ΒΑΒΥΛΩΝΙΑ

4

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ | ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2012 | ΤΕΥΧΟΣ 4ο | ΤΙΜΗ 4 ΕΥΡΩ

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Wu Ming
a.k.a Luther Blisset

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Julian Assange

Ευρωπαϊκή Σύνοδος Κορυφής: Ιστορίες δημοσιονομικής ένωσης και οικονομικής μοιχείας

Jerome E. Roos

http://**www.babylonia.gr/magazine**

Το διμηνιαίο πολιτικό περιοδικό ΒΑΒΥΛΩΝΙΑ γεννήθηκε την εποχή που η κοινωνία αποκηρύσσει τις λογικές των πρωτοποριών και εκπροσωπήσεων, προτάσσοντας με κραυγαλέο και αγωνιώδη τρόπο την αναγκαιότητα μιας πραγματικής αλλαγής, που θα έρθει μέσα από τη συμμετοχή και τη δημιουργία κοινωνικών δομών όπου η εξουσία δεν θα έχει κανένα λόγο. Με αιχμή του δόρατος το πρόταγμα της άμεσης δημοκρατίας, η κοινωνία αποζητά να διώξει από πάνω της τα βαρίδια κάθε ιδεολογίας και προτάσσει το αυτεξούσιο του συλλογικού ατόμου. Σε μια τέτοια στιγμή, ο ουσιαστικός διάλογος και η πολιτική ζύμωση κρίνονται αναγκαία.

editorial

Αποστολή σωτηρίας…

Ο Λουκάς Παπαδήμος, εκνευρίζεται δήθεν με το συρφετό που έχει γύρω του ενώ γνωρίζει πως δεν υπήρχε κάποια άλλη περίπτωση να γίνει πρωθυπουργός παρά μόνο με ένα συρφετό γύρω του. Όλοι σ' αυτήν την κυβέρνηση κάνουν πως δεν θέλουν… στο τέλος όμως υπογράφουν. Οι εκτός κυβέρνησης κοιτάνε τον κρουπιέρη στα μάτια να δούνε που θα σταματήσει η μπίλια. Αγνοούν ότι το φρένο του, πλέον δε πιάνει και τόσο καλά. Σε όλα τα μήκη και τα πλάτη του πολιτικού συστήματος υπάρχει μια κινητικότητα μπροστά στη νέα πραγματικότητα που τους περιμένει.

Όλους, κόμματα, οργανώσεις, συμπράξεις, συμφέροντα, παρασυμφέροντα.

Όλοι αναδιατάσσονται έτσι που να χωρέσουν στη σειρά. Ποια θα είναι όμως η νέα σειρά; Θα υπάρξει νέα σειρά; Το δείχνουν μήπως αυτό οι δημοσκοπήσεις; Ο «μέσος όρος» είναι «κανένας όρος» όταν πρόκειται να αλλάξουν όλα. Είναι κοινωνίες παράλληλες και με διάφανα όρια αυτές που έρχονται από το μέλλον. Αμφίβολο λοιπόν οι αλλαγές αυτές να μπορούν να εκφραστούν στις κάλπες. Το πολιτικό σύστημα αδυνατεί να τις παρακολουθήσει, πολύ περισσότερο να τις ελέγξει. Θα μπορέσουν να το κάνουν οι παγκόσμιοι οικονομικοί οργανισμοί; Πώς; Πατεντάροντας τη φύση ή και την ίδια τη ζωή; Ή στέλνοντας αποστολές σωτηρίας όπως αυτή στο πλανήτη Ελλάδα; Ο Λουκάς Παπαδήμος είναι αρχηγός μιας τέτοιας αποστολής. Θα τα καταφέρει; Όπως τα κατάφερναν οι αποστολές σωτηρίας στους «νέους τόπους» του παρελθόντος, ή… όπως τα κατάφερνε ο μηχανισμός ανύψωσης του θρόνου κάποιου κωσταντινουπολίτη βασιλιά; Ας αφήσουμε όμως το Λουκά Παπαδήμο στην αποστολή του και ας σκεφτούμε το ταμπού της εξόδου από το ευρώ, ή το νόμισμα που θα επιλέξουμε. Ή, αν κατανοούμε ότι εμείς δεν έχουμε κάποια ιδιαίτερη συμμετοχή σε αυτές τις αποφάσεις, ας κοιτάξουμε «τη δουλειά μας»…

Νίκος Ιωάννου

ΑΣΤΙΚΗ ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ
www.babylonia.gr
Τηλέφωνο επικοινωνίας - συνδρομές: **6974 546230**
e-mail: **babyloniamagazine@yahoo.gr**
http://**www.babylonia.gr/magazine**
ISSN: 1792-9970

Στο τεύχος αυτό συνεργάστηκαν:
Σωκράτης Αβραμόπουλος, Αργύρης Αργυριάδης, Θοδωρής Θεοδωρόπουλος, Νίκος Ιωάννου, Ελιάνα Καναβέλλη, Ρούλα Καντά, Νίκος Κατσιαούνης, Δημήτρης Κωνσταντίνου, Νικόλας Μιτζάλης, Ηλίας Μπάλιος, Στέφανος Μπατσής, Αντώνης Μπρούμας, Σοφία Παπαγιαννάκη, Γιώργος Παπαχριστοδούλου, Φιλήμονας Πατσάκης, Γιάννης Ραουζαίος, Νώντας Σκυφτούλης, Δανάη Κασίμη, Β. Στογιάννης, Αλέξανδρος Σχισμένος, Σπύρος Τζουανόπουλος, Berardi Bifo, Jerome E. Roos, Chris Spannos.

Τυφλό πεπρωμένο; Όχι, πλήθος θυμωμένο

Γιώργος Παπαχριστοδούλου

Το πολιτικό σύστημα της ρεμούλας, της μίζας, της κατ' επίφαση δημοκρατίας, των αποφάσεων ερήμην του λαού, το καθεστώς της κερδοσκοπικής ασυδοσίας, ελπίζει πως θα ξεμπερδέψει με τους υπηκόους του και θα εγκαθιδρύσει ένα επιτηρούμενο καθεστώς, μία διαρκή κατάσταση εκτάκτου ανάγκης.

Δεν τα καταφέρνει όμως και μάλιστα παίζοντας καμιά φορά... εντός έδρας.

Στις παρελάσεις, σε έναν κατεξοχήν θεσμό που αναπαριστά με βήμα σημειωτόν το αιματοβαμμένο παρελθόν του έθνους-κράτους και τη στρατοκρατική του φύση, είδε ένα θυμωμένο πλήθος να εκφράζει την απελπισία και τη διαμαρτυρία του εισβάλλοντας δυναμικά στο πολιτικό προσκήνιο.

Κι αφού μπροστά στην αυθόρμητη κοινωνική δυναμική ξέφτισε πια το επιχείρημα πως ήταν συγκεντρώσεις οργανωμένες από κάποιο κόμμα, ήρθε λίγες μέρες μετά ο «εκλεκτός» του ΠΑΣΟΚ να προτείνει δημοψήφισμα. Όπως κάνει κάθε δικτατορία που σέβεται τον εαυτό της, όταν βλέπει σχεδιασμούς να ανατρέπονται και δεν προλαβαίνει να πλασάρει σαν σωτήριο ένα κούρεμα κομμένο και ραμμένο στα μέτρα των δανειστών. 26 Οκτώβρη μας κουρέψανε, δύο ημέρες μετά οι παρελάσεις έγιναν πεδία κοινωνικής διαμαρτυρίας.

Τα παπαγαλάκια επιχείρησαν να το παρουσιάσουν ως μία ρηξικέλευθη πρόταση, κάποιοι επίδοξοι εθνοσωτήρες, αυτόκλητοι εκφραστές των πλατειών και της διαμαρτυρίας, όπως ο Καζάκης τσίμπησαν κι έψεξαν όσους έχασαν την ιστορική «ευκαιρία» να φύγει το μνημόνιο, αλλά ο κόσμος της πλατείας κατάλαβε: δημοψήφισμα έγινε το καλοκαίρι, δημοψήφισμα έγινε στις 28 Οκτωβρίου, δημοψήφισμα επιβάλλει η λαϊκή θέληση όταν εκείνη το αποφασίζει δημιουργώντας και τους κοινωνικούς όρους της λογοδοσίας του πολιτικού συστήματος.

Δεν ονειρεύεται ούτε κρεμάλες ούτε φυλακές, αλλά κοινωνικό έλεγχο, ανακλητότητα, συμμετοχή στη λήψη των αποφάσεων για την ίδια τη ζωή.

Το δημοψήφισμα δεν θα το επιβάλουν εκ των άνω οι προστάτες και οι διεκπεραιωτές των παγκόσμιων χρηματοπιστωτικών κερδοσκοπικών σχεδιασμών.

Και σαν ειρωνεία της μιντιακής μεταϊστορίας περάσαμε στον «αναρχικό τραπεζίτη» αφήνοντας πίσω τους «αντιεξουσιαστές στην εξουσία», όσους φορούν τη μεταμφίεση του «σοσιαλιστή προστάτη του πολίτη» (κάτι σαν τη Στάζι δηλαδή) ή την προβιά του υπουργείου ανάπτυξης της γεωργίας (η γεωργία δεν θέλει άλλη «ανάπτυξη», καρπίζει, δεν αναπτύσσεται).

Ετούτη τη φορά η συγκυβέρνηση δεν είχε ντολμαδάκια, αλλά ήταν κάτι σαν το «Κουτί της Πανδώρας»: τηλεπλασιέ, φιλοχουντικοί, τραπεζίτες - εκφραστές του παγκόσμιου χρηματιστικού κεφαλαίου, θυμιατισμένα μιντιακά κατασκευάσματα, αριβίστες πρώην υπουργοί τουρισμού.

Συγκεντρώθηκε μία «αφρόκρεμα» του μνημονιακού μπλοκ μαζί με συντηρητικές εκδοχές του έθνους κράτους σε μία κυβέρνηση που κατά κάποιους θυμίζει εκείνη του Σοφούλη στα άγρια εμφυλια- »

κά χρόνια. Στην κορυφή ένας τραπεζίτης που έχει συμμετάσχει ενεργά στη λήψη πολιτικών αποφάσεων τα τελευταία 20 χρόνια. Είναι πολιτική επιλογή ο Παπαδήμος, δεν είναι η εκδίκηση των οικονομιστών στους πολιτικούς, αλλά η αποκάλυψη της πρωτοκαθεδρίας που απολαμβάνει η οικονομική σφαίρα έναντι των κοινωνικών αναγκών. Η οικονομία σχεδιάζεται, είναι πολιτική απόφαση. Δεν είναι ούτε μαθηματικά ούτε αυτονομημένη δραστηριότητα. Κάποιος αποφασίζει για αυτήν. Πριν φαινόταν ο Σημίτης, η Κομισιόν, ο Παπανδρέου, τώρα ξεκάθαρα φάνηκαν ορισμένα πρόσωπα των σχεδιαστών της.

Πρόσχημα και αυτήν τη φορά η σωτηρία του έθνους κράτους με την κατάσταση εξαίρεσης να επεκτείνεται σε όλους, σε όλα τα στρώματα που βίαια εξωθούνται στο περιθώριο.

Και μπροστά στην προσπάθεια να περάσει το «κούρεμα» –πέρα από τις όποιες εσωτερικές αντιθέσεις του τραπεζικού συστήματος– προσπαθούν να εμφανίσουν ό,τι συμβαίνει σαν τυφλό πεπρωμένο, την ανθρωποφάγα οικονομία που σχεδιάζουν οι ίδιοι σαν φυσική τάξη, σαν μοίρα που θα πρέπει αδιαμαρτύρητα η κοινωνία να υποστεί.

Μπροστά σ' αυτόν το στόχο, εγκαταλείπεται ακόμη και το πρόσχημα νομιμοποίησης που ονομάζεται «κοινοβουλευτικές εκλογές» για να εκλεγούν (ασύδοτοι) αντιπρόσωποι.

Στην αντίπερα όχθη

Στην αντίπερα όχθη, οι διεργασίες στα χαμηλά και ζωντανά κομμάτια της κοινωνίας συνεχείς. Μακροήμερη απεργία από τους χαλυβουργούς, πρωτοβουλία ανέργων που συγκεντρώνει 2.000 άτομα στην πρώτη της πορεία στο κέντρο της Αθήνας, πρωτοβουλίες αλληλέγγυων πολιτών που ξεπηδούν παντού και θέτουν στο επίκεντρο της πολιτικής την άμεση δημοκρατία, τον κοινωνικό έλεγχο, το σχεδιασμό της οικονομίας: από τους Μολάους της Λακωνίας και την Κόρινθο ως την Κέρκυρα και τη Θεσσαλονίκη.

Με ιατρεία κοινωνικής αλληλεγγύης ανταλλακτικά και αλληλέγγυα παζάρια, αδιαμεσολάβητη διακίνηση αγροτικών προϊόντων.

Το όραμα μίας άλλης οικονομίας, μίας άλλης κοινωνίας προβάλλει. Δειλά δειλά, πιάνοντας το νήμα του Δεκέμβρη και των δημοκρατικών, κοινοτιστικών παραδόσεων. Μειδιούν και χλευάζουν απέναντι στις πρωτοβουλίες αυτές οι του σταλινικού ΚΚΕ ή κάποιοι από την ίδια μήτρα, αλλά αυτό συμβαίνει επειδή τις δοκιμές κοινωνικής ελευθερίας δεν τις αντέχει η εκλογολαγνεία, η συγκεντρωτική τους αντίληψη και η μεταφυσική επίκληση στο «βασίλειο της ελευθερίας».

Η κοινωνία με τις αντιφάσεις, τη συντριβή, αλλά και την αξιοπρέπειά της είναι πού και πού παρούσα. Και καρτερά. Θυμάται επίσης. Ιδίως οι πιτσιρικάδες που παίρνουν στα χέρια τους την ημέρα του Αλέξη γιατί ξέρουν πως εκείνοι θα φτιάξουν το ψηφιακό, σκοτεινό και ανέγγιχτο μέλλον τους.

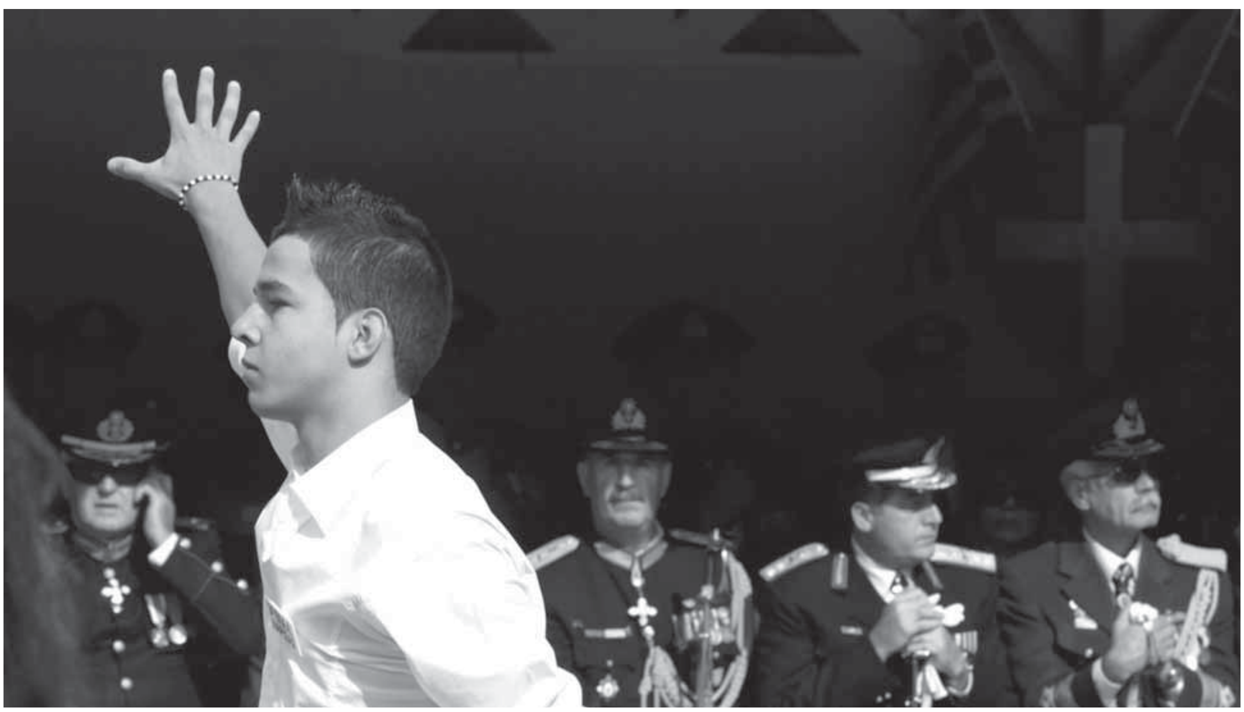
Στο μεταξύ, όλη η μνημονιακή νομοθεσία επιτίθεται βάρβαρα για τον κόσμο της εργασίας: αυξάνονται ανεργία, απλήρωτη εργασία, μερική απασχόληση, φθηνότερες αποζημιώσεις, ξεκινούν οι επιχειρησιακές συμβάσεις, χαράτσια, εφαρμόζεται με όρους που θυμίζουν στρατό η εφεδρεία στο δημόσιο (όσο μπορούμε να λέμε έτσι ένα πελατειακό κράτος), μας παραμυθιάζουν με την περίφημη «ανταγωνιστικότητα».

Από την επίθεση δεν γλιτώνει το περιβάλλον: είναι η «χρυσή ευκαιρία» για το πολυεθνικό κεφάλαιο, τους περίφημους «επενδυτές» να αρπάξει τον φυσικό πλούτο της χώρας. Στο όνομα της προστασίας του περιβάλλοντος: ανανεώσιμες πηγές ενέργειας που αναπτύσσονται σε βάρος των φυσικών πόρων, ξενοδοχεία - τσιμεντένια μεγαθήρια που ετοιμάζονται να καταβροχθίσουν ακτές και λίμνες, το Ελληνικό στο σφυρί, οι δημόσιο χώροι βορά στους εργολάβους. Την ίδια ώρα το πολιτικό σύστημα ψάχνει να βρει καλύτερη θέση για την επόμενη ημέρα. Στο ΠΑΣΟΚ συναγωνίζονται σε δηλώσεις απάρνησης του παπανδρεϊσμού και υποταγής στις άνωθεν εντολές.

Αντιλαμβάνεται την κοινωνία μέσα από την τεχνητή πραγματικότητα των γκάλοπ τους και πίσω από τις πλάτες των δεκάδων μπράβων τους. Ένα νέο ρεύμα έχει φτιαχτεί με συνισταμένη το μνημόνιο και κυρίως την ιδεολογική τρομοκρατία της εκστρατείας αναμόρφωσης, που όλο και πιο πολύ αρχίζει να θυμίσει Μακρόνησο και Γυάρο.

Μας ζητούν να αλλάξουμε εκείνοι που καταλήστεψαν την κοινωνία, μας ζητούν να είμαστε αλληλέγγυοι εκείνοι που βύθισαν την κοινωνία στη φτώχεια, μιλούν για δημοκρατία εκείνοι που πρώτοι την τσαλαπατούν στα υπουργεία, στα κομματικά γραφεία, στις συνελεύσεις των σωματείων, εκείνοι που την αποκήρυσσαν το καλοκαίρι στις πλατείες. Τυφλό πεπρωμένο μάλλον θεωρούν κι αυτοί πως η κοινωνία πρέπει να είναι ετερόνομη, με προστάτες και καθοδηγητές.

Στο πεπρωμένο σου μη δίνεις σημασία...

ΚΚΕ – Συνασπισμός
Η προπαγάνδα της Ενότητας

Νώντας Σκυφτούλης

Μιλάμε για την αριστερά, για έναν πολιτικό χώρο που η διάσπαση είναι το εγγενές χαρακτηριστικό του τρόπου συγκρότησής της, του δημοκρατικού συγκεντρωτισμού, που ακόμη και σε κατάσταση «αχνοκεριάς» να βρίσκεται αυτός, απαιτεί ένα είδος μονολιθικότητας. Η πλήρης αδυναμία σύνθεσης, αλλά και η λενινιστική κοινοτοπία της «οργάνωσης των επαναστατών» πολλαπλασιάζουν το φαντασιακό της διάσπασης και το μετατρέπουν σε πολιτικό καθήκον και σε ρόλο. Για να είμαστε δίκαιοι, η διάσπαση στην αριστερά έχει κι ένα θετικό πρόσημο που οφείλεται στην πιο ουσιαστική συμμετοχή της βάσης στις πολιτικές διεργασίες των αριστερών κομμάτων σε σχέση με άλλα κόμματα. Αυτό όμως είναι άλλη συζήτηση. Επανερχόμαστε, λοιπόν, τονίζοντας ότι η διάσπαση στην αριστερά είναι καθεστώς και ανήκει στον αισθητό της κόσμο, είναι με άλλα λόγια η υλική πραγματικότητα.

Κι όμως η Ενότητα ως λέξη είναι τόσο επικαλούμενη, διαδεδομένη που χωρίς υπερβολή μοιάζει σαν προσευχή της επόμενης διάσπασης και αποτελεί μ' αυτόν τον τρόπο επίκληση στο μεταφυσικό στοιχείο της αριστεράς. Η Ενότητα για την αριστερά αποτελεί τόσο μεγάλο προπαγανδιστικό πρόσχημα όσο το έθνος για τα άλλα κόμματα, για να μην πούμε ότι τα δεύτερα δεν χρησιμοποιούν το πρόσχημά τους με τέτοιας έκτασης βουλιμία.

Τον όρο Ενότητα χρησιμοποιεί όλη η απειρία των αριστερών τάσεων, ο δε λαϊκισμός των θετικών συνεπειών της Ενότητας είναι εξίσου άπειρος. Γνωρίζετε το δάχτυλο με τη γροθιά, το καλάμι μ' ένα μάτσο καλάμια κ.ο.κ. Για να μην αναφέρουμε το κλεμμένο »

από τη στρατιωτική φιλολογία «η ισχύς εν τη ενώσει». Όλοι γνωρίζουν ότι όταν ένα αριστερό σχήμα προτείνει ή μιλάει για Ενότητα, το κάνει για δύο λόγους: πρώτον, γιατί είναι μια ανέξοδη προπαγάνδα και δεύτερον, γιατί εννοεί την ενότητα κάτω απ' την ηγεμονία αυτού που την εκπέμπει.

Και για του λόγου το αληθές, το ΚΚΕ βρίσκεται εδώ και χρόνια στην ευτυχή συγκυρία να έχει τον ικανότερο γραμματέα στην ηγεσία του. Την Αλέκα, η οποία ως κάτοχος του λενινισμού (όσο κανείς προηγούμενός της) κατόρθωσε στην πιο δύσκολη και τελική βεβαίως συγκυρία να δώσει ταυτότητα στο κόμμα, να το συγκροτήσει πολιτικά και να το καθιερώσει σε συνθήκες που κανείς άλλος δεν θα τολμούσε. Δόθηκαν οι ευκαιρίες και σε άλλους, αλλά γίνανε καπνός! Η επιμονή, η οριοθέτηση, ο τακτικισμός στη βάση τού να υπάρχει το κόμμα, το οδήγησε στο σημείο να μην μπορεί να το κατηγορήσει κανείς απ' τα αριστερά του, ενώ και να μην ασχολείται κανείς απ' τα δεξιά του. Εφαρμόζοντας το ένατο συνέδριο, το οποίο δεν "κατάλαβε" ο Χαρίλαος, και ερμηνεύοντάς το στην πιο ακραία εκδοχή, αντιμετώπισε το ΠΑΣΟΚ, όχι με τη μεταφυσική και ομιχλώδη προοδευτική, αντιμονοπωλιακή τακτική του Χαρίλαου (του άσσου της κωλοτούμπας), αλλά με την υλική πραγματικότητα και την αποκατάσταση του ορθολογισμού. Αυτό, λοιπόν, το βαλκανικό, αντιευρωπαϊκό μαζί με το κομμουνιστικό φαντασιακό ανήκει στο ΚΚΕ. Μιλάμε για την Αλέκα, γιατί μετά από αυτήν, δεν υπάρχει ίχνος ελπίδας για το κόμμα.

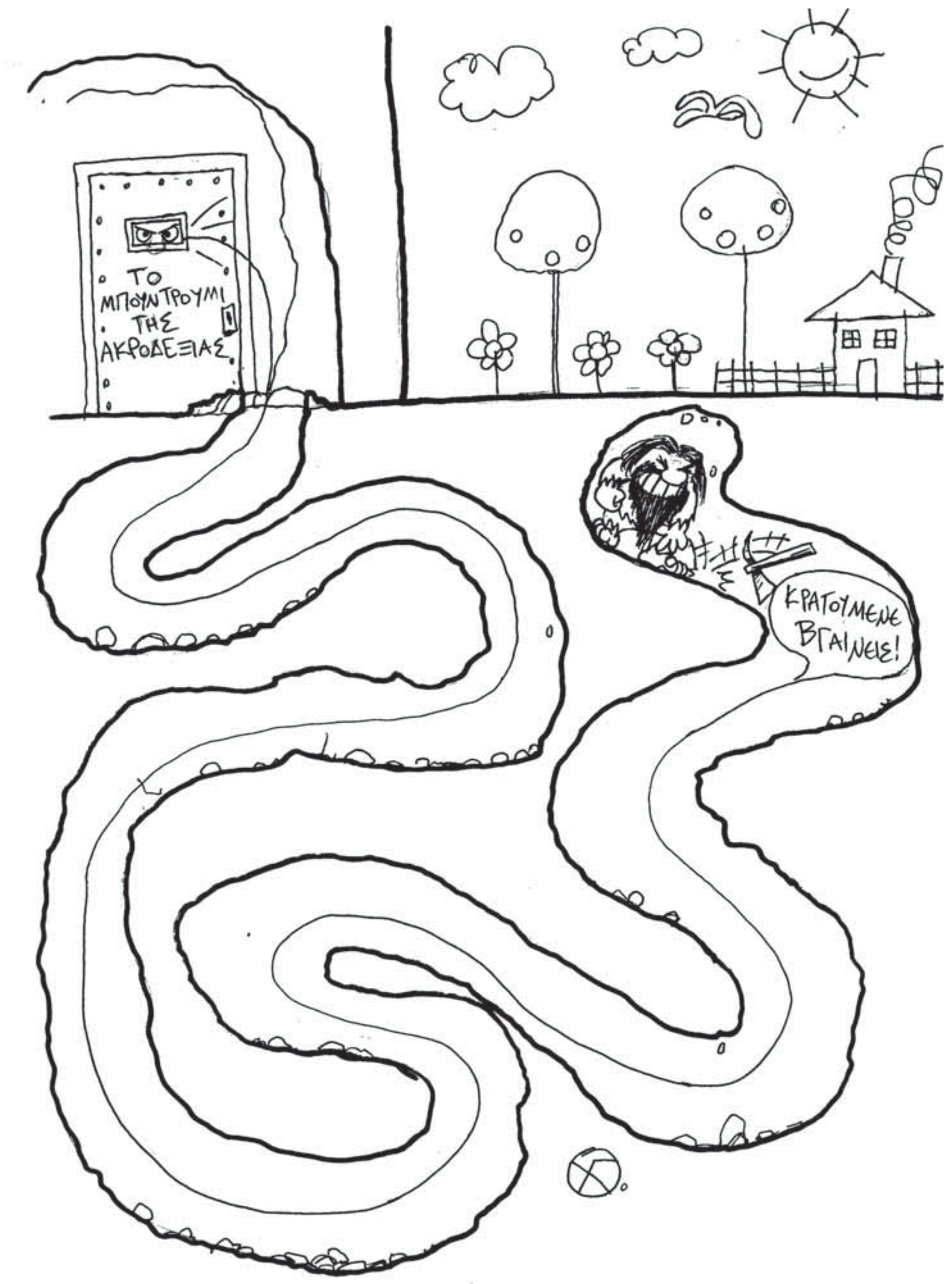
Για την Αλέκα, λοιπόν:
1) Όλες οι προσπάθειες ενότητας είχαν στόχο να διαλύσουν το κόμμα. Αυτό έμεινε αναπάντητο.
2) Η τελευταία διάσπαση είχε τη ρητή επιλογή μετονομασίας του ΚΚΕ και καλούσαν τον Χαρίλαο να γίνει τελείως Λούθηρος (περισσότερο από τις συνεντεύξεις του που έδινε στο «Αντί» το '77).
3) Δεν συγκυβερνά με τη ΓΣΕΕ και δημιουργεί το ΠΑΜΕ.
4) Είναι σαφής ως προς το ΠΑΣΟΚ, ενώ καμιά τάση του δεν αλληθωρίζει προς αυτό. Και προτιμά τη ΝΔ για προστασία (Δεκέμβρης '08).
5) Είναι με αφορμή τα μνημόνια κάθετα υπέρ της εξόδου απ' την ΕΕ.
6) Υιοθετεί τη στρατηγική της λαϊκής εξουσίας χωρίς μέτωπα και στάδια (σοσιαλιστική επανάσταση), έστω και για λόγους αναφορικότητας.
7) Προς τούτο, προβάλλει το φαντασιακό της ταξικότητας και κρατικοποίησης των μέσων παραγωγής (με τακτική Ιουλίου 1917 σε βαλκανική εκδοχή του 2011).

Και ο ΣΥΝ βρίσκεται σε ευτυχή συγκυρία, μόνο που εκεί τα πράγματα είναι πολυσύνθετα. Έχει γραμματέα αυτόν που πρέπει για τις σημερινές συνθήκες, τον Τσίπρα, αλλά δεν είναι μόνος, ούτε βεβαίως έχει την παντοδυναμία γραμματέα κομμουνιστικού κόμματος. Ο ΣΥΝ είναι το κατεξοχήν αριστερό κόμμα στην Ελλάδα, ευρωπαϊκού προσανατολισμού. Αποτελεί τη συμπυκνωμένη έκφραση, τον «κοινό νου» της ανανεωτικής αριστεράς, αλλά εκφράζει ή θέλει να εκφράσει τη σύγχρονη εκδοχή μιας κοινοβουλευτικής αριστεράς διευρυμένης κοινωνικά. Στα συνέδριά του, στα πανελλαδικά του μπορεί κανείς να διαβάσει ενδιαφέρουσες απόψεις πάνω στο σύγχρονο αντικαπιταλιστικό διαφωτισμό αλλά αυτά δεν είναι η αιχμή του δόρατος της πολιτικής του.
Η κοινοβουλευτική, άρα θεαματική, σχέση του με την κοινωνία το μετατρέπει σ' ένα ασανσέρ ποσοστών αναγκαίων για την ύπαρξή του. Οι ατυχείς του «κινηματικές παρεμβάσεις» με τις τυχερές του κοινοβουλευτικές ατάκες προδίδουν μια έλλειψη ταυτότητας, κάτι που δεν είναι απαραίτητα αρνητικό. Αλλά είναι στη μοίρα του να ετεροκαθορίζεται. Δεν δέχεται πιέσεις μόνο απ' την κοινή γνώμη, δέχεται πιέσεις απ' το ΚΚΕ και αγωνίζεται επί ματαίω να το συναγωνιστεί σε ζητήματα που δεν έπρεπε να τον αφορούν. Το φιάσκο του ΣΥΡΙΖΑ είναι η απόδειξη των πιέσεων, ενός πρωτόγονου κομμουνιστικού φαντασιακού από το οποίο αργά ή γρήγορα θα απεγκλωβιστεί. Έξυπνοι άνθρωποι είναι! Και κυρίως να απεγκλωβιστεί από την πίεση του ΚΚΕ, γιατί οι επικλήσεις του για Ενότητα, που είναι και το κίνητρο αλλά και ο εκνευρισμός του γράφοντος, δεν πείθουν κανέναν και αποκαλύπτουν έναν απαίδευτο λαϊκισμό της χειρότερης ποιότητας. Ευρωπαϊκός διαφωτισμός ή βαλκανικός; Ο κόσμος του ΣΥΝ έχει επιλέξει. Δεν θα περιμένουν τις ανασφάλειες του Αλέξη και των επιδοτούμενων «ακροαριστερών» του ΣΥΡΙΖΑ.

Λοιπόν, ο ΣΥΝ:
1) Απευθύνει εκκλήσεις ενότητας στο ΚΚΕ, χωρίς να απαντά στο πώς και το γιατί των αλλεπάλληλων διασπάσεων.
2) Συγκυβέρνησε στη ΓΣΕΕ πολλά χρόνια.
3) Δεν είναι σαφής απέναντι στο ΠΑΣΟΚ και στο πασοκογενές (διάσπαση Κουβέλη).
4) Σαφής το Δεκέμβρη του 2008 αλλά δεν είχε και λόγους να εκτεθεί. Πάντως όχι δηλωσίας όπως η Αλέκα.
5) Προτείνει ρεαλιστική έξοδο από την κρίση χωρίς γενικευμένους αντιευρωπαϊσμούς,
6) Υιοθετεί στα εσωτερικά κείμενα έναν σύγχρονο αντικαπιταλιστικό διαφωτισμό, χωρίς να τα προβάλλει, και βρίσκεται βέβαια μακριά από κάθε κλασσική κομμουνιστική επανίδρυση. Ζητήματα δημοκρατίας τα προσεγγίζει επιφανειακά, μάλλον για εσωτερική κατανάλωση.
7) Και φυσικά δεν θέτει θέμα σοσιαλιστικής επανάστασης, αφού βρίσκεται σχεδόν και με τα δύο πόδια εκτός παραδοσιακού.
8) Υιοθετεί ως μονόδρομο τον κοινοβουλευτισμό και δεν παρεκκλίνει ούτε συμβολικά απ' αυτόν.
Μετά από αυτά, τα οποία είναι γνωστά στον κάθε σκεπτόμενο άνθρωπο, πώς να γίνει συζήτηση για την Ενότητα; Οι μεν είναι άνθρωποι μια άλλης προοπτικής, τελείως διαφορετικής και αντίθετης από τους δε. Πόσο ψεύτικο είναι στις μέρες μας να μιλάει κάποιος για Ενότητα! Στη σημερινή πραγματικότητα του σπασίματος των δεσμών, του τεμαχισμού, της εξατομίκευσης δεν επιτρέπονται εύκολες και ανέξοδες ιδεολογίες της Ενότητας, αλλά η ενδελεχής αναζήτηση αναδημιουργίας των κοινωνικών δεσμών. Και ο δεσμός, δηλαδή η ενότητα, δεν είναι ευθύνη ούτε δυνατότητα της κοινοβουλευτικής αριστεράς, αλλά αποτελεί έργο της κοινωνίας στο σύνολό της και των ατόμων που τη συγκροτούν.
Καλό είναι να γνωρίζουμε αυτό που έλεγε κάποιος παλιός Κομμουνιστής (ο μπάρμπα Κώστας Λουλές), ότι ένα συν ένα δεν κάνουν δύο στην πολιτική, μπορεί να κάνουν και μηδέν!

Κυβέρνηση Εθνικ(ΙΣΤΙΚ)ής Σωτηρίας

Αργύρης Αργυριάδης

Ο τρόπος που ήρθε ως μάννα εξ ουρανού η κυβέρνηση Παπαδήμου αποτελεί σε θεσμικό επίπεδο μια πασιφανή περίπτωση θεσμικού εκβιασμού διαμέσου μιας πολιτικής γνωστικής ασυμφωνίας, αφού πρώτα δημιουργήθηκε το αναγκαίο κλίμα πριν την απόφαση, η κορύφωση της δυσάρεστης κατάστασης για την ελληνική κοινωνία με το πρόσχημα της εκταμίευσης της 6ης δόσης. Και στη συνέχεια μετά την απόφαση σχηματισμού με τη συμμετοχή 4 ακροδεξιών να γίνεται προσπάθεια να μειωθεί η «δημοκρατική» αντίφαση ώστε να έρθει το επιθυμητό αποτέλεσμα για την εξουσία: Αποδοχή.

Η Γνωστική Ασυμφωνία είναι η τάση του ατόμου να μειώνει την ασυμφωνία που δημιουργείται από δυο γνωστικά αντιφατικά μεταξύ τους στοιχεία. Στην περίπτωση αυτής της κυβέρνησης το εθνικό έρχεται να κυριαρχήσει στο κοινωνικό (άλλωστε η εξουσία από τη φύση της είναι εχθρός του κοινωνικού) και δεν αποτελεί σε κανέναν έκπληξη η απροκάλυπτη αντινομία και αμφισημία της συνύπαρξης της ακροδεξιάς με τη θεσμική δημοκρατία. Άλλωστε, συχνά είναι το ίδιο και το αυτό, βλέπε καταστολή, μεταναστευτικό κ.λπ.

»

Ο εξωραϊσμός της ακροδεξιάς είναι κάτι περισσότερο από το ΠΑΣΟΚ στην (συν)κυβέρνηση, (τ)ο ΛΑ.Ο.Σ στην εξουσία, σύνθημα της δεκαετίας του '80. Πλέον η οριζόντια νομιμοποίηση του ακροδεξιού λόγου έρχεται να προσδώσει μια ζοφερή εικόνα του μέλλοντος δημιουργώντας μια συγκυριακή αυταπάτη προς τα κοινωνικά αντανακλαστικά, αφού εφόσον «ο φασίστας κυβερνούσε υπέροχα», ίσως θα ήταν άξιο προσοχής να δούμε τον λόγο του μιας και δεν είναι τόσο αποκρουστικός. Η προοπτική αυτή είναι άκρως επικίνδυνη δεδομένου ότι με την ανεπάρκεια του αριστερού λόγου οι ακροδεξιοί από γραφικοί έγιναν οι «θεματοφύλακες» του πολιτεύματος.

Εδώ είναι που πρέπει να εστιασθεί και η προσοχή μας, «το υπέροχο ξανθό κτήνος» των ακροδεξιών του ΛΑΟΣ μπορεί να εκτρέψει λόγω της κρίσης ως επίφαση στη συντηρητικοποίηση της κοινωνίας. Δεδομένου δε ότι πλέον, ο σύγχρονος αγοραίος δημοκρατικός κόσμος «είναι ένα τέρας ισχύος χωρίς αρχή και τέλος, μια σταθερή ποσότητα ισχύος, σκληρή σαν τον μπρούντζο, που δεν αυξάνεται ούτε μειώνεται, που δεν εξαντλείται αλλά μετασχηματίζεται, σε μια διαδικασία που δεν γνωρίζει ούτε κορεσμό ούτε αηδία ούτε κόπωση».

Διότι το μυθικό ιδεολογικό σύμπαν του καπιταλιστικού συστήματος ενσωματώνει όλα τα χρώματα του ιδεαλισμού. Η έννοια του κράτους διαλεκτικά συνδέει και ενσωματώνει την έννοια της «λαϊκής κυριαρχίας» με αυτήν της δικτατορίας των «εκλεκτών». Πάνω στα μοναρχικά λέπια των «πεφωτισμένων» αντιφεγγίζουν τα ιδεαλιστικά χρώματα της αστικής δημοκρατίας. Απλώς το παιχνίδι εδώ (αστική δημοκρατία) είναι πιο ελκυστικό, πιο δύσκολο και περίπλοκο, πιο σοφιστικέ για τους υπέρμαχους της κρατικής εξουσίας. Γιατί εκεί που ο φιλοσοφικός "ρεαλιστικός" δαρβινισμός, ξεκινώντας από τη βιολογική αρχή «πόλεμος όλων εναντίον όλων», παράγει την αρχή της εξουσίας και κατόπιν την ανάγει άμεσα σε απόλυτη ηθική αρχή, οι "δημοκρατικοί" απολογητές της ίδιας αστικής εξουσίας εμφανίζονται υποχρεωμένοι να πλασάρουν στην αγορά των ιδεών προφανείς αντιφάσεις ή ωραιόλογες ταυτολογίες, συσκοτίζοντας με μια δημοκρατική φρασεολογία το γεγονός ότι οι κανόνες με τους οποίους παίζεται το παιχνίδι στο επίπεδο της πολιτικής και το ηθικιστικό παιχνίδι στο επίπεδο της φιλοσοφίας, δικαιώνουν πάντοτε αυτούς που έχουν τη δύναμη να επιβάλλουν τους κανόνες του παιχνιδιού, εφόσον «η δημοκρατία δεν έχει αδιέξοδα».

Πρέπει να γίνει απολύτως κατανοητό ότι ένα από τα σημαντικότερα χαρακτηριστικά του εθνικισμού είναι η δυναμική της συναισθηματικής και συγκινησιακής απήχησής του. Αυτό έφερε στο ΛΑΟΣ στην δυνατότητα να γίνει θεσμικός συνομιλητής. Αυτή η σύγχυση και το μπέρδεμα του λανθάνοντος φασισμού με το συναίσθημα του πατριωτισμού. Καθώς και το ότι ο εθνικισμός από τη φύση του έχει σχιζοφρενικό πολιτικό χαρακτήρα. Αυτό επέτρεψε στον Καρατζαφέρη να μπορεί να εκφράζεται σε διαφορετικές χρονικές περιόδους ως προοδευτικός αλλά και αντιδραστικός, δημοκρατικός και αυταρχικός, ορθολογικός και αντιορθολογικός και όχι η γραφικότητα του.

Η ψευδής αναγκαιότητα για κυβέρνηση Εθνικής Σωτηρίας έφερε ξανά στο προσκήνιο τη βασική πεποίθηση του εθνικισμού ότι το έθνος είναι ή θα έπρεπε να είναι η κεντρική αρχή της πολιτικής οργάνωσης. Άρα, στο βαθμό αυτό, εθνικιστικές ακροδεξιές συνιστώσες θα ήταν αδύνατο να μην συνυπάρξουν σε ένα τέτοιο σχήμα. Φυσικά, η έννοια της εθνικής σωτηρίας είναι απλά μια νοερή αναπαράσταση σε μια

ζοφερή πραγματικότητα, μια ιδεολογική κατασκευή που εξυπηρετεί τα συμφέροντα της κυριαρχίας. Δημιουργώντας έτσι μια επινοημένη παράδοση της λύτρωσης ως αναπαράσταση μιας αυτοεκπληρούμενης προφητείας που ο θεσμός ως άλλος φοίνικας θα αναγεννηθεί εκ νέου από τις στάχτες του.

Η επαναφορά συνεπώς του έθνους-κράτους με το πρόσχημα της εθνικής κυριαρχίας είναι το γεγονός που προσφέρει ως προοπτική τόσο την κοινωνική συνοχή ως άλλοθι όσο και την πολιτική ενότητα ως διακύβευμα. Διότι ο εθνικισμός έρχεται να νομιμοποιήσει την ιδέα της διακυβέρνησης και του σωβινισμού, βασικού συστατικού για την ανάπτυξη του ακροδεξιού λόγου.

Ο εθνικός σωβινισμός που υποθάλπεται μέσα στην κυβέρνηση Παπαδήμου στα πρόσωπα του Βορίδη και του Άδωνη Γ., αυτών των δύο «φιλήσυχων φασιστών» τρέφεται από ένα έντονο συναίσθημα υστερικού εθνικιστικού ενθουσιασμού που τους παρουσιάζει ως ακτιβιστές της πατριωτικής δεξιάς. Αυτός ο ιδιότυπος αρχαιολατρικός και χουντολάγνος σωβινισμός έχει ιδιαίτερη απήχηση στους περιθωριοποιημένους και τους αδύναμους διότι τους προσφέρει την προοπτική της ασφάλειας, του αυτοσεβασμού και της υπερηφάνειας. Για να γίνει αυτό όμως πρέπει να υπάρξει η διέγερση από μια όψη «αρνητικής ενσωμάτωσης» ως απειλή – ως εχθρό. Οι Τούρκοι ειδικά και οι μετανάστες γενικά. Δεν είναι τυχαίο άλλωστε πως 3 ακροδεξιοί πήραν θέση στο υπουργείο ναυτιλίας, μεταφορών και εθνικής άμυνας αντίστοιχα. Χρειάζεται η συστράτευση του εθνικιστικού «εμείς» έναντι του αποδιοπομπαίου «άλλου» για όλες τις συμφορές και τις απογοητεύσεις από τις οποίες υποφέρουν οι «δικοί» μας. Για τον λόγο αυτό, επιστρατεύεται ο διπλός πέλεκυς ή απλά ένα τσεκούρι στα χέρια του εκλεπτυσμένου αλλά ποτέ μετανοημένου Βορίδη.

Άλλωστε ο φασισμός προέρχεται από την ιταλική λέξη fasces που σημαίνει «δέσμη από ραβδιά με τη λεπίδα ενός πέλεκυ να προεξέχει». Ως άξιος χουντοτραφής απόγονος, ο κύριος Βορίδης τότε πρόεδρος της Νεολαίας ΕΠΕΝ, σαν γνήσιος φασίστας εξεγέρθηκε ενάντια στη νεωτερικότητα, ενάντια στις ιδέες και τις αξίες του διαφωτισμού και φυσικά ενάντια στις πεποιθήσεις που αυτός γέννησε, άσχετα αν αρχικά σαν νομικός και τώρα σαν υπουργός καλείται να τις προστατεύει. Ένα χαρακτηριστικό της ακροδεξιάς είναι η ριζοσπαστική απόρριψη της ισότητας. Η ακροδεξιά συμπεριφορά είναι βαθιά ελιτιστική και έντονα πατριαρχική, γι' αυτό και το ΛΑΟΣ φέρεται ως εκφραστής όλων αυτών των χυδαίων αντικοινωνικών τάσεων. Συνεπώς τόσο η εσωκομματική μάχη ηγεσίας μεταξύ Καρατζαφέρη - Βορίδη, όσο και η επιλογή του στην κυβέρνηση επιβεβαιώνει ότι η εξουσία είναι εκδήλωση προσωπικής ηγεσίας ή χαρίσματος, ένα προϊόν που διακατέχεται από ασυνήθιστα προικισμένα (αν όχι και μοναδικά) άτομα. Τέτοια χαρισματική εξουσία

Διότι ο εθνικισμός έρχεται να νομιμοποιήσει την ιδέα της διακυβέρνησης και του σωβινισμού, βασικού συστατικού για την ανάπτυξη του ακροδεξιού λόγου.

είναι και θα έπρεπε να είναι απόλυτη και αναμφισβήτητη. Αυτό ήταν και το σκεπτικό πίσω από την εκλογή και τη στελέχωση της κυβέρνησης Παπαδήμου.

Πρόκειται για μια κατάφωρη αποδοχή του ολοκληρωτικού ιδεώδους. Μέσα από ένα σύστημα πολιτικής εξουσίας που περιστοιχίζει τα πάντα και εγκαθιδρύθηκε από την ιδεολογική χειραγώγηση του «αποτελεσματικού», τον απροκάλυπτο τρόμο της «χρεοκοπίας» και την καθημερινή κτηνωδία της εργασιακής εφεδρείας. Η νέα κυβέρνηση εθνικιστικής σωτηρίας στοχεύει στην απόλυτη κατάργηση της κοινωνίας των πολιτών, βασιζόμενη πάνω στην απόρριψη της ανεκτικότητας και της ανοικτής κοινωνίας προς όφελος του εξουσιαστικού «πλουραλισμού» της.

Ας μην τρέφουμε αυταπάτες. Ο ακροδεξιός συμβιβασμός με τη φιλελεύθερη αστική δημοκρατία είναι απλά μια τακτική κίνηση. Το πραγματικό πνεύμα της ακροδεξιάς εκκολάπτεται μέσα στο αυγό του φιδιού. Απλά καλύπτεται με έναν θεσμικό νομιμόφρονα μανδύα του εθνοσωτήρα από τους νεοφασίστες με σκοπό να κερδίσει την ευυποληψία και να κερδίσει την εξουσία. Σε αυτό το ιδεολογικό παιχνίδι της εξουσίας το μυαλό όπως πάντα είναι ο στόχος. Είναι πασιφανές ότι πρέπει όχι μόνο να αντισταθούμε σε αυτήν την θεσμική λοβοτομή αλλά να καταδείξουμε ότι η κοινωνία δεν πρόκειται να κάνει πίσω προς όφελος ενός υπερφίαλου σωβινισμού. Η ακροδεξιά στην κυβέρνηση στοχεύει στην αποδόμηση της κοινοτυπίας του κακού. Σύμφωνα με την Χάνα Άρεντ: «Το κακό δεν είναι ποτέ ριζικό, είναι μόνον ακραίο και δεν κατέχει κανένα βάθος ή σατανική διάσταση. Μπορεί να μεγαλώσει υπερβολικά και να ερημώσει ολόκληρο τον κόσμο, γιατί εξαπλώνεται όπως η μούχλα πάνω σε μια επιφάνεια». Ας μην το αφήσουμε να εξαπλωθεί.

Το τέλος της μεταπολίτευσης

Ηλίας Μπάλιος

Βρισκόμαστε σε εποχή μετασχηματισμού. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, το όραμα της ενωμένης και με κοινό νόμισμα Ευρώπης απομακρύνεται. Από τα ισότιμα κράτη-μέλη περνάμε στους ηγεμονικούς συνασπισμούς και στην Ευρώπη των πολλαπλών ταχυτήτων.

Η Αμερική, απ' όπου ξεκίνησε η οικονομική κρίση, δείχνει να χάνει, για πρώτη φορά μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, τον πρωτεύοντα ρόλο στην παγκόσμια οικονομία, καθώς νέες οικονομικές δυνάμεις όπως η Κίνα και η Ινδία αναδύονται.

Η αραβική άνοιξη δημιουργεί νέα δεδομένα στον αραβικό κόσμο. Στη Τουρκία ο Ερντογάν οραματίζεται τον εαυτό του ως νεοσουλτάνο και στη Ρωσία ο Πούτιν ενεργεί σαν πανίσχυρος τσάρος.

Οι πλατείες γίνονται σύμβολα παγκόσμιας αντίστασης. Κινήματα καταλήψεων ξεπροβάλλουν από παντού και χρησιμοποιούν για πρώτη φόρα σαν εργαλείο οργάνωσης δράσεων και διάχυσης της πληροφορίας ένα νέο μέσο, το διαδίκτυο.

Τέλος εποχής

Στην Ελλάδα της κρίσης και του μνημονίου, το εύρος των αλλαγών που συντελούνται είναι τέτοιο ώστε να αναιρείται η αντίληψη ότι βρισκόμαστε εντός μιας ενιαίας περιόδου, με συγκεκριμένα πολιτικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά, που ονομάστηκε «μεταπολίτευση».

Ο μετασχηματισμός της ελληνικής κοινωνίας αντανακλάται και στα κόμματα εξουσίας, που σα φορείς του παλαιού τίθενται εκτός εποχής, και κατά συνέπεια το μέλλον τους προδικάζεται αβέβαιο.

Το ΠΑΣΟΚ και η Ν.Δ., οι κομματικοί σχηματισμοί που παγιώθηκαν ως φορείς του δικομματικού συστήματος εξουσίας στη μεταπολιτευτική Ελλάδα, αντιμετωπίζουν κρίση ταυτότητας. Το πολιτικό τους προϊόν δεν είναι πια ελκυστικό και η εκλογική τους δύναμη, σύμφωνα με τις τελευταίες δημοσκοπήσεις, συρρικνώνεται στα χαμηλότερα ιστορικά τους επίπεδα. Οι αιτίες πολλές. Το πελατειακό σύστημα, το οποίο αποτέλεσε τη δεξαμενή των ψηφοφόρων τους, καταρρέει, καθώς ο μεγάλος ασθενής είναι πια το ίδιο το κράτος. Η ιδεολογική τους βάση είναι και αυτή σαθρή, μετά και το τέλος των μεγάλων αφηγήσεων. Η πρακτική τους –άλλα υπόσχομαι προεκλογικά και άλλα εφαρμόζω μετά– τα κατέστησε, επιπλέον, πλήρως αναξιόπιστα. Η πολιτική τους τον καιρό του μνημονίου δεν είναι τίποτα άλλο παρά φοροδοτική, πλήττοντας τον μεσαίο χώρο, δηλαδή την εκλογική τους βάση.

Το φιλί ζωής του Παπαδήμου...

Κάτω από αυτές τις συνθήκες, και σε μια ύστατη προσπάθεια να γαντζωθούν για λίγο ακόμη στη εξουσία, ΠΑΣΟΚ και Ν.Δ. αναδιπλώθηκαν. Η "ντρίπλα" του Γ. Παπανδρέου να προχωρήσει σε δημοψήφισμα για την παραμονή της Ελλάδας στο ευρώ έδρασε σαν πυροκροτητής, συμπυκνώνοντας τον πολιτικό χρόνο βίαια. Το μέλλον ήρθε πιο κοντά στο τώρα και το εδώ, καθώς τα δύο κόμματα εξουσίας "αναγκάστηκαν" να προχωρήσουν σε συγκυβέρνηση με πρωθυπουργό ένα τρίτο πρόσωπο, με τη σύμπραξη του Γιώργου Καρατζαφέρη, προκειμένου να απορροφήσουν τους κοινωνικούς κραδασμούς που επέφερε η πολιτική του μνημονίου.

Η κυβέρνηση Παπαδήμου είχε αρχικά ορίζοντα παραμονής τον Φεβρουάριο του 2012, όταν θα είχαν εκπληρωθεί κάποιοι συγκεκριμένοι δημοσιονομικοί στόχοι (PSI), με την προσδοκία ότι το κλίμα θα είχε κάπως αντιστραφεί. Ωστόσο κάτι τέτοιο δεν μοιάζει εφικτό και η παράταση της κυβέρνησης Παπα-

δήμου μέχρι το 2013 ακούγεται ως το πιο λογικό σενάριο για το ίδιο το σύστημα.

...και η κατάρρευση του ΠΑΣΟΚ

Με την κυβέρνηση Παπαδήμου δεν έσπασε απλά το μονοπώλιο της εναλλαγής εξουσίας. Είναι το επιστέγασμα μιας διαδικασίας που, μετά από αυτό, τίποτα στο πολιτικό προσκήνιο δεν μπορεί να είναι το ίδιο.

Η προβλεπόμενη κατάρρευση του ΠΑΣΟΚ αφήνει ένα μεγάλο κενό στο χώρο της κεντροαριστεράς. Στο εσωτερικό της σοσιαλιστικής παράταξης εξελίσσονται έντονες διεργασίες. Οι διεργασίες αυτές αφορούν τόσο στα πρόσωπα και στις φιλοδοξίες τους, όσο και στην πολιτική πλατφόρμα που θα διαμορφωθεί. Ωστόσο, η μεγάλη φθορά που έχει υποστεί το ΠΑΣΟΚ, όσο και η πληθώρα “φερέλπιδων” αρχηγών δεν αποτελούν εχέγγυα για τη μελλοντική ενότητα του ΠΑΣΟΚ. Αν επιβεβαιωθούν και οι δημοσκοπικές προβλέψεις που κατακρημνίζουν το πάλαι ποτέ σοσιαλιστικό κόμμα σε ποσοστά γύρω στο 15%, τότε οι μετεκλογικές εξελίξεις στο ΠΑΣΟΚ θα είναι καταιγιστικές, που μπορεί να σημάνει και την οριστική διάλυση του κόμματος που ταυτιστηκε με τον όρο «αλλαγή» στην μεταπολιτευτική Ελλάδα. Τώρα, η αλλαγή θα αφορά το ίδιο το κόμμα.

Πολυσυλλεκτική Βουλή

Στο μεταξύ, η Ν.Δ. προσδοκά να είναι το πρώτο κόμμα στις επόμενες εκλογές, χωρίς ωστόσο να διαφαίνεται ότι θα κατακτήσει την πολυπόθητη αυτοδυναμία, που έχει θέσει ως στόχο ο Σαμαράς. Η συμμετοχή της στη συγκυβέρνηση εντάσσει και τη δεξιά παράταξη στο μνημονιακό κάδρο, με αποτέλεσμα να χάνει το συγκριτικό της πλεονέκτημα απέναντι στο ΠΑΣΟΚ. Στη συνείδηση των ψηφοφόρων, ΠΑΣΟΚ, Ν.Δ. και ΛΑΟΣ λειτουργούν ταυτόσημα ως

φορείς του μνημονίου.
Τα κόμματα της Αριστεράς φαίνεται ότι προσελκύουν ολοένα και περισσότερους (απογοητευμένους) ψηφοφόρους. Η λελογισμένη και συντηρητική αριστερά του κ. Κουβέλη εμφανίζει αυξημένη δυναμική στις δημοσκοπήσεις, ενώ ενισχυμένος από τη νέα κατάσταση εμφανίζεται ο ΣΥΡΙΖΑ και η αντιμνημονιακή ρητορική του. Το ΚΚΕ παραμένει σταθερά κοντά σε διψήφια επίπεδα.

Η επόμενη βουλή θα είναι η πιο πολυσυλλεκτική των τελευταίων ετών: Ν.Δ, ΠΑΣΟΚ, ΛΑΟΣ, Δημοκρατική Αριστερά, Συνασπισμός, Οικολόγοι θα συνθέσουν πιθανότατα την επόμενη βουλή.
Το πού θα καταλήξει ο πολιτικός πλουραλισμός ή ποιες θα είναι οι συνέπειες κυρίως για τα κόμματα εξουσίας, μένει να φανεί.

Σε κάθε περίπτωση, οι ενδείξεις ότι το πολιτικό σύστημα μετασχηματίζεται είναι πολλές. Οι επόμενες εκλογές θα αποτελέσουν την αρχή του τέλους για τις πολιτικές ισορροπίες που παγιώθηκαν στην μεταπολιτευτική Ελλάδα και ο ιστορικός του μέλλοντος, όταν ολοκληρωθούν όλα τα κομμάτια που συνθέτουν το παζλ, θα προσδώσει στην εποχή που έρχεται μια νέα ορολογία.

Το αντίπαλο δέος των από κάτω

Θοδωρής Θεοδωρόπουλος

Η σημερινή πρωτόλεια δυαδική κατάσταση που ζούμε, ήδη από την κοινωνική εξέγερση του Δεκέμβρη του 2008 και με το ξέσπασμα της συστημικής κρίσης εκφράστηκε στις Λαϊκές Συνελεύσεις στο Σύνταγμα και στις γειτονιές, στη γενική απεργία της 19ης-20ής Οκτώβρη και στις λαϊκές διαδηλώσεις της 28ης Οκτώβρη, εστιάζεται περισσότερο στη σύγκρουση κράτους/κοινωνίας, εξουσίας/ελευθερίας και δημιουργεί σε μαζική κλίμακα ένα νέο τοπίο συνολικής απομυθοποίησης του συστήματος και αμφισβήτησης της κοινοβουλευτικής δημοκρατίας και των κομμάτων. **Ταυτόχρονα σπάζει τα στεγανά στη λήψη των αποφάσεων και δημιουργεί και επεκτείνει τις ζώνες άσκησης της ελευθερίας, με κοινωνικές δομές άμεσης δημοκρατίας, αγώνα, δικτύων αλληλεγγύης και δράσης και δημιουργίας Ελεύθερων Κοινωνικών Χώρων παντού.**

Σε διάστημα τριών χρόνων δεκάδες μικροί ή μεγάλοι ελεύθεροι κοινωνικοί χώροι έχουν δημιουργηθεί σε πανελλαδικό επίπεδο, με πλούσια πολιτική, κοινωνική, πολιτιστική δράση. Η δημιουργία του ελεύθερου κοινωνικού χώρου ΝΟΣΟΤΡΟΣ το 2005 δεν είναι πλέον το μοναδικό σύγχρονο εγχείρημα κοινωνικής δράσης. Ο ΒΟΤΑΝΙΚΟΣ ΚΗΠΟΣ στην Πετρούπολη, το ΜΙΚΡΟΠΟΛΙΣ και το 12ο ΣΧΟΛΕΙΟ στη Θεσσαλονίκη, στο Βύρωνα, στην Ηλιούπολη και σε όλο το πανελλήνιο, χαρακτηριστικά παραδείγματα κυττάρων κοινωνικής συνεργασίας, αλληλεγγύης και αγώνα. Με πολιτικές-πολιτιστικές ομιλίες, κύκλους αυτομόρφωσης, σεμινάρια, μαθήματα, εκθέσεις κόμικ και ζωγραφικής, μαγειρική, ομάδες χορού και θεάτρου, εικαστικά, συναυλίες, φεστιβάλ, όπως το πετυχημένο ετήσιο B-FEST του πολιτικού περιοδικού ΒΑΒΥΛΩΝΙΑ με τη συμμετοχή ριζοσπαστών διανοουμένων από όλο τον κόσμο, βιολογικές καλλιέργειες, συλλογικές πράξεις εργαζομένων, συνεργατικά δίκτυα ανταλλαγής προϊόντων, η έκδοση της εργατικής εφημερίδας ΔΡΑΣΗ, που μοιράζεται στις πανεργατικές διαδηλώσεις και σε χώρους εργασίας, η αμεσοδημοκρατική συνεργατική ποδοσφαιρική ομάδα ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ Θεσσαλονίκης, αποτελούν αντιϊεραρχικές-αμεσοδημοκρατικές δομές που βρίσκονται στον αντίποδα όλων των παραδοσιακών πολιτικών χώρων και κυρίως αποτελούν μορφές οργάνωσης και κύτταρα συλλογικής ζωής και συνεργασίας από το μέλλον. Σε επίπεδο αντιπληροφόρησης, πέρα από τις ενδιαφέρουσες ανατρεπτικές ιστοσελίδες, η δημιουργία του ΡΑΔΙΟ ΕΝΤΑΣΗ έπαιξε καθοριστικό ρόλο κατά τη διάρκεια των Δεκεμβριανών του 2008 και του Συντάγματος και συνεχίζει κανονικά το πρόγραμμά του, με προτάσεις για πανελλαδική δικτύωσή του. Ενημέρωση, χιπ χοπ, τρανς, ροκ, δημοτικά, επαναστατικά τραγούδια και ρεμπέτικα αποκτούν άλλο νόημα και σπάζουν τη μονότονη φλυαρία των νταβατζίδων των ραδιοσυχνοτήτων.

Αλλά και σε επίπεδο αγώνων και χειραφετημένης δράσης, μετά το Δεκέμβρη του 2008, τα υποκείμενα παίρνουν τη ζωή στα χέρια τους, ανακτούν αξίες χρήσεις από τη σφαίρα της ανταλλαγής, ξεφεύγουν από την ιδιώτευση και κερδίζουν πίσω χρόνο και ζωή που οι κρατούντες τους κλέβουν. **Γιατί αυτό που καθορίζει τους αγώνες και το επαναστατικό υποκείμενο της εποχής μας δεν είναι μόνο η διεκδίκηση για την κατάργηση κράτους και κεφαλαίου, αλλά και η δημιουργία εστιών αντίστασης για τον καθορισμό των δικών μας επιθυμιών και αναγκών, για τη δημιουργία δομών κοινωνικής αντιεξουσίας και ενός, σε κίνηση, νέου κόσμου στη θέση των εμπορευματικών και εξουσιαστικών σχέσεων.**

Σε Ελλάδα, Ευρώπη και σε όλο τον κόσμο, αυτές οι νέες μορφές αντίστασης και συνεργατικής ζωής ανοίγουν δρόμους και διευρύνουν τα προτάγματα της κοινωνικής απελευθέρωσης και χειραφέτησης που τα συναντάμε παντού. Στα κινήματα των από κάτω στη μητρόπολη του καπιταλισμού τις ΗΠΑ ως τους Ζαπατίστας, στα αυτοοργανωμένα κινήματα γειτονιών, πόλης, σε εργατικά κινήματα βάσης, κινήματα για το περιβάλλον, σε πειραματικές κοινοτικές μορφές αυτοδιεύθυνσης και συνεργασίας, όπως τα αυτοκυβερνώμενα χωριά στην Ισπανία (Μαριναλέντα κ.λπ.) και με κυριότερα χαρακτηριστικά τους την άμεση δημοκρατία στη λήψη των αποφάσεων, την άμεση κοινωνική και εργατική δράση, την αυτοδιαχείριση της κοινωνικής ζωής, της παραγωγής, των σχολικών μονάδων, τις λαϊκές συνελεύσεις, τα δίκτυα αλληλεγγύης, τράπεζας χρόνου, κοινωνικών παντοπωλείων, οργάνωσης συσσιτίων, κοινωνικών δωρεάν ιατρείων και συνεργατικής αλληλοβοήθειας. Κι όλα αυτά κόντρα, όχι μόνο στο καθεστώς, αλλά και στην αριστερά της ήττας, μιας εχθρικής αριστεράς που θέλει να σώσει το τομάρι της και τη νομή της κοινοβουλευτικής ή

εξωκοινοβουλευτικής εξουσίας της. Μιας αριστεράς που ευτυχώς δεν παίζει κανένα κοινωνικό ρόλο στις εξεγέρσεις και στις συγκρούσεις της εποχής μας. **Σε Ελλάδα, Ισπανία, Ιταλία, Βρετανία και Αμερική δεν ήταν η αριστερά αυτή που έβγαλε τον κόσμο στους δρόμους της σύγκρουσης και της αμεσοδημοκρατικής δράσης, αλλά τα σύγχρονα αντιϊεραρχικά, αντιεξουσιαστικά, αντικαθεστωτικά κινήματα.**

Το φάντασμα του κύκλου του ΚΟΙΝΟΥ

Πυρήνας των νέων μορφών δράσης και δομών αντιεξουσίας είναι η συνεργασία, η συναπόφαση και η αλληλεγγύη. Είναι ο κοινός συλλογικός αγώνας, το ΚΟΙΝΟ (the common). Με ιδιαίτερη έμφαση στο Δεκέμβρη του 2008, αυτή η λογική –είτε στην αγωνιστική, είτε στην παραγωγική μορφή της– πήγε στο Σύνταγμα, στις πλατείες και στις γειτονιές. Και είναι βέβαιο ότι η αντιστροφή της ολομέτωπης συστημικής επίθεσης που εισπράττει ο κόσμος της εργασίας εξαρτάται από την ανάπτυξη του ΚΟΙΝΟΥ: νέων μορφών άμεσης συλλογικής δράσης και της δημιουργίας δομών κοινωνικής αντιεξουσίας, καθώς δεν έχει να περιμένει τίποτα από κράτος, Βουλή, κεφάλαιο, αριστερά, κρατικό συνδικαλισμό. Κυρίως ο κύκλος του ΚΟΙΝΟΥ παράγει μορφές κοινωνικής αλληλεγγύης, συνεργατικές ενώσεις, αγώνες σύγκρουσης και κοινά προσβάσιμα σε όλους αγαθά, όπως τα δικτυακά κοινά αγαθά (ελεύθερες ενώσεις ανοιχτού λογισμικού, peer-to-peer δίκτυα ομότιμης παραγωγής, δίκτυα υπολογιστών). Αποτελεί μια πολλαπλότητα κοινών επιθυμιών, δράσεων και συναποφασισμένων αγώνων.

Εάν η κυτταρική μορφή κράτους και κεφαλαίου είναι οι εμπορευματικές, εξουσιαστικές σχέσεις, η κυτταρική μορφή των νέων μορφών δράσης και κοινωνικών δομών άμεσης δημοκρατίας είναι το ΚΟΙΝΟ. Με την προστασία και τη δύναμη του κράτους το εμπόρευμα παράγεται για να πουληθεί, ενώ το κοινό αγαθό ανήκει σε όλους. Το ΚΟΙΝΟ προϋποθέτει αμεσοδημοκρατικές συλλογικότητες, συνεργατικές ενώσεις και κοινωνικές δομές αντιεξουσίας που συντονίζουν και οργανώνουν την παραγωγή των κοινών αγαθών, με βάση τις επιθυμίες και τις ανάγκες της κοινωνίας. Αυτό σημαίνει πως οι διάφορες συνεργατικές ενώσεις –λαϊκές συνελεύσεις γειτονιών, ελεύθεροι κοινωνικοί χώροι ή open source δίκτυα– δημιουργούν τις προϋποθέσεις με τα κοινωνικά σύνολα για την επέκταση των συνεργατικών δομών στη γειτονιά, στην πόλη. Κατ' αυτόν τον τρόπο οι κοινωνικές δομές άμεσης δημοκρατίας, το ΚΟΙΝΟ, μπορούν να αναπτυχθούν από κυτταρικές σε σύνθετες μορφές, που θα συνδέουν την κοινωνική αλληλεγγύη με την κοινή λήψη των αποφάσεων και οργάνωση της κοινωνικής ζωής σε άλλη βάση απ' αυτήν του εμπορεύματος και της εξουσίας.

Σε πλήρη αντίθεση με τη λογική τού από πάνω προς τα κάτω και με τους εξουσιαστικούς σχεδιασμούς των κρατούντων, το ΚΟΙΝΟ δημιουργεί τις βάσεις για μια άλλη συνεργατική ζωή, αλληλεγγύης και αγώνα των από κάτω. Γι' αυτό και σύσσωμος ο καταρρέων πολιτικός κόσμος (κράτος, κόμματα, αριστερά, καθεστωτικά συνδικάτα, ΜΜΕ) τρομάζουν και ανασυγκροτούνται μπροστά στο ξετύλιγμα των νέων μορφών κοινωνικών συγκρούσεων και κυτταρικών δομών κοινωνικής αντιεξουσίας, που αποτελούν τα εν δυνάμει εργαλεία μιας ιστορικής κοινωνικής ριζικής αλλαγής, γιατί θέτουν το ζήτημα της συναπόφασης στη βάση της άμεσης δημοκρατίας, αρνούνται τον κοινοβουλευτισμό, την αντιπροσώπευση, τη διαμεσολάβηση, τα κόμματα, τα κρατικά συνδικάτα, επαναπροσδιορίζουν την πολιτική στο ΕΜΕΙΣ, στη σφαίρα της δημόσιας-κοινωνικής διάστασής της και αναδεικνύουν τις Λαϊκές Συνελεύσεις ως κυρίαρχα και αποφασιστικά σώματα εργασίας.
Οι καιροί απαιτούν εγρήγορση και κυρίως δράση από τους από κάτω, γιατί οι μεγάλες κοινωνικές συγκρούσεις και αναστατώσεις σε μαζική κλίμακα, ανοίγουν δρόμους ελευθερίας από το μέλλον. Θα συνεχίσουμε;

Τα δικαιώματα απέναντι στο κενό

Αλέξανδρος Σχισμένος

Το 2012 ξημερώνει σαν έτος διάψευσης κάθε προφητείας. Η προφητεία του τέλους της ιστορίας διαψεύστηκε από την ίδια την ιστορία και τώρα ξανά από την ανικανότητα του καπιταλισμού να οδηγήσει την ανθρωπότητα στους παραδείσους της αφθονίας. Η προφητεία της κατάρρευσης του καπιταλισμού διαψεύστηκε από τη συνεχή κατάφαση στις φαντασιακές του προκείμενες σημασίες και την αγωνία του διαρκούς επιθανάτιου ρόγχου του. Η προφητεία της μεταπολίτευσης διαψεύστηκε από την ενεργό λειτουργία του καθεστώτος που μεταπολιτεύτηκε και τον κοινωνικό εναγκαλισμό του κράτους ΠΑΣΟΚ. Οι προφητείες των Μάγια για την καταστροφή του κόσμου θα διαψευστούν στο τέλος του χρόνου, καθώς και οι προφητείες για τις επερχόμενες εκλογές και την περίφημη ανανέωση του πολιτικού προσωπικού των παλαιών ανακτόρων. Μέσα στον ίλιγγο του κοινωνικού μετασχηματισμού που βιώνουμε και την ταυτόχρονη σημασιακή κατάρρευση και αναδημιουργία, μένει να διαψευστούν οι προφητείες του μεταμοντερνισμού, όπως ο θάνατος του υποκειμένου και η επαναστατική εξάρνηση των οικουμενικών δικαιωμάτων.

Ο μεταμοντερνισμός είναι μία λέξη ομπρέλα κάτω από την οποία στοιβάζονται μία σειρά από πολιτικές, φιλοσοφικές και αισθητικές τάσεις με μοναδικό κοινό παρανομαστή την τετριμμένη απόφανση περί της σχετικότητας των αξιών. Είναι σαφές πως στον γυμνό νοημάτων κόσμο που ζούμε, κάθε σημασία και αξία εκπορεύεται από την κοινωνία και στην κοινωνία βρίσκει το μοναδικό πεδίο ισχύος και πραγμάτωσής της. Από αυτή τη θεμελιώδη παραδοχή ξεπηδούν διάφορες στάσεις απέναντι στο κοινωνικό - ιστορικό. Μία πρόσφατη μεταμοντέρνα στάση είναι η άρνηση των οικουμενικών δικαιωμάτων του ανθρώπου και του πολίτη, όπως αυτά θεσμίστηκαν τον καιρό του διαφωτισμού, ως στοιχεία ενός λόγου περιοριστικού, εξουσιαστικού και απόλυτου. Ο συλλογισμός ξεκινά από την παραδοχή πως κάθε αλήθεια που επιβάλλεται κοινωνικά είναι στην πραγματικότητα λογικώς αυθαίρετη και λογικώς μπορεί να διαψευστεί, και καταλήγει στο συμπέρασμα πως κάθε οικουμενική αλήθεια αποτελεί έναν διανοητικό ολοκληρωτισμό επιβαλλόμενο από την κοινωνικά κυρίαρχη τάξη. Ωστόσο, επισημαίνοντας τις ολοκληρωτικές απολήξεις του κράτους του Λόγου, διαγράφονται μονοκονδυλιάς οι κοινωνικές και πολιτικές κατακτήσεις του δυτικού πολιτισμού κατά τη μάχη του ενάντια στη μεταφυσική και τον θεό; Μπορούμε επικαλούμενοι τη σχετικότητα των αξιών να στήσουμε μία πρόταση για την κοινωνική ελευθερία δίχως ένα θεμελιώδες πλαίσιο αξιών, μπορεί να υπάρξει μία αυτόνομη θέσμιση δίχως μία πρώτη βάση οικουμενικών σημασιών που θεωρούνται αυτοδίκαιες;

Φυσικά το ερώτημα, όταν τεθεί εν κενώ, μπορεί να πάρει όποια απάντηση θέλει. Όπως όμως είπε ο Αριστοτέλης κριτικάροντας την Πολιτεία του Πλάτωνα, ας δούμε όμως τι συμβαίνει στην πραγματικότητα. Καταρχάς κάθε κοινωνική θέσμιση είναι ουσιαστικά αυθαίρετη και αυτό είναι όρος για να υπάρξει συζήτηση για την κοινωνική ελευθερία, καθώς αν υπήρχε κάποιου τύπου βιολογικού ή εξωκοινωνικού προβαδίσματος μίας κοινωνικής θέσμισης έναντι των άλλων, δεν θα υπήρχε λόγος πολιτικός, αλλά απλώς επιστημονικός. Κάτι τέτοιο θέλησε να υποστηρίξει ο μαρξισμός με τα γνωστά αποτελέσματα, όταν υπέθεσε πως η γνώση των πραγματικών εξωκοινωνικών νόμων κίνησης της ιστορίας θα του έδινε ένα αντικειμενικό προβάδισμα ως καθεστώς. Ταυτόχρονα, κάθε θέσμιση προκύπτει αυθαίρετα αλλά σε υπαρκτό χώρο και χρόνο, με υπαρκτούς περιορισμούς υλικούς ή ιστορικούς, δίχως αυτό αναγκαστικά να εισβάλλει βαθιά στον πυρήνα των σημασιών της, καθώς υπάρχουν παραδείγματα ετερόνομων κοινωνιών αφθονίας και αυτόνομων κοινωνιών σπάνης.

Υπάρχει ωστόσο ένα αντικειμενικό κριτήριο διαχωρισμού μίας αυτόνομης και μίας ετερόνομης θέσμισης, και αυτό είναι ακριβώς η επίγνωση των αυθαίρετου των νόμων και η συνειδητή διαρκής συζήτηση γύρω από τα προβλήματα

που αυτός ακριβώς ο αυθαίρετος ριζικά φαντασιακός χαρακτήρας των θεσμίσεων γεννάει. Το μόνο σταθερό σημείο μέσα σε αυτό το σαθρό σημασιακό έδαφος οφείλει να είναι η θέση θεμελιακών, αυθαίρετων λογικώς αλλά ηθικώς απελευθερωτικών αξιωμάτων ως βασικές αξίες της κοινωνίας.

Ο τεράστιος μετασχηματισμός του διαφωτισμού ανέδειξε ως τέτοια τα οικουμενικά δικαιώματα του ανθρώπου και του πολίτη. Ήταν ένας λόγος που συγκροτήθηκε με μένος απέναντι στη μεταφυσική σύλληψη της ελέω θεού δικαίωσης της εξουσίας. Ως τέτοιος απαιτεί τη διαρκή λογοδοσία της εξουσίας απέναντι στο άσυλο που αυτά προσφέρουν στο εκάστοτε άτομο. Ως τέτοια εκφράζουν μία ισορροπία ανάμεσα σε μία ξέχωρη ατομικότητα και μία κοινωνική συλλογικότητα πολλαπλών συμφερόντων και επιδιώξεων. Εκφράζουν μία κοινωνία όπου η εξέγερση του ατόμου οδήγησε στην αναγνώριση του ατόμου ως ανθρώπου και πολίτη και όχι ως απλού μέλους ενός κοινωνικού σώματος ή υπηκόου.
Η ερμηνεία τους μπορεί να πάρει δύο θέσεις, αμυντική και επιθετική, ανάλογα με το περιεχόμενο που οι λέξεις, ελευθερία, ισότητα και το δικαίωμα της επιδίωξης της ευτυχίας λαβαίνουν. Αν ονομάσουμε ελευθερία την οικιακή ασφάλεια, ισότητα την ομογενοποίηση και ευτυχία την ατομική απόλαυση τότε έχουμε ένα κενό χαρτί παράδοσης της εξουσίας στο κράτος ή όποιον άλλον πάτρωνα προσφέρεται. Αν όμως δώσουμε στην ελευθερία το περιεχόμενο του αυτεξούσιου, στην ισότητα της κοινωνικής αλληλεγγύης και ισαξίας κάθε ανθρώπου και στην ευτυχία το περιεχόμενο της δημόσιας συλλογικής πράξης, τότε οι λέξεις αποκτούν την πραγματική τους δύναμη. Τη δύναμη μίας πύρινης κατάφασης του δικαιώματος του ανθρώπου να ζει δίχως τυραννία.
Παρ' όλες τις ιστορικές τους βεβηλώσεις και διαστρεβλώσεις, τα οικουμενικά δικαιώματα του ανθρώπους αποτελούν βαρύτατη αυτεπίγνωση της ανθρωπότητας. Ξεπηδούν από την επίγνωση πως μόνο ο άνθρωπος θέτει δίκαιο και πως αυτό το δίκαιο το θέτει ως άνθρωπος και ως άνθρωπος γεννιέται εντός ενός κόσμου δικαίου (δηλαδή ενός κοινωνικά θεσμισμένου κόσμου, όχι δίκαιου αναγκαστικά) και πως η ύπαρξή του δεν αποτελεί απλώς μία βιολογική οντότητα αλλά μία κοινωνικο-ιστορική. Τέθηκαν δε ως οικουμενικά ακριβώς γιατί καμία εξωκοινωνική βιολογική ή θεολογική επισήμανση δεν επισυνάφθηκε, ώστε να ανήκουν σε μία κουλτούρα ή ένα λαό.

Το ζήτημα είναι να τα διευρύνουμε ώστε να μπορούν να αποτελέσουν μία βάση εκτύλιξης όλων των δυνατοτήτων του ανθρώπου, και θεμελίωσης όλης της δημιουργικής ενέργειας κάθε πολίτη. Δεν χρειάζεται να αρνηθούμε την πολιτική ύπαρξη του ατόμου, αντιθέτως πρέπει να διευρύνουμε την πολιτική έννοια σε κάθε γωνία και τόπο της κοινωνίας, ώστε οι αποκλεισμένοι να μην εξισωθούν στον αποκλεισμό αλλά στην ελευθερία. Οι νέες θεσμίσεις που γεννιούνται θέτουν ως βάση την ενεργό πράξη δίχως κοινωνικά σύνορα και η πράξη οφείλει να είναι συνειδητά με την πλευρά της ανθρωπότητας, μέσω της αναγνώρισης του άλλου και της δημιουργικής σύνθεσης του πραγματικού θεσμίζοντος φαντασιακού.

Ο Εξτρεμισμός του Κέντρου

Σπύρος Τζουανόπουλος

Είναι καιρός τώρα που οι trendy συνοδοιπόροι του ΠΑΣΟΚ έχουν πετάξει τις μάσκες και ακομπλεξάριστα ζητάνε απαγόρευση των απεργιών, πορειών, απέλαση των μεταναστών, ιδιωτικοποίηση των πανεπιστημίων και πολλά άλλα όμορφα. Παρότι οι λόρδοι του Κέντρου είναι στην πραγματικότητα τα μεγαλύτερα λαμόγια, κρατικοδίαιτοι και βουτηγμένοι στην πελατειοκρατία «συμπολίτες» μας, εντούτοις δεν ντρέπονται καθόλου να παραδίδουν διδάγματα Ευρώπης και εξυγίανσης, προσπαθώντας να διατυπώσουν ραφιναρισμένα τη στήριξή τους στον αναδυόμενο ολοκληρωτισμό.

Κι εξηγούμαι.

Αναφέρομαι σε ένα συνονθύλευμα δημοσιογράφων, συγγραφέων και πανεπιστημιακών (δεν είναι πάντα καθαρόαιμο το μίγμα, π.χ. υπάρχει και δημοσιογράφος-συγγραφέας, όπου συγγραφή είναι οι συλλογές των άρθρων του) που έχουν αναγορεύσει εαυτούς σε πνευματικούς πατέρες του εκσυγχρονισμού.

Τα κουλ αυτά τυπάκια έχουν καταφέρει να αναπτύξουν ένα κοινό modus operandi, όπως θα έλεγαν και οι εγκληματολόγοι φίλοι τους, που δύσκολα παρεκκλίνει κανείς από αυτό. Με ορμητήριο μονόστηλα «έγκυρων» εφημερίδων, freepress έντυπα (όπου όλοι πλην αυτών δουλεύουν free) και ευκολοχώνευτες βιβλιοπαρουσιάσεις, παρουσιάζουν τα εξής κοινά χαρακτηριστικά: διεξάγουν αναλύσεις επί αναλύσεων για να αποδείξουν το **«ασήμαντο»** κοινωνικών φαινομένων, αποσυνδέουν τα αποτελέσματα της οικονομίας της αγοράς από τις συνέπειές τους, εξυμνούν την ηθική της εργασίας (αν και κανένας δεν είναι αυτό που λέμε μισθωτός, η πλειοψηφία τους είναι ***«επιχορηγούμενοι»***), και βέβαια όλοι μιλάνε από τη σκοπιά του Ευρωπαίου, του Δυτικού, πάνω από όλα ***του ορθολογικού ατόμου***. Ξέχασα να πω ότι και αυτό που μόλις έκανα (κατηγοριοποίηση) είναι άλλη μία αγαπημένη τους μέθοδος, που την εφαρμόζουν για να απαξιώσουν κάθε αντιστεκόμενο κοινωνικό κομμάτι, αλλά βέβαια με τρόπο αρκετά πιο τσουβαλιαστικό και **πρετεντέρειο.**

Ο Δεκέμβρης, το κίνημα δεν πληρώνω, η Κερατέα, το Σύνταγμα, δεν είναι τίποτα, τίποτα, τίποτα, τίποτα...

Είναι αξιοσημείωτος ο συντονισμός των ανθρώπων αυτών σε κρίσιμες στιγμές των τελευταίων 3 χρόνων. Ο Δεκέμβρης ήταν το γεγονός που όλοι αυτοί συνέκλιναν για πρώτη φορά ξεκάθαρα και. δειλά στην αρχή, ξεδιάντροπα μετά, άρχισαν να διαμορφώνουν τον κοινό τους λόγο. Ενώ το Δεκέμβρη-Γενάρη του 2008-9 η αλλοιωμένη φράση του Ισοκράτη(1) συνόψιζε τη γνώμη των περισσοτέρων για τα γεγονότα, το Δεκέμβρη του 2009 συντονισμένα άρχισαν την προσπάθεια υποβάθμισης, καταστολής και τέλος παρασιώπησης του αντίκτυπου της εξέγερσης. Ας δούμε για παράδειγμα πώς ο Ηλίας Κανέλλης, δημοσιογραφοσυγγραφ εοεκδοτοπανελίστας, νουθετεί τον Αλέξη Τσίπρα για την πολιτική στάση του Σύριζα τον Δεκέμβρη (2):
«Αλλά και πόσο τα τακτοποιημένα τσιτάτα του μπορούν να δώσουν πολιτική κάλυψη στη θρυαλλίδα του μίσους και της καταστροφής, που πολλοί καθυστερημένοι, πολλοί ουγκ (ο όρος είναι πολιτικός και να μη διστάζουμε να τον χρησιμοποιούμε) ετοιμάζονται να ανάψουν, με δικαιολογία το φόνο του Αλέξη Γρηγορόπουλου και τη, δήθεν, εξέγερση των απελπισμένων που, πάλι δήθεν, δεν ολοκληρώθηκε πέρυσι (διότι εμφανώς τη νίκησε η βαρυστομαχιά των Χριστουγέννων)... θα ανέμενε κανείς ότι θα αποδοκίμαζαν, τουλάχιστον, ορισμένοι νουνεχείς και όντως ορθολογιστές αριστεροί του κόμματός του και του συνασπισμού συνιστωσών που συσπειρώνει».

Από την άλλη, ο Σταύρος Θεοδωράκης στην ίδια ιστοσελίδα υπενθυμίζει με το μεστό του λόγο πως «*Οι νέοι και εξυπνάδες θα πουν και πέτρες θα πετάξουν και με τους «μπάτσους» θα τσακωθούν και ζημιές θα προκαλέσουν και σφαλιάρες θα φάνε!»*(3).
Ο Γρηγορόπουλος, η Κούνεβα, ο Καυκάς, και πολλοί άλλοι θα είπαν καμιά εξυπνάδα παραπάνω.

Παραθέτω, τέλος, και μια διασκεδαστική αποστροφή του δημοσιο-

γράφου, στιχουργού, συγγραφέα και πάρτυ άνιμαλ Άρη Δαβαράκη για το Δεκέμβρη του 2009, πάλι στην ίδια ιστοσελίδα (είναι φωλιά φαίνεται):
Φέτος τα πράγματα είναι πολύ διαφορετικά. Υπάρχει σχέδιο, υπάρχει ισχυρή κυβέρνηση, υπάρχει προετοιμασμένος για όλα υπουργός ενισχυμένος από διεθνείς δυνάμεις, (ανθρώπινο δυναμικό και know-how, όπως λέμε) – και οι «αντιεξουσιαστές» δεν θα βρουν εύφορο έδαφος να επενδύσουν πάνω στον περιβόητο «θυμό»(4).

Α ρε Πασοκάρα!

Ο Άκης Γαβριηλίδης στο άρθρο του *«Οι καθηγητές του τίποτα. Η αντιεξέγερση ως πολιτική επιστήμη»*, έχει αποδομήσει συντριπτικά το ακαδημαϊκό κομμάτι, τη βιβλιογραφία των παραπάνω. Παρόλα αυτά, το κίνημα «της κοινής λογικής» δεν περιορίστηκε στον Δεκέμβρη.

Όταν αποφάσισαν ότι ο Δεκέμβρης δεν κάνει να σχολιάζεται, το κίνημα «Δεν πληρώνω» με τους πρώτους αγώνες στα διόδια προκάλεσε την μήνιν των κιμπάρηδων και με τακτοποιημένα οικονομικά υπερασπιστών του Δικαίου. Οι αρθρογράφοι ταυτίστηκαν απόλυτα με την ανάλυση του Υπουργού Ρέππα περί «τζαμπατζήδων». Γιατί όλοι οι εξορθολογισμένοι αυτοί τύποι ποτέ δεν χρωστάνε, σέβονται πάντα τους νόμους και εργάζονται σκληρά.

Η Κερατέα, αυτή η καθυστερημένη γωνιά της Ευρωπαϊκής Ένωσης που δε θέλει να γίνονται χωματερές δίπλα της και σε αρχαιολογικούς χώρους (τι δικαιολογία βρήκατε μπαγαπόντηδες), που κατέλυσε τις κρατικές αποφάσεις και υπονόμευσε την ανάπτυξη, ήταν άλλο ένα αγαπημένο θέμα των επιχορηγούμενων από τους φιλόδοξους επενδυτές στον τομέα της διαχείρισης απορριμμάτων «εκδότες». Ας χαρούμε εδώ το θαυμαστό παράδειγμα νηπιακής ρητορικής του Πάσχου Μανδραβέλη:
«Με τον καλύτερο τρόπο τίμησαν τη νομιμότητα οι κάτοικοι της Κερατέας. Έσκαψαν όρυγμα βάθους 1,5 μέτρου στη σύγχρονη λεωφόρο Λαυρίου, την κατασκευή της οποίας πλήρωσαν οι Έλληνες και (κυρίως οι Γερμανοί) φορολογούμενοι. Προφανώς είναι κι αυτή η πράξη (όπως οι χουλιγκανισμοί, η πυρπόληση μηχανημάτων κ.λπ.) στο πλαίσιο της υπεράσπισης του Συντάγματος, όπως έγραφε και στην τελευταία σελίδα της «Καθημερινής» ο κ. Γιώργος Ιατρού, εις εκ των πρωτεργατών της κινητοποίησης»(5).

Όταν οι κάτοικοι ανταπαντούν στον Μανδραβέλη ότι υπάρχει δικαστική απόφαση για το έργο του ΧΥΤΑ, εκείνος απαντάει πιο αστικοδημοκρατικά από ποτέ:

«Είναι ενθαρρυντικό ότι υπάρχουν κάτοικοι της Κερατέας που υπογραμμίζουν την ανάγκη τήρησης της νομιμότητας για τη λύση των προβλημάτων που έχει η κοινωνία. Αν το Πολυμελές Πρωτοδικείο Αθηνών με απόφασή του έκρινε παράνομο το έργο ΧΥΤΑ στον αρχαιολογικό χώρο »

του Οβριοκάστρου και αυτή είναι τελεσίδικη απόφαση, τότε ο ΧΥΤΑ δεν πρέπει να γίνει. Τόσο απλά. Ο νόμος είναι νόμος, και πρέπει να εφαρμόζεται. Και από το κράτος, ακόμη και από τους κατοίκους της Κερατέας*».

Η παντελής έλλειψη ρεπορτάζ από έναν δημοσιογράφο δεν ξενίζει τόσο, όσο η τόσο αβίαστη αποσύνδεση ενός νόμου από τις κάθε λογής επιπτώσεις του. Λες και ο νομοθέτης «τα πάντα εν σοφία εποίησε»!

Κοστολογισμός

Η θρησκεία του αποτελέσματος *«από όπου και αν προέρχεται»* είναι κεντρικό σημείο πίστης στους υπερασπιστές του «αυτονόητου». Το μέτρο της κοινωνικής ζωής και αξίας είναι η σχέση κόστος-όφελος, πάντα με κοινό παρονομαστή τις αγορές.
Η επέκταση της λογικής αυτής σε κάθε πτυχή του κοινωνικού είναι η αγαπημένη ενασχόληση των εξτρεμιστών του κέντρου. Για παράδειγμα, το κριτήριο προφυλάκισης για αυτούς είναι η σύγκριση του οικονομικού κόστους του εγκλεισμού με το «κοινωνικό» κόστος του μη εγκλεισμού. Έτσι, ο αναρχικός συμφέρει να είναι μέσα, γιατί έξω είναι ζωηρός (κάνει συνελεύσεις, σπάει τζάμια, κάνει καταλήψεις κ.λπ.).
Ο μετανάστης ρίχνει τις τιμές των ενοικίων με την παρουσία του, οπότε αν δεν υπάρχει ανάγκη για ανασφάλιστη δουλειά καλύτερα μέσα. Πρόσφατα δε, υπάρχει και μια μεταστροφή στον κοσμοπολιτισμό των διανοούμενων όπως π.χ. η Σώτη Τριανταφύλλου, η οποία επιχειρηματολογεί πως η «Ανοιχτή κοινωνία» είναι αυτή που η ίδια θέτει τα όρια της ανοιχτότητάς της. Οπότε ο μετανάστης καλύτερα μετά το μεροκάματο να απελαθεί!

Είδηση της τελευταίας στιγμής

Όσον αφορά τις διαδηλώσεις, κανείς δεν είναι αντίθετος με το συνταγματικό δικαίωμα του συνέρχεσθαι, αρκεί βέβαια να μην έρχεται σε σύγκρουση με την υπερσυνταγματική και πανανθρώπινη αξία του συνεδριακού τουρισμού. Έτσι, ο –πρώην συνταγματολόγος– Δήμαρχος Αθηναίων Γιώργος Καμίνης, αφού έλαβε μέτρα να φύγουν τα παγκάκια και μαζί οι άστεγοι από τις όμορφες πλατείες μας (Κλαυθμώνος), ετοιμάζει σοφό νομοθέτημα για τον περιορισμό των πορειών (6).

Ο λόγος που αυτό το άρθρο γράφτηκε σε εύθυμο υφάκι ήταν το ότι κανείς δεν θα ήταν διατεθειμένος να διαβάσει στα σοβαρά την αρλουμπολογία των πάσης φύσεως Μανδραβέληδων.

Αυστηρότερα μιλώντας, είναι πραγματικά ό,τι προκλητικότερο ο κάθε λακές των μεγαλοεκδοτών και μεγαλοαναδόχων της χώρας να εγκαλεί όλη την κοινωνία για την κατάρρευση του οικοδομήματος, του οποίου είναι ακόμα λυσσασμένος απολογητής. Η ημιμάθεια, η αλαζονεία, η δουλικότητα και ο φιλοσοφικός τσαρλατανισμός των εν λόγω ατόμων παλιότερα περνούσε απαρατήρητος, κρυμμένος στην καταναλωτική μέθη και τη γενικευμένη εξατομίκευση. Σήμερα όμως, που οι άνθρωποι προβληματίζονται και δρουν, η χυδαιότητα αυτή περνάει από την κακεντρέχεια στην υστερία. Βλέποντας τους πάτρωνές τους να γκρεμίζονται, οι λογής κολουμνίστες ανταγωνίζονται αλλήλους σε δουλικότητα. Αστείο θέαμα.

Κάτι τελευταίο

Η αντιδραστική ρητορική τους πατά πάνω στις αντιφάσεις των προηγουμένων ετών που αφορούν και το κίνημα των διεκδικήσεων και του αμυντικού αγώνα, για αυτό και πολλές φορές ο λόγος τους είναι ιδιαίτερα πειστικός σε όσους δεν έχουν εικόνα των αγώνων. Το ότι δηλαδή οι κινηματικοί αγώνες συνέπεσαν (και συμπίπτουν) με προσπάθειες ομάδων εξουσίας (μεγαλοσυνδικαλιστές, κομματικοί μηχανισμοί, κρατικά και ιδιωτικά μονοπώλια) να κρατήσουν τις προνομιούχες θέσεις συνομιλίας με την κεντρική εξουσία που κατείχαν, δίνει εφαλτήριο σε κάθε Σώτη, Πρετεντέρη, Τσαγκαρουσιάνο κ.λπ. να συκοφαντούν τους κοινωνικούς αγώνες.

Το ξεπέρασμα της ρητορικής των αιτημάτων και η υλοποίηση μιας νέας πολιτικής διαχείρισης της ζωής, με άμεση δημοκρατία, ανταγωνιστική στο υπάρχον, θα αποτελούσε τη ζωντανή απάντηση στην επιχορηγούμενη πένα του κάθε αυλικού του σημερινού ευρωπαϊκού και ελληνικού ολοκληρωτισμού.

1. Αναφέρομαι στο εξώφυλλο του Ελεύθερου Τύπου στις 10/12/2011, που παρέπεμπε στον Ισοκράτη: «Η Δημοκρατία μας αυτοκαταστρέφεται, διότι κατεχράσθη το δικαίωμα της ελευθερίας και της ισότητας, διότι έμαθε τους πολίτες να θεωρούν την αυθάδεια ως δικαίωμα, την παρανομία ως ελευθερία, την αναίδεια του λόγου ως ισότητα και την αναρχία ως ευδαιμονία».

Κι όμως, ο Ισοκράτης άλλα έλεγε: «Διότι εκείνοι που διοικούσαν την πόλη τότε (ενν. στην εποχή του

Σόλωνα και του Κλεισθένη), δεν δημιούργησαν ένα πολίτευμα το οποίο μόνο κατ' όνομα να θεωρείται το πιο φιλελεύθερο και το πιο πράο από όλα, ενώ στην πράξη να εμφανίζεται διαφορετικό σε όσους το ζουν· ούτε ένα πολίτευμα που να εκπαιδεύει τους πολίτες έτσι ώστε να θεωρούν δημοκρατία την ασυδοσία, ελευθερία την παρανομία, ισονομία την αναίδεια και ευδαιμονία την εξουσία του καθενός να κάνει ό,τι θέλει, αλλά ένα πολίτευμα το οποίο, δείχνοντας την απέχθειά του για όσους τα έκαναν αυτά και τιμωρώντας τους, έκανε όλους τους πολίτες καλύτερους και πιο μυαλωμένους».

Βλέπε http://www.sarantakos.com/isocratis2.htm.
2. «Ο Τσίπρας στην παιδική χαρά της βίας», http://www.protagon.gr/?i=protagon.el.article&id=664.
3. «Τα νούμερα του Δεκέμβρη», http://www.protagon.gr/?i=protagon.el.article&id=676.
4. «Ώρα να καθαρίσει η Αστυνομία!», http://www.protagon.gr/?i=protagon.el.8emata&id=677.
5. «Το όρυγμα στη νομιμότητα», http://news.kathimerini.gr/4dcgi/_w_articles_columns_2_15/04/2011_438991.
6. «Παραλήρημα Καμίνη: Ετοιμάζεται ρύθμιση για τις πορείες διαμαρτυρίας», Ελευθεροτυπία, http://www.enet.gr/?i=issue.el.home&date=09/12/2011&id=330721

ΤΟ ΤΡΕΝΟ ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΠΙΑ ΟΔΗΓΟ

Berardi Bifo

Σαν μέσα από μια γυάλα μαγική, οι εξεγερμένοι του '77 μπορέσαμε να δούμε την καταστροφική πορεία που, σε είκοσι μόνο χρόνια, θα έφερνε την ανθρωπότητα πέρα από το αναστρέψιμο, πέρα από τη δυνατότητα σωτηρίας, πέρα από το όριο που τη χωρίζει από το βάραθρο. Το είδαμε καθαρά.

Γι' αυτό, είκοσι χρόνια πριν, τρέχαμε σαν τρελοί να προειδοποιήσουμε το αποβλακωμένο πλήθος. Γι' αυτό κουνούσαμε απελπισμένα τα χέρια μας, ουρλιάζοντας. Για να σας προειδοποιήσουμε, όχι για να σας τρομάξουμε. Μάταια. Προτιμήσατε ν' ακούσετε τους λογικούς λογιστές. Έτσι, τώρα, οι «προφητικοί» εξεγερμένοι κάθονται άβολα, αλλά στην πρώτη σειρά, για να «απολαύσουν» το θέαμα, που η ηλιθιότητα των νικητών έκανε αναπόφευκτο. Όποιος κερδίζει, δεν κερδίζει τίποτα, έλεγε ο Άγιος Μπίλι. Κερδίσατε, αλλά τι; Ένα εισιτήριο στο τρένο, όπου υπάρχουν μόνο επιβάτες και κάποιος ελεγκτής αυστηρός, που τραυλίζει προσπαθώντας να κρύψει τον τρόμο του. Οδηγός πάνω στο τρένο δεν υπάρχει. Το ξέρετε; Σας το έχουν πει εκείνοι που σας αντιπροσωπεύουν, εκείνοι που αμείβονται πλουσιοπάροχα για να σας κυβερνούν; Σας έχουν πει ότι κανείς δεν οδηγεί πια τίποτα; Όχι, δεν σας το είπαν, αλλιώς δεν θα καθόσασταν να τους ακούτε, να τους πληρώνετε κιόλας για να κραυγάζουν άναρθρες φράσεις, χωρίς πια νόημα, έτσι για να καλμάρουν το άγχος, για να συγκρατήσουν την αγωνία που θα τους συνέτριβε, θα τους έριχνε εξαντλημένους σε μια καρέκλα, να ψιθυρίζουν την αλήθεια: Είναι πολύ αργά, κι έχω χάσει τα κλειδιά. Το τρένο το οδηγούν αυτοματισμοί, που κανείς πια δεν μπορεί να τους σταματήσει. (Προλαβαίναμε άραγε να το κάνουμε πριν από μερικά χρόνια; Ίσως, αλλά ποιος μπορεί να το πει;). Το τρένο το οδηγούν σχιζοειδείς αυτοματισμοί. Ο αυτοματισμός της παράλογης επιτάχυνσης, σαν κάποιος να έβαλε βαρίδια πάνω στο γκάζι, αφού σκότωσε τον οδηγό. Ο αυτοματισμός του απόλυτου ανταγωνισμού: κάθε πράξη που με κάνει πιο ανταγωνιστικό από τον άλλο είναι θεμιτή. Έτσι, τελικά, η συμπεριφορά που δίνει τη «νίκη» είναι η πιο εγκληματική. Γι' αυτό, ό,τι είναι ανθρώπινο καταστράφηκε από ό,τι πιο απάνθρωπο δημιούργησε η ανθρωπότητα: τον καπιταλισμό, τον ανταγωνισμό, την κυρίαρχη εγκληματο-οικονομική μορφή του. Μερικοί ελπίζουν ότι θα κρατήσουν στεγανό ένα μικρό κομμάτι του κόσμου σε εικονικά κυκλώματα και θα διατηρήσουν ανέπαφες της λειτουργίες του συντονισμού από τη γάγγραινα που επεκτείνεται στα κυκλώματα της πραγματικής κοινωνίας. Ίσως. Ίσως ο εγκέφαλος να επιβιώνει, ακόμα κι όταν το σώμα φλέγεται, εκρήγνυται, αποσυντίθεται και σαπίζει. Ίσως, αλλά είναι πολύ απίθανο. Οι παρανοημένοι εργαζόμενοι της πνεύματος και οι παρανοημένοι εργαζόμενοι του σώματος δεν μπορούν να μείνουν μακροπρόθεσμα χωριστά. Φοράνε τα ίδια μαύρα γυαλιά, παίρνουν τα ίδια ναρκωτικά. Θα αντιδράσουν μαζί, θα ανταλλάξουν πληροφορίες για το πώς θα εισχωρήσουν στην καλωδιωμένη περιοχή, θα βρουν συνταγές για την κατασκευή φονικών μηχανισμών. Τα ερείπια του ασυνείδητού μας, τα ερείπια του ασυνείδητου του εικοστού αιώνα, πεταγμένα έξω από τα αποστειρωμένα τραπεζικά γραφεία, συσσωρεύονται ακατάπαυστα, μέχρι να κάνουν να καταρρεύσει το πάτωμα κάτω από τα πόδια μας. Ερείπια της ολοκληρωτικού «κομμουνισμού», ερείπια της τηλεοπτικής και της χρηματιστηριακής απάτης, ερείπια του πολιτισμού της εργασίας και του μισθού. Η Αλβανία είναι τα ερείπια του ασυνείδητού μας στον εικοστό αιώνα. Και να είστε σίγουροι ότι οι Αλβανίες θα πολλαπλασιαστούν και δεν θα σας είναι αρκετό τότε να βυθίζετε με τα χεράκια σας, χε-

ράκια τραπεζίτη, ενενήντα παιδιά, άντρες, γυναίκες, στη λεκάνη της Αδριατικής. Δεν θα σας φτάνει να τους πνίγετε, να τους τεμαχίζετε, να τους βάζετε σε θαλάμους αερίων. Όλα αυτά θα τα κάνετε, την εποχή του splatterkapitalismus, αλλά δεν θα βοηθήσει να σώσετε τη Δύση σας, δεν θα βοηθήσει να σώσετε αυτή τη συστηματική χυδαιότητα που λέγεται καπιταλισμός. Θα τα κάνετε, θα κάνετε πολύ περισσότερα από όσα κάνατε ήδη. Γιατί από την ταινία, που πρόκειται σύντομα να προβληθεί στις οθόνες της Ευρώπης, μόνο κάποιες μικρές σκηνές είδαμε τις δεκαετίες του '30 και του '40. Η βία που το Μάαστριχτ ασκεί στην κοινωνία όλης της ηπείρου έχει, έτσι κι αλλιώς, καταστροφικά αποτελέσματα. Προκαλεί διάχυτη κατάθλιψη, μια πλήρη ψυχική και υπαρξιακή κατάρρευση, μια συνεχή κατάσταση ά-λογων μικροσυγκρούσεων χωρίς ελπίδα και προοπτική. Θα προκαλέσει και τεράστιες, αλυσιδωτές εκρήξεις ανεξέλεγκτης, άλογης, βίας. Είναι πολύ αργά για επανόρθωση; Μήπως είναι πολύ αργά για να χαλαρώσει, έστω και λίγο, η φανατική μέγγενη του οικονομισμού και να επιτρέψει στη φαντασία να σκεφτεί νέα σενάρια, κατάλληλα για τις καταπληκτικές δυνατότητες που δίνει η τεχνοεπιστημονική νόηση; Από την πολιτική δεν έρχεται κανένα σημάδι. Η πρόσφατη ιταλική εμπειρία της Ελιάς είναι η απογοητευτική απόδειξη μιας οριστικής αποτυχίας, αποτυχίας που δεν μπορεί να επανορθωθεί από τα κοτόπουλα μαζικής εκτροφής που κατεβαίνουν στις εκλογές. Το κέντρο της αντίστασης, της εξέγερσης μπορεί να γίνει η ευαισθησία, που είναι όμως σήμερα σπασμωδική, αυτοκαταστροφική, μια σύντομη έκρηξη ενέργειας χωρίς κατεύθυνση, όπως στο «Kids» του Clark (αλλά και στο «Permanent Vacation» του Jarmush υπήρχε ήδη αυτή η υστερική φρενίτιδα, αυτή η αυτιστική αυτο-καταστροφικότητα). Από το τέλος της δεκαετίας του '70, το no wave ανήγγειλε ήδη το κακό νέο: δεν υπάρχει πια κύμα που να οδηγεί κάπου, μόνο μια διαρκής κίνηση υπό την επίδραση συνεχών ηλεκτροσόκ. Ίσως θα έπρεπε να περιμένουμε την εξάντληση της άρρωστης ενέργειας, που ταρακουνά το συλλογικό σώμα μιας εποχής, χωρίς πια προσδοκίες ούτε μνήμη. Το σώμα επαναστατεί απέναντι σ' αυτό που το μυαλό αναγνωρίζει ως αναπόφευκτο. Η ευαισθησία αντιδρά απέναντι σ' αυτό, μπροστά στο οποίο η λογική, λογικά, υποτάσσεται.

Η μόνη ελπίδα είναι η ευαισθησία.

“Αλίευμα από http://www.sarajevomag.gr/vivliothiki/bifo.

Ευρωπαϊκή Σύνοδος Κορυφής:
Ιστορίες δημοσιονομικής ένωσης και οικονομικής μοιχείας

Jerome E. Roos

JEROME E. ROOS: Συγγραφέας, ακτιβιστής, συντάκτης στο @ROARMAG_org. Γραμματέας του Spearhead Action Group, ερευνητής PhD πάνω στην ευρωπαϊκή κρίση χρέους στο European Univ. Institute.

Πηγή: Roarmag.org
10 Δεκεμβρίου 2011
http://zcommunications.org/eu-summit-tales-of-fiscal-union-and-financial-adultery-by-j-r-me-e-roos

Ήταν πάντοτε ένας δύσκολος γάμος, γεννημένος από τα οικονομικά συμφέροντα και την πίεση της οικογένειας και λιγότερο από την αμοιβαία αγάπη. Επί 38 χρόνια οι σύντροφοι καβγάδιζαν για τα χρήματα – με την ηπειρωτική χώρα να κατηγορεί το νησιωτική ότι την απατά με τον θείο Σαμ και η νησιωτική να τιμωρεί την ηπειρωτική επειδή ανακατεύεται στις προσωπικές της υποθέσεις. Αλλά για πολλά χρόνια, οι δυο τους παρέμειναν μαζί για χάρη των παιδιών και για τις οικογενειακές επιχειρήσεις. Αυτό τώρα αλλάζει.

Την 9η Δεκεμβρίου το πρωί, μια σημαντική σύνοδος κορυφής της ΕΕ -- η τελευταία ευκαιρία, καθώς λεγόταν, του ευρώ να σωθεί από την κατάρρευση – κατέληξε σε ένα δραματικό διαζύγιο της Βρετανίας με την υπόλοιπη Ευρώπη. Όπως ο Michael White έγραψε στην Guardian «Φαίνεται ότι αυτή είναι η μεγάλη στιγμή· η στιγμή που μια κυβέρνηση της Βρετανίας άσκησε το διάσημο βρετανικό βέτο σ' ένα σημαντικό ευρωπαϊκό ζήτημα και αποσύρεται στα όρια της ΕΕ, κλείνοντας έτσι 50 χρόνια μιας περισσότερο ή λιγότερο σταθερής πολιτικής».

Το διαζύγιο σηματοδοτεί μια ακόμη τεκτονική μετατόπιση στην ευρωπαϊκή ιστορία. Αλλά επίσης αποκαλύπτει πόσο τα οικονομικά συμφέροντα έχουν διαφθείρει τα μυαλά των ηγετών μας και χωλαίνουν τις σχέσεις τους. Οι εξωσυζυγικές σχέσεις των πολιτικών μας ελίτ με τις τράπεζες απειλούν τώρα την ίδια την επιβίωση της ευρωπαϊκής οικογένειας. Όλοι

τους, φαίνεται, ότι προτιμούν να θυσιάσουν όχι μόνο την οικογενειακή επιχείρηση, αλλά και τα παιδιά τους. Καμιά θυσία δεν θεωρείται υπερβολική στο βωμό του χρήματος.

Όπως πάντα, τον μεγαλύτερο πόνο τον υποφέρουν σιωπηρά τα παιδιά: οι πολίτες που ποτέ δεν ερωτήθηκαν από τους ηγέτες τους. Οι παιδικές ψευδαισθήσεις για την αλληλεγγύη εντός της Ευρώπης έχουν διαλυθεί βίαια. Αλλά, σαν να θέλουν να παρακάμψουν το πιο κρίσιμο μέρος του δράματος, κανένας δεν μιλάει για τις απεχθείς εξωσυζυγικές σχέσεις που αποτελούν τη ρίζα του κακού. Η αλήθεια είναι ότι και η Βρετανία και η Ευρώπη είχαν οικονομικές εξωσυζυγικές σχέσεις επί δεκαετίες.

Ας συστήσουμε τους εραστές: Φρανκοφούρτη και La Défense ενάντια στο City

Αυτή δεν ήταν μια σύγκρουση ευρωπαϊκών και βρετανικών συμφερόντων, όπως αρέσει σε κοσμοπολίτες και βρετανούς ευρωσκεπτικιστές να την παρουσιάζουν. Πίσω από το πέπλο της ιδεολογίας κρύβονται ισχυρά συμφέροντα που υπαγορεύουν τις επιλογές των δυο μας αντικρουόμενων ελίτ. Όπως αναφέρει η Guardian, τις πρωινές ώρες ο Cameron ασκούσε το βέτο και στη συνέχεια η Γαλλία μπλόκαρε μια σειρά εγγυήσεων που ζητούσε η Βρετανία για την προστασία του City του Λονδίνου.

Πιο συγκεκριμένα, ο Cameron απαίτησε:

1. «Κάθε μεταβίβαση της εξουσίας από μια εθνική ρυθμιστική αρχή σε μια ευρωπαϊκή ρυθμιστική αρχή για τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες να υπόκειται σε βέτο.»
2. «Η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών να παραμείνει στο Λονδίνο.»
3. «Οι τράπεζες πρέπει να έχουν υψηλότερη κεφαλαιακή απαίτηση.»
4. «Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα να παραιτηθεί από τις προσπάθειές της να ελέγχει τις συναλλαγές σε ευρώ που πραγματοποιούνται στο εσωτερικό της ευρωζώνης.»

Ο Sarkozy απέρριψε τις απαιτήσεις του Cameron. Οι λόγοι είναι σχετικά απλοί:

1. Ο Sarkozy δεν θέλει οι βρετανικές τράπεζες να αποκτήσουν ανταγωνιστικό πλεονέκτημα παρακάμπτοντας τον πανευρωπαϊκό φόρο επί των χρηματοπιστωτικών συναλλαγών.
2. Θέλει την Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών να μεταφερθεί στο Παρίσι.
3. Γνωρίζει ότι οι γαλλικές τράπεζες είναι σε πολύ χειρότερη θέση από τους βρετανούς ανταγωνιστές τους και θέλει οι συναλλαγές σε ευρώ που λαμβάνουν χώρα εντός της ευρωζώνης να δρομολογούνται μέσω της La Défense αντί για το City.

Εν κατακλείδι, πρόκειται για μάχη τραπεζών και σύγκρουση κεφαλαίων – δεν έχει καθόλου να κάνει με τα κοινά συμφέροντα της Ευρώπης ή της Βρετανίας. Αν η ευρωζώνη πρόκειται να διαλυθεί, πολλές γερμανικές και γαλλικές τράπεζες θα καταρρεύσουν, γι' αυτό οι γαλλογερμανοί πιέζουν για δημοσιονομική ένωση. Μια τέτοια ένωση θα επέβαλε κανόνες ηπειρωτικού στυλ στο ελεύθερο από δεσμεύσεις City του Λονδίνου. Φοβούμενη την ανταγωνιστική της θέση απέναντι στη Νέα Υόρκη, η Βρετανία αντιτίθεται έντονα στη συμμετοχή.

Προς πώληση:
Ένωση Λιτότητας με Offshore Τραπεζικό Παράδεισο

Είναι ξεκάθαρο ότι στο χωρισμό, Cameron και Merkozy τάσσονται με το μέρος των εραστών τους στην οικονομική βιομηχανία. Το αποτέλεσμα είναι, αντί για τη διάσωση του ευρώ και την επαναφορά μιας απαραίτητης σταθερότητας, το χειρότερο δυνατό. Η Γερμανία, ο αδιαμφισβήτητος πλέον ευρωπαίος ηγεμόνας, θα χρησιμοποιήσει αυτή τη δημοσιονομική ένωση για να εξασφαλίσει πλήρη εξόφληση για τις τράπεζές της, ενώ ο Λονδίνο μπορεί ελεύθερα να παρουσιάζεται ως offshore τραπεζικός παράδεισος.

Ο Wolfgang Münchau σωστά επεσήμανε ότι «αντίθετα με ό,τι έχει αναφερθεί, η κυρία Merkel δεν προτείνει δημοσιονομική ένωση. Προτείνει ένα κλαμπ λιτότητας, ένα σύμφωνο σταθερότητας. Ο στόχος είναι να επιβάλει μακροχρόνια λιτότητα, με ισορροπημένους κανόνες για τους προϋπολογισμούς που θα είναι κατοχυρωμένοι από κάθε εθνικό σύνταγμα.» Ο Martin Wolf είναι επικριτικός και αποδεικνύει γιατί η Merkel αντιλαμβάνεται λανθασμένα την κρίση ως δημοσιονομικό πρόβλημα και όχι ως διαρθρωτικό πρόβλημα.

Όπως πρόσφατα έγραψε ο νομπελίστας οικονομολόγος Joseph Stiglitz, πολλές χώρες της περιφέρειας ήταν δημοσιονομικά πιο υπεύθυνες από τη Γερμανία. «Στην Ισπανία, για παράδειγμα, το χρήμα διοχετευόταν στον ιδιωτικό τομέα από τις ιδιωτικές τράπεζες. Τέτοια παράλογη δραστηριότητα θα έπρεπε να αναγκάζει την κυβέρνηση να περικόψει τις δημόσιες επενδύσεις;» Θεσμοθετώντας «δημοσιονομική πειθαρχία», η δημοσιονομική λιτότητα της Merkel κινδυνεύει να εγκλωβίσει την περιφέρεια σε μόνιμη ύφεση.

Αυτή η προσέγγιση θα αποδειχτεί διπλά καταστροφική. Εκτός από το γεγονός ότι θα καταδικάσει εκατομμύρια ευρωπαίους σε δεκαετίες φτώχειας, θα υπονομεύσει την προσπάθεια διάσωσης του ευρώ. Η δημοσιονομική σπατάλη δεν προκάλεσε αυτή την κρίση. Ήταν αποτέλεσμα δομικών ανισοτήτων ανάμεσα σε έναν υψηλά παραγωγικό πυρήνα, που συνεχώς επωφελούνταν από μόνιμα υποτιμημένη ισοτιμία στις συναλλαγές, και μια στάσιμη περιφέρεια που υπέφερε από το ακριβώς αντίθετο. Οι προτάσεις της Merkel δεν ανταποκρίνονται σε αυτό.

Πώς οι τράπεζες, για μια ακόμη φορά, γλίτωσαν τη τιμωρία

Το χειρότερο είναι ότι τα σχέδιά της παραβλέπουν τελείως τη δεινή κατάσταση των ευρωπαϊκών τραπεζών. Η πραγματική σπατάλη δεν ήταν ποτέ στις δημόσιες δαπάνες των περιφερειακών χωρών αλλά στον ιδιωτικό δανεισμό των κεντρικών τραπεζών. Με εκατοντάδες δισεκατομμύρια ευρώ σε υπερβάλλουσα ρευστότητα να παίζονται γύρω από »

το σύστημα, οι γαλλικές και γερμανικές τράπεζες αδηφάγα αγόραζαν ελληνικά, πορτογαλικά και ιταλικά ομόλογα και ωθούσαν φορτία ξένου κεφαλαίου στις ιρλανδικές και ισπανικές αγορές ακινήτων.

Το 2009, με τους επενδυτές να αποσύρουν τα χρήματά τους από τις μετοχές και τα ακίνητα, κατά την διάρκεια της χρηματοπιστωτικής κρίσης, ο κυρίαρχος τομέας των ομολόγων έγινε «ένα από τα κύρια μέσα κέρδους για τις μεγάλες ευρωπαϊκές τράπεζες». Καθώς εκατομμύρια άνθρωποι έχασαν τις δουλειές και τα σπίτια τους, οι κορυφαίοι επενδυτές μπορούσαν εύκολα να κερδίσουν από 7.5 έως 15 εκατομμύρια δολάρια το χρόνο μόνο από τα μπόνους. Η ανώμαλη φύση του συστήματος ενθάρρυνε τους τραπεζίτες να υποτιμήσουν το ρίσκο και βύθισε την περιφέρεια ακόμη περισσότερο στο χρέος.

Αυτό είχε συνέπεια όχι μόνο μια υπερχρεωμένη περιφέρεια αλλά και μια σοβαρή αναμόχλευση του τραπεζικού τομέα. Και σαν αποτέλεσμα, ο διατραπεζικός δανεισμός έχει παγώσει, καθώς η θεσμική λειτουργία των τραπεζών θέτει τις μετοχές τραπεζών κάτω υπό μεγάλη πίεση. Την ημέρα της συνόδου κορυφής, ένα stress test αποκάλυψε ότι οι ευρωπαϊκές τράπεζες έχουν έλλειμμα 115 δις ευρώ. Η Moody's απλά υποβάθμισε τρεις γαλλικές τράπεζες και κυκλοφορούν φήμες ότι η Γερμανία μπορεί να εθνικοποιήσει τον γίγαντα Commerzbank.

Σε απάντηση, οι τράπεζες χρησιμοποιούν πολύπλοκα χρηματοπιστωτικά μέσα για την ενίσχυση του κεφαλαίου, αλλά – όπως η κακώς εννοούμενη Ένωση Λιτότητας της Merkel – αυτά τα λογιστικά κόλπα μόνο θα καθυστερήσουν την αναπόφευκτη μέρα της αναμέτρησης. Παρόλα αυτά, οι ηγέτες μας επιμένουν εξαιρετικά πεισματικά στα επικίνδυνα παιχνίδια που παίζουν. «Πάντα έλεγα ότι τα 17 κράτη της ευρωζώνης πρέπει να ξανακερδίσουν την αξιοπιστία τους», δήλωσε η Merkel. «Και νομίζω ότι αυτό μπορεί να συμβεί με τις σημερινές αποφάσεις.»

Τα παιδιά δεν είναι καλά, Κυρία Merkel!

Αλλά τα παιδιά δεν είναι καλά και η οικογενειακή επιχείρηση είναι ετοιμόρροπη. Εάν αυτό το επώδυνο διαζύγιο μας λέει κάτι, αυτό είναι ότι οι ηγέτες μας μοιράζονται το κρεβάτι τους με τα ισχυρά οικονομικά συμφέροντα και δεν μπορούμε πλέον να τους εμπιστευόμαστε την τύχη της Ηπείρου. Η εκπόρνευση των ευρωπαίων πολιτών στον τραπεζικό τομέα δεν είναι βιώσιμη λύση ούτε είναι ανθρώπινο να κάνεις κάτι τέτοιο από ηθική άποψη. Οι σωστοί Ευρωπαίοι πρέπει να αντισταθούν σθεναρά σε αυτή την καταστροφική δημοσιονομική ένωση.

Έτσι, κάθε φορά που σας λένε «δεν υπάρχει εναλλακτική λύση», μην τους πιστεύετε, είναι ψέμα. Όπως δήλωσε ένας αξιωματούχος της επίσημης Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας πρόσφατα στο Reuters, «το σημαντικό αυτή τη στιγμή δεν είναι να παρουσιάζουν οι πολιτικοί ότι θα μπορούσε να υπάρξει μια εναλλακτική λύση, γιατί στο μυαλό τους αυτή μπορεί να έχει μικρότερο κόστος από τις επιλογές που έχουν.» Η προσπάθεια να φυσικοποιούν και να αποπολιτικοποιούν αυτή την κρίση είναι ένα ιδεολογικό προπέτασμα καπνού για να μας εγκλωβίσει σφιχτά σε μια κατάσταση οικονομικής πορνείας.

Γνωρίζουμε ότι υπάρχουν εναλλακτικές, επειδή τις έχουμε δει να λειτουργούν στην πράξη,. Όπως το περιοδικό TIME πρόσφατα επεσήμανε «από την αρχή της ύπαρξής τους, οι μη-ιεραρχικές δομές φαίνεται να λειτουργούν». Στο βαθμό που δεν λειτουργούν για τα μεγάλα ιεραρχικά ιδρύματα – όπως ισχυρές επενδυτικές τράπεζες και αδιάφορες εθνικές κυβερνήσεις – αυτές οι ιεραρχίες πρέπει να διαλυθούν ή να αναδιαρθρωθούν από τα κάτω.

Πίσω στον πραγματικό κόσμο, η Αργεντινή ήδη έδειξε ότι οι χρεωμένες χώρες μπορούν να αμφισβητήσουν τους ξένους πιστωτές και να ευημερήσουν, ενώ μικρά συνεργατικά πιστωτικά ιδρύματα έχουν ξεπεράσει την παγκόσμια οικονομική θύελλα πολύ καλύτερα από μεγάλες ιδιωτικές τράπεζες. Σε μια έκθεση του 2009, ο ΟΗΕ παρατηρούσε ότι «κανένα συνεργατικό πιστωτικό ίδρυμα, οπουδήποτε στον κόσμο, δεν έχει λάβει κεφάλαια από κυβέρνηση σαν αποτέλεσμα της οικονομικής κρίσης και παρόλ' αυτά παραμένουν καλά κεφαλαιοποιημένα.»

Οπότε τα παιδιά *δεν* είναι καλά -- αλλά *υπάρχει* εναλλακτική λύση. Είνα δική μας δουλειά να διαδώσουμε την αλήθεια και να οργανωθούμε. Μια άλλη Ευρώπη είναι εφικτή!

Δίψα για εξουσία

Η πιο επικίνδυνη κατηγορία ανθρώπων είναι αυτή που διψάει για εξουσία και μηχανεύεται τα πάντα για να ικανοποιήσει τη δίψα της. Το πιο επικίνδυνο κόμμα είναι αυτό που διψάει περισσότερο από τ' άλλα για εξουσία και, στις μέρες μας, δεν μπαίνει στον κόπο να το κρύψει.

Το κόμμα που καπηλεύεται την έννοια «λαός» και προσπαθεί να επιβάλλει στην κοινωνία να το αποκαλεί όπως αυτό θέλει – το ίδιο κόμμα που αρνείται σε κάποιους άλλους ν' αποκαλούνται «μακεδόνες» κι ας είναι το όνομα που αυτοί επέλεξαν για τον εαυτό τους – τρύπωσε στην εξουσία, μέσα στη δίνη των καιρών, και ήταν να μην τρυπώσει. Το κόμμα αυτό, που πριν λίγο καιρό, καθώς δεν συμμετείχε στο πάρτι της εξουσίας τότε, ζητούσε διαρρηγνύοντας τα ιμάτιά του εκλογές, τώρα εκβιάζει ζητώντας παράταση της κυβέρνησης Παπαδήμου και ανασχηματισμό για ακόμη μεγαλύτερο μερίδιο εξουσίας. Από δω και πέρα, για κάθε νόμο που θέλει να περάσει ο Παπαδήμος θα πρέπει να πληρώνει τίμημα στην απληστία του αργυρώνητου αυτού κόμματος, να ικανοποιεί τις εκάστοτε επιθυμίες του που αποτελούν μέρος οργανωμένου σχεδίου για ολοένα και περισσότερη εξουσία στα χέρια του. Τα αιμοσταγή μέλη του λάος, που τόσα χρόνια αφουγκράζονταν την κοινή γνώμη για να της προσφέρουν αυτό που ήθελε ν' ακούσει, δεν θα ησυχάσουν αν δεν ρουφήξουν μέχρι τελευταία σταγόνα το νέκταρ της εξουσίας, ειδικά τώρα που μέθυσαν με το τηλεοπτικό μεγαλείο της.

Δ.Π.
22-12-2011

Άσε κάτω το ρεύμα ΡΕ!

Το κίνημα των πλατειών υπήρξε πολύ σημαντικό για την επαρχία και αυτό φαίνεται τώρα που μπαίνουμε στα πραγματικά δύσκολα. Μπορεί να μην υπάρχουν πλέον λαϊκές συνελεύσεις όπως το καλοκαίρι, όμως η παρακαταθήκη έμεινε. Στις 19/12 πενήντα άτομα στο Αγρίνιο, αποφάσισαν τη δημιουργία ομάδας επανασύνδεσης ηλεκτρικού ρεύματος. Απ' ό,τι μαθαίνουμε υπάρχουν δεκάδες τέτοιες περιπτώσεις σε όλη την Ελλάδα. Κάποιοι θεωρούν ότι πρόκειται για πενιχρή κοινωνική αντίσταση, όμως δεν είναι έτσι. Οι μεγάλες λαϊκές συνελεύσεις του καλοκαιριού, οι μεγάλες διαδηλώσεις που ακολούθησαν, νομιμοποιούν τη συγκρότηση τέτοιων κοινωνικών ομάδων επανοικειοποίησης των αγαθών όπως αυτό της ηλεκτρικής ενέργειας ή όπως το νερό. Όσο μικρό κι αν μας ακούγεται το μέγεθος αυτής της αντίστασης, πρόκειται για πολιτική πράξη με ουσία. Δηλαδή, νομιμοποιείται μία τέτοια κοινωνική ομάδα να πει στον κρατικό υπάλληλο: «Άσε κάτω το ρεύμα ΡΕ!» ή «Άσε κάτω το νερό ΡΕ!». Παραφράζοντας ελαφρώς τη γνωστή ατάκα του αρχαίου ελληνικού κινηματογράφου: «Άσε κάτω το ψωμί ΡΕ!».

Jim Armao1

Οι μαθητές

Όταν το 2008, εκείνο το Δεκέμβρη, λέγαμε πως η εξουσία έχασε μια γενιά, μάλλον πέφταμε μέσα πολύ περισσότερο απ' όσο νομίζαμε. Τρία χρόνια μετά, οι μαθητές συνεχίζουν να αποτελούν ένα σημαντικό κομμάτι της κοινωνικής αντίστασης. Το έδειξαν και προσφάτως στις 6 Δεκέμβρη στην Αθήνα και σε όλη την Ελλάδα, το έδειξε η μούντζα του παρελαύνοντα μαθητή στους επισήμους. Το δείχνει ο τρόπος που κινητοποιούνται, όπως εδώ στο Αγρίνιο όπου γράφονται αυτά τα Babelogues παραμονή Χριστουγέννων. Από τις 10 Σεπτέμβρη βρίσκονταν σε κινητοποιήσεις για τις ελλείψεις στα σχολεία, κατορθώνοντας δύο πορείες εκατοντάδων μαθητών εκ των οποίων η μία κατέληξε σε κατάληψη του δημαρχείου της πόλης και η άλλη σε κατάληψη των γραφείων της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Στις 6 Δεκέμβρη η καθιερωμένη πια σύγκρουση στο Α.Τ. Ακαρνανίας. Προσαγωγή τριών μαθητών, κατάληψη δημαρχείου με αίτημα την απελευθέρωσή τους χωρίς καμιά κατηγορία. Το πέτυχαν! Ενδεικτικό βεβαίως το παράδειγμα του Αγρινίου. Μάλλον, τελικά, η εξουσία έχασε πολύ πιο πολλά από μία γενιά εκείνο το Δεκέμβρη το 2008.

Jim Armao2

Διαμάντια στα σκουπίδια…

Σουλτάνη και Σολομού, ένα απ' αυτά τα ξενέρωτα κυριακάτικα πρωινά στα Εξάρχεια, στέκεται ένας αξιοπρεπής συλλέκτης σκουπιδιών, μαυρούλης, με το καρότσι του και ύφος διωγμένου. Πιο μέσα στη Σουλτάνη λίγο πριν, ένας γυφτούλης έχει παρκάρει τη φορτηγάρα του και με διακριτική βία του στυλ «ξουτ παλιόγατα» έχει διώξει το μαυρούλη από έναν ακάλυπτο με πιθανά κιλά μετάλλου. Χαριτωμένο σκηνικό της μάχης των σκουπιδιών, τα οποία αισίως μειώθηκαν στην Αθήνα κατά 30% προφανώς λόγω κρίσης αλλά και πιθανώς λόγω της δράσης χιλιάδων μαυρούληδων συλλεκτών σκουπιδιών προς ανακύκλωση!

Jim Armao3

Ο σύγχρονος ολοκληρωτισμός και η διάλυση της διάκρισης των εξουσιών

ΜΕΡΟΣ Β΄

Φιλήμονας Πατσάκης

Η εμμονή της Αμερικανικής Επανάστασης στη διάκριση μεταξύ republic (τη δημοκρατία με την έννοια ενός κράτους) και democracy (τη δημοκρατία ως κίνηση ή την αρχή της πλειοψηφίας) βασίζεται στο ριζικό διαχωρισμό νόμου και εξουσίας, με σαφώς αναγνωρισμένες διαφορετικές ρίζες, διαφορετικά πλαίσια νομιμοποίησης και διαφορετικές σφαίρες εφαρμογής. Τα σύνορα σε αυτές τις διαφοροποιήσεις έγιναν, πλέον, αδιόρατα. Εφόσον η ανάγκη για συναίνεση έχει εξαλειφθεί, η εξουσία δεν δεσμεύεται από διαχωρισμούς που μειώνουν ή ελέγχουν την εκπορευόμενη ισχύ. Ο νόμος ξαναποκτά την θεϊκή του προέλευση.

Αυτό είναι το κύριο σημείο του πρώτου κειμένου.

Η επικαιρότητα επέβαλε το δεύτερο μέρος του κειμένου για τη διάκριση των εξουσιών. Μια επικαιρότητα γεμάτη εντάσεις πρωτόγνωρες. Οι αραβικές εξεγέρσεις έχουν οδηγήσει σε μια ανήκουστη σύγκρουση, καθώς οι Αιγύπτιοι συγκρούονται σφοδρά και με το στρατιωτικό κατεστημένο, είναι φανερή η αλλαγή του DNA που επέφερε στο πολιτικό σώμα της Αιγύπτου η διάλυση τόσων σταθερών αλλά και η επιτακτική ανάγκη αναστοχασμού πάνω στις νέες συνθήκες, φαίνεται πως η αραβική μεταπολίτευση δίνει έρεισμα στην αδυναμία της δυτικής δημοκρατίας να προσδιορίσει τις διεξόδους. Η πολιτική απαξίωση του συνόλου του πολιτικού προσωπικού στη Δύση αποτυπώνει την αδυναμία οριοθέτησης μιας νέας πολιτικής συγκρότησης με άξονα την επιβίωση της εξουσιαστικής δομής. Αυτό δημιουργεί και μια συνολική αδυναμία πολιτικής έκφρασης της θεϊκής προέλευσης του νόμου, σημείο που είναι καθοριστικό για τη διατήρηση της ισχύος, αυτό σημαίνει ότι δεν υπάρχει πολιτικό κέντρο προσδιορισμού της καταστολής αλλά αυτή εκπορεύεται αυτόματα από την επέκταση του καθεστώτος εκτάκτου ανάγκης. Το λιντσάρισμα του Καντάφι επαναφέρει τις έννοιες της θεϊκής βίας που είχε διατυπώσει ο Μπέντζαμιν και στοιχειοθετεί και μια ευρύτερη αναφορά στις πολιτικές ελίτ. Τέλος, η συγκρότηση μιας διορισμένης κυβέρνησης σε χώρες όπως η Ελλάδα και η Ιταλία, που στην ουσία αποτυπώνουν με υλικούς όρους την επέκταση ενός καθεστώτος εκτάκτου ανάγκης στο σύνολο του κοινωνικού ιστού, δηλώνουν και την αμηχανία συγκρότησης μιας πολιτικής εναλλακτικών προοπτικών και τη δυνατότητα συνολικής αποστοίχισης του πλήθους από την εξουσιαστική δομή. Έτσι οι εκλογές είναι ένα τυπικό δείγμα μέρους μιας συνολικής διαπραγμάτευσης και όχι σημείο τομής, μια προσπάθεια συστημικής ανασύνταξης θα περάσει μέσα από τη διεξαγωγή τους.

Θα αναφέρω αυτό που αποτελούσε μια αδυναμία του πρώτου κειμένου. Δεν δινόταν επαρκής εξήγηση του γιατί η διάλυση της διάκρισης των εξουσιών είναι μια αναγκαστική πολιτική επιλογή εγγεγραμμένη στο εξουσιαστικό DNA, και ότι η σύγκλιση των εξουσιών αναφέρεται στην ενοποίησή τους στον νέο δικαϊκό κώδικα. Αυτή η επιλογή οδηγεί σε δύο αντίρροπες κατευθύνσεις. Η πρώτη είναι η εξουσιαστική, που προσπαθεί να δημιουργήσει τους όρους ανανέωσης της συλλογικής ταυτότητας μέσα από μορφές σύγχρονης απολυταρχίας και η δεύτερη είναι η αποτύπωση των κοινωνικών διεργασιών μέσα από εξεγέρσεις και μικρούς εμφυλίους που διατυπώνουν τη δυναμική συντακτικής αποτύπωσης των κινημάτων μέσα από διεργασίες συνολικής ρήξης. Η απολυταρχία που αναφέραμε έχει τις πηγές της σε δύο περιόδους, τη ρωμαϊκή και την ύστερη μεσαιωνική. Η ρωμαϊκή μάς προσφέρει τις απαρχές της νομικής συγκρότησης του πολιτικού σώματος αλλά η ύστερη μεσαιωνική είναι η πιο ενδιαφέρουσα. Η ειδική επικύρωση που η θρησκεία και η θρησκευτική αυθεντία προσέδιδαν στην κοσμική σφαίρα δεν μπορούσε έτσι απλά να αντικατασταθεί από μια απόλυτη κυριαρχία, η οποία καθώς δεν διέθετε καμία υπερβατική και υπερκόσμια

πηγή μπορούσε να εκφυλιστεί σε τυραννία και δεσποτισμό. Η εκκοσμίκευση έθεσε το πρόβλημα του πώς μπορεί να θεμελιωθεί και να συγκροτηθεί μια νέα αυθεντία χωρίς την οποία η κοσμική σφαίρα όχι μόνο δεν θα μπορούσε να αποκτήσει μια νέα δική της αξιοπρέπεια αλλά και θα έχανε κάθε παράγωγη σπουδαιότητα που είχε κάτω από τη θεϊκή εποπτεία. Όσο και αν φαίνεται περίεργο, αυτό το πέτυχε πολύ καλά η επαναστατική δράση (Γαλλική, Αμερικάνικη) καθώς δημιουργούσε συμβάντα στη βάση ότι «ο λόγος ενσαρκώθηκε», δηλαδή δημιούργησε ένα απόλυτο που είχε εμφανιστεί στον ιστορικό χρόνο ως εγκόσμια πραγματικότητα. Η εξουσιαστική αυθεντία λοιπόν, δίχως τη βοήθεια του εθίμου και το φωτοστέφανο του αιώνιου, αντιμετωπίζει διαρκώς το πανάρχαιο πρόβλημα της πηγής του νόμου και της νομιμοποιητικής βάσης της διαδικασίας παραγωγής ταυτοτήτων και ορισμών. Με τον Χέγκελ καθετί που ήταν πολιτικό έγινε ιστορικό, έτσι το σύνολο της ανθρώπινης δραστηριότητας τοποθετήθηκε με όρους όχι πρωταγωνιστή και παράγοντα συγκρότησης του κόσμου αλλά από τη σκοπιά του θεατή που παρακολουθεί μια ήδη στημένη παράσταση. Ο Χέγκελ οριοθέτησε την ιστορική κίνηση ως διαλεκτική κίνηση που παρασύρει τους ανθρώπους στην ακαταμάχητη ροή της σε ένα παντοδύναμο υπόγειο ρεύμα στο οποίο αναγκάζονται να υποταγούν. Αυτό το πλαίσιο διευρύνεται σήμερα καθιστώντας την αντίσταση είτε μέρος μιας ποινικής διεργασίας είτε ένα αναγκαίο ξέσπασμα χωρίς αντίκρισμα. Όμως η αδυναμία αποτύπωσης ενός διεξοδικού πολιτικού προγράμματος από την κυριαρχία αφήνει, για πρώτη φορά, ένα τεράστιο κενό στον διερρηγμένο κοινωνικό ιστό. Το κενό του διαρκούς διαλόγου γύρω από τους όρους συγκρότησης της κοινωνίας και τις διαδικασίες αποτύπωσης της ανθρώπινης ευτυχίας και ελευθερίας. Το αδιέξοδο της ιδεολογίας της προόδου οδηγεί στην απαξίωση της αρχής της αποτελεσματικότητας και ταυτόχρονα σε μια διαρκή πάλη με βάση ένα διαρκώς διευρυνόμενο κοινωνικό υποκείμενο.

Είναι σαφές ότι το έθνος έπαιξε αυτόν το ρόλο, της νομιμοποίησης του λόγου. Ήταν όμως μεγάλο λάθος του Σεγιές να νομίζει ότι το έθνος ήταν αποδεσμευμένο από το νόμο, ότι η θέληση του έθνους ήταν ο ίδιος ο νόμος. Ήταν ένας πραγματικά τεράστιος ιστορικός χώρος παραγωγής ταυτοτήτων αλλά και συγκρότησης του ενιαίου, παρόλα αυτά ιστορικός, τα όριά του τα διαγνώνουμε σήμερα. Έτσι η ιδέα της γενικής βούλησης που θα ανασυγκροτεί την πλειάδα των ανθρώπων σε ένα πρόσωπο, στην ουσία προσέφερε τη δυνατότητα νομικής ενοποίησης της διαφορετικότητας και αυτή ήταν η πραγματική υποκατάσταση του απόλυτου. Όπως πολύ σωστά παρατηρεί η Χάννα Άρεντ, στο οικοδόμημα του Ρουσσώ το έθνος δεν χρειάζεται να το απειλεί κάποιος εξωτερικός εχθρός για να δράσει σαν γενική βούληση, η ενότητα του έθνους διασφαλίζεται στο βαθμό που κάθε πολίτης φέρει εντός του τον κοινό εχθρό, καθώς ο κοινός εχθρός είναι το ιδιαίτερο συμφέρον κάθε ανθρώπου ή η ιδιαίτερη θέλησή του. Αυτό ακριβώς ήταν και η αντιπροσωπευτική δημοκρατία, μια σχετικά »

νέα πολιτική μορφή συναίνεσης για καιρούς ανάπτυξης. Αυτό που γίνεται φανερό από τη μελέτη της πολιτικής ιστορίας είναι ότι η δημοκρατία δεν απέτυχε, αυτό που έπρεπε να κάνει το επιτέλεσε στο ακέραιο, και σίγουρα δεν αποτελεί μέρος της λύσης. Όσοι μιλούν για τη δυνατότητα των εκλογών να δώσουν διέξοδο συμβάλλουν στον οριστικό εγκλωβισμό του συνόλου του πληθυσμού σε διεργασίες σκληρές και ολοκληρωτικές. Οι όροι του κοινωνικού μετασχηματισμού τίθενται πλέον μέσα από νέες κινηματικές συνθήκες αποδόμησης του υπάρχοντος, στην αμεσοδημοκρατική αναδιάταξη της συμμετοχής. Καθώς οδηγούμαστε στην καθολική κρίση όλων των ορισμών, είναι φανερό ότι η γενική βούληση ως γενικό συμφέρον καθορίζεται ολοκληρωτικά από την εξουσιαστική λογική. Καμία λογική διαχείρισης δεν δείχνει να μπορεί να αρθρωθεί. Έτσι απαντιέται και η ερώτηση: «γιατί η συνολική αποστοίχιση από την εκπροσώπηση δεν οδηγεί σε μια διαφορετική στράτευση;».

Θα πρέπει να παρατηρήσω ότι η μελέτη των πολιτικών τεχνικών με τις οποίες το κράτος αναλαμβάνει και αφομοιώνει στο εσωτερικό του τη μέριμνα της φυσικής ζωής των ατόμων έχει φτάσει σε ένα σημείο ολοκλήρωσης, και ταυτόχρονα η μελέτη των τεχνολογιών του εαυτού, διαμέσου των οποίων συντελείται η διαδικασία υποκειμενοποίησης η οποία ωθεί το άτομο να αγκιστρωθεί στην ταυτότητά του και στη διαμορφωμένη συνείδησή του έχει οδηγηθεί σε ένα κρίσιμο σταυροδρόμι. Όταν λέμε ότι οι εξουσίες ενοποιούνται εννοούμε ότι δημιουργούν μια νέα δικαϊκή τάξη. Το γεγονός και το δίκαιο δεν διαχωρίζονται. Κατά την Αμερικανική Επανάσταση ήταν αυτονόητο ότι χρειαζόταν το σύνταγμα για να χαράξει τα όρια του νέου πολιτικού χώρου μέσα στον οποίο το «πάθος για τη δημόσια ελευθερία» και η «επιδίωξη της δημόσιας ευτυχίας» θα αποκτούσαν ελευθερία κίνησης για τις επόμενες γενιές, το σύνταγμα ως έγγραφη αποτύπωση των όρων της σταθερότητας και της εγγύησης της πολιτικής συστημικής συνέχειας έπαιξε τον ρόλο του. Όμως

η έννοια δημόσιο έχει πλήρως καταστρατηγηθεί, και είναι ακριβώς εδώ που κρίνονται πάρα πολλά.

Ας δούμε λοιπόν μια συνέχεια, είναι ο Δεκέμβρης που έδωσε την πρώτη κίνηση για τον επαναπροσδιορισμό και τη νέα χρήση του χώρου για να έρθει το κίνημα της άμεσης δημοκρατίας να επιλέξει τον κεντρικό πυρήνα της νοηματοδοσίας της μητρόπολης για μια πρώτη σύγκρουση. Απέναντι στη συνολική ταυτοποίηση βίας και δικαίου πρέπει να αρθρωθεί ένας κινηματικός λόγος που να μην προσπαθεί να δεχθεί το παιχνίδι της κυριαρχίας αλλά να προσδιορίσει νέους όρους αντιπαράθεσης. Μπορεί να κάνει κάτι τέτοιο η άμεση δημοκρατία; Στην άμεση δημοκρατία ενυπάρχουν οι δυνατότητες μιας τόσο ευρείας κοινωνικής αλλαγής που δεν μπορούμε να τη διαγνώσουμε προσκολλημένοι στα υπάρχοντα παραδείγματα. Η πολιτική αυτή δεν αρχίζει όταν σκοπεύουμε να εκπροσωπήσουμε τα θύματα ή τα υποκείμενα, τα οποία αν δεν ακολουθούν αυτό οφείλεται στην αλλοτρίωσή τους, αλλά όταν είμαστε πιστοί στα συμβάντα μέσα από τα οποία τα θύματα παίρνουν θέση. Στηρίζεται στην αδιαμεσολάβητη παρουσία, στην πολλαπλότητα των στόχων, στη δημιουργία συναρθρώσεων με βάση τη δράση στους χώρους εργασίας στις τοπικές συνελεύσεις, στα κενά του κοινωνικού ιστού (άνεργοι, μετανάστες), και αυτή η απαίτηση δεν απορρέει από την υπόθεση μιας εργατικής τάξης ή ενός λαού **αλλά τουναντίον από την εξαφάνιση κάθε τέτοιας υπόθεσης.**

Η άμεση δημοκρατία διαλύει το υποκείμενο από το οποίο η ιδεολογία απαιτεί έναν συγκεκριμένο τρόπο δράσης και απευθύνεται στην ουσία της ύπαρξης. Δεν είναι μια διαδικασία λήψης των αποφάσεων, είναι μια πολιτική απόφαση επανερμηνείας όλων των ορισμών της εξουσίας, είναι ο μονόδρομος του αυτεξούσιου. Με το να δημιουργηθούν συνθήκες καθολικής συμμετοχής μακριά και έξω από τα κρατικά συμφραζόμενα, μακριά από ιεραρχικές δομές και παγιωμένες ταυτότητες σπάνε και όλοι οι δεσμοί της αφομοίωσης, δημιουργώντας το ανοιχτό πεδίο της άρνησης. Χωρίς ένα ηγεμονικό κέντρο αρθρωμένο με τους μηχανισμούς της πειθαρχίας, δεν υπάρχει τρόπος να δομηθεί η κυριαρχία είτε με την κρατική της μορφή είτε με τον κομματικό της προσδιορισμό. Τίποτα δεν είναι σήμερα πιο σημαντικό από τη σύνδεση και υπεράσπιση των αυτόνομων κοινοτήτων και κινημάτων, τη δημιουργία ενός χώρου που η εξουσία δεν θα μπορεί πλέον να εκφράζεται ως αυθεντία. Θα πρέπει να επισημάνουμε ότι το τέλος του κοινωνικού συμβολαίου δημιουργεί συνθήκες πλήρους επαναπροσδιορισμού όλων των πολιτικών ορισμών και τη νέα αναζήτηση των όρων της ανθρώπινης ευτυχίας στην απόλυτη συμμετοχή.

Η «ΙΔΕΑ» ΤΗΣ ΧΩΡΙΚΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

Δανάη Κασίμη

Η οργάνωση της πόλης, ως δημιούργημα του ανθρώπου, αντικατοπτρίζει τη συγκρότηση των κοινωνικών σχέσεων που τη διέπουν και δημιουργεί ερωτήματα που αφορούν τη δυνατότητα ή μη μιας ομαλής συμβίωσης των διαφόρων κοινωνικών ομάδων μέσα σ' αυτή. Η ανάλυση της αλληλεπίδρασης ανάμεσα στην κοινωνία και το «χώρο», μας βοηθά να κατανοήσουμε ή έστω να παρατηρήσουμε καλύτερα, τις κοινωνικές ανισότητες ώστε να μπορέσουμε σε δεύτερη ανάλυση να τις καταπολεμήσουμε.

Ήδη από τη βιομηχανική επανάσταση, οι πόλεις άρχισαν να αποτελούν πόλο έλξης για μεγάλες μάζες ανθρώπων, με φυσικό επακόλουθο τη δημιουργία των γνωστών γιγαντουπόλεων. Το φαινόμενο της συγκέντρωσης του μισού πληθυσμού της γης στα αστικά κέντρα με συνεχώς αυξανόμενους ρυθμούς μέχρι πρόσφατα, τείνει στην αναπόφευκτη επιδείνωση του προβλήματος της ερήμωσης της υπαίθρου. Αυτή η ανισοκατανομή του πληθυσμού οδηγεί σε οικονομικές, πολιτικές και κοινωνικές επιπτώσεις, οι οποίες δεν ευνοούν σε καμία περίπτωση τη δημιουργικότητα και την εξέλιξη της κοινωνίας.

Η σύγχρονη πόλη, χαρακτηριστικό παράδειγμα το λεκανοπέδιο της Αττικής, είναι αρχιτεκτονικά δομημένη με ρητά οικονομικούς και εξουσιαστικούς όρους. Στους κόλπους αυτού που ονομάζουμε πόλη - αστικό κέντρο, συγκεντρώνονται όλες οι κοινωνικές, πολιτικές, οικονομικές και πολιτιστικές δραστηριότητες, οι οποίες διαμορφώνουν τις πιο πρόσφορες συνθήκες για την απορρόφηση των πλεονασμάτων του κεφαλαίου. Η συσσώρευση του ανθρώπινου δυναμικού στις σύγχρονες πόλεις καθιστά το κάθε άτομο ξεχωριστά ως εργαλείο που ευνοεί την ταχεία ροή και την εύρυθμη λειτουργία προκειμένου να επιτευχθεί ο τελικός στόχος, ο οποίος δεν είναι άλλος από την επανεπένδυση του κέρδους που οδηγεί σε μια συνεχή παραγωγή υπεραξίας. Ως γνωστόν, η υπεραξία, καρπώνεται από μικρό αριθμό ανθρώπων, οι οποίοι όμως παρουσιάζουν αυτήν τη διαδικασία παραγωγής ως ευτύχημα, που προσφέρει θέσεις εργασίας, σε ένα μεγάλο αυτή τη φορά μέρος του πληθυσμού. Συγκεκριμένα, οι μεταβολή που υπέστη η κοινωνία με την έλευση της κεφαλαιοκρατίας, ήταν η ριζική αναδιαμόρφωση του χώρου ώστε να δημιουργηθούν σταθερές εξουσιαστικές δομές που ενισχύουν την ανάγκη δημιουργίας της «μυρμηγκοφωλιάς», ή αλλιώς των μεγαλουπόλεων, στο όνομα της ανάπτυξης και της προόδου.

Η σύγχρονη ζωή λοιπόν, που διαμορφώνεται μέσα στη σημερινή μεγαλούπολη, επιδρά καθοριστικά στη συγκρότηση του σύγχρονου ανθρώπου. Χωροθετούνται σ' αυτήν οι προαναφερόμενες παραγωγικές δραστηριότητες και το σύνολο σχεδόν των κοινωνικών αντιθέσεων. Αυτή η μετεξέλιξη των πόλεων και ο τερατόμορφος μετασχηματισμός τους έχει ως επακόλουθο την ανάληψη νέων καθηκόντων που να ανταποκρίνονται στην καπιταλιστική, βέβαια, οικονομία, επιφέροντας ταυτόχρονα σοβαρές κοινωνικές επιπτώσεις, όπως ο στεγαστικός διαχωρισμός, οι άστεγοι, οι διακρίσεις σε βάρος των μειονοτήτων, οι συγκρούσεις, η αυξημένη εγκληματικότητα, η καταπίεση και η συνεχής επιτήρηση των πολιτών.

Η οργάνωση του χώρου πραγματοποιείται με «μη δίκαιους όρους» λόγω των φανερών ανισοτήτων και των παράλληλων ανθρώπινων αποκλεισμών

που δημιουργούνται. Το συμπέρασμα αυτό γεννά πολλά ερωτήματα σχετικά με την έννοια της δικαιοσύνης του χώρου ή αλλιώς της χωρικής δικαιοσύνης. Η έννοια της δικαιοσύνης, είναι από μόνη της σχετική και οι ερμηνείες που έχουν δοθεί ποικίλες από τα διάφορα κοινωνικά συμβόλαια που τη θεσμοθετούν. Σύμφωνα με τον David Harvey, «το ποια πόλη θέλουμε συνδέεται άρρηκτα με το τι άνθρωποι θέλουμε να είμαστε και τι είδους κοινωνικές σχέσεις θέλουμε να έχουμε». Για το λόγο αυτό, κύριο μέλημα των κινημάτων ίσως θα πρέπει να είναι αυτό ακριβώς, δηλαδή η πάταξη των ανισοτήτων παράλληλα με το κάλεσμα για μαζικότερη συμμετοχή των πολιτών στις συλλογικές διαδικασίες, η οποία αποτελεί τη βασικότερη προϋπόθεση προκειμένου να διερευνηθεί το ποιοι είμαστε. Τότε μόνο θα καταφέρουμε να αποφασίσουμε ποιες αλλαγές θέλουμε να κάνουμε στους εαυτούς μας και κατ' επέκταση στην πόλη μας. Πολλοί παγκόσμιοι κοινωνικοί αναλυτές, αν όχι οι περισσότεροι, χαρακτηρίζουν μια τέτοια κινηματική διαδικασία που να προσβλέπει σε μια χωρική και ταυτόχρονα, όπως είπαμε, κοινωνική δικαιοσύνη, ως ουτοπία...

WU MING a.k.a. LUTHER BLISSET

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ στον Δημήτρη Κωνσταντίνου

Οι **Wu Ming** είναι μια κολεκτίβα συγγραφέων που δρουν από τα τέλη του 20ού αιώνα. Στα ελληνικά δημοσίευσαν με το όνομα «Luther Blissett» το μυθιστόρημα *Εκκλησιαστής* (Τραυλός, 2001) και ως Wu Ming το *Αλτάι* (Εξάρχεια, 2011). Από το 2000 και μετά έγραψαν επίσης τα ομαδικά μυθιστορήματα *54* και *Manituana* (αναμένονται επίσης από τις εκδόσεις Εξάρχεια), ατομικά μυθιστορήματα, καθώς και παράξενα «αφηγηματικά αντικείμενα» κι ένα δοκίμιο για τη θεωρία της λογοτεχνίας *New Italian Epic* (2009).
Η ιστοσελίδα τους είναι www.wumingfoundation.com

Προτείνω να ξεκινήσουμε από την περίοδο Luther Blisset. Ο κόσμος στην Ελλάδα γνωρίζει γενικά ότι ένας αριθμός ακτιβιστών ξεκίνησε να χρησιμοποιεί το όνομα αυτό πραγματοποιώντας αστικές και μιντιακές φάρσες. Το όνομα αυτό χρησιμοποιήθηκε ποικιλοτρόπως και διαδόθηκε σε πολλές ευρωπαϊκές πόλεις, όπως η Ρώμη και το Λονδίνο, όπως και σε χώρες όπως η Γερμανία, Ισπανία και Σλοβενία. Σποραδικά εμφανίστηκε στον Καναδά, στις ΗΠΑ και τη Βραζιλία. Γνωρίζω ότι το ψευδώνυμο εμφανίστηκε για πρώτη φορά στην Μπολόνια της Ιταλίας, το καλοκαίρι του 1994. Ποια ήταν η εμπλοκή σας στο πρότζεκτ αυτό;

Επιτρέψτε μας να κάνουμε μια προκαταρκτική δήλωση, με τη συνηθισμένη μας ειλικρίνεια: μας είναι δύσκολο ν' απαντούμε ερωτήσεις για το πρότζεκτ Luther Blisset (LBP), επειδή το στάδιο αυτό των δημόσιων δραστηριοτήτων μας πηγαίνει πίσω μακριά στο χρόνο (σταματήσαμε να χρησιμοποιούμε το όνομα αυτό το 1999). Ωστόσο, θα βάλουμε τα δυνατά μας.

Εμπλακήκαμε στο LBP από την αρχή, που σημαίνει το καλοκαίρι του 1994. Υπήρχαν τρεις μεγάλες ομάδες ανθρώπων που εμπλέκονταν στο πρότζεκτ: η μία ήταν στην Μπολόνια (η δική μας ομάδα), η άλλη στη Ρώμη και η άλλη στη

βορειανατολική περιοχή. Εκατοντάδες άνθρωποι συμμετείχαν. Μαζί με άλλους διαχειριζόμασταν ένα ραδιοφωνικό πρόγραμμα που λεγόταν «Radio Blissett» και βγάζαμε ένα περιοδικό που λεγόταν «Luther Blissett - A Journal of Psychic Warfare». Συμμετείχαμε επίσης στην παραγωγή ριζοσπαστικής θεωρίας και γράψαμε δύο συλλογές κειμένων σχετικών με το πρότζεκτ. Στο τέλος του 1995, ως επιπλέον συνεισφορά στο πρότζεκτ, αποφασίσαμε να γράψουμε ένα μυθιστόρημα. Αυτό ήταν ο «Εκκλησιαστής».

Ποιες ήταν οι πολιτικές και φιλοσοφικές σας ρίζες; Συνδέεστε με τις απόψεις των καταστασιακών;

Εκείνη την εποχή, η μεγαλύτερη επιρροή στη ζωή των περισσότερων από μας ήταν αυτό που λεγόταν «αυτόνομος μαρξισμός», ένα θεωρητικό υπόβαθρο που αργότερα ξεπεράσαμε και υποβάλλαμε σε κριτική, ακόμη και αν συνεχίζουμε να βρίσκουμε χρήσιμα και γόνιμα στοιχεία στην παράδοση αυτή. Εκείνο τον καιρό ήμασταν τμήμα αυτού που στην Ιταλία αποκαλείται γενικά «το κίνημα», δηλαδή κατειλημμένων κοινωνικών κέντρων, κολεκτίβων αυτοσυντήρησης, ομάδων λαϊκού συνδικαλισμού κλπ. Θεωρώ ότι η πλειοψηφία των ανθρώπων που εμπλέκονταν στο πρότζεκτ είχε κάποιου είδους μαρξιστικό υπόβαθρο, επεξεργασμένο με πολλαπλό, πολύμορφο και ετερόδοξο τρόπο.

Με τους καταστασιακούς δεν συνδεόμαστε ιδιαίτερα. Χρησιμοποιήσαμε λίγο ψυχογεωγραφική φρασεολογία εδώ κι εκεί, αλλά δεν θα λέγαμε ότι αυτή ήταν η πιο κοντινή μας αναφορά.

Επρόκειτο για ένα πείραμα με νέες μορφές πνευματικής πατρότητας και ταυτότητας και ποιος ήταν ο στόχος σας;

Ακριβώς. Όμως ήταν και πολλά άλλα πράγματα. Κυρίως ήταν ένα αφηγηματικό πείραμα, με πολλούς ανθρώπους να εμπλέκονται στη δημιουργία και διάδοση της φήμης ενός φανταστικού λαϊκού ήρωα.

Ένας από τους στόχους μας ήταν να επινοήσουμε νέες μορφές επαναστατικής μυθοποίησης, προκειμένου να παρέχουμε στα αντικαπιταλιστικά κινήματα διαφορετικούς τρόπους μοιράσματος της εμπειρίας τους και διακίνησης των μηνυμάτων τους. Πειραματιστήκαμε με όλα τα είδη των μίντια, τις γλώσσες και τις αφηγηματικές φόρμες. Υπήρξαμε κάπως ανεπιτήδευτοι, φυσικά κάναμε λάθη, αλλά ήταν σημαντική εμπειρία για όλους όσους συμμετείχαν.

Ποιο ήταν το αποτέλεσμα;

Λοιπόν, δημοσιεύσαμε κάποια βιβλία ριζοσπαστικής θεωρίας και αντιπληροφόρησης που έχουν κάποια αξία χρήσης μέχρι και σήμερα, αναφέρονται ακόμη στη ριζοσπαστική δημόσια συζήτηση, κυρίως το «Nemici dello Stato» [Εχθροί του Κράτους] που ήταν η ιστορία της καταπίεσης και των «νόμων έκτακτης ανάγκης» στην Ιταλία το '70. Το Luther Blisset πρότζεκτ είχε αναγνωρισμένη επιρροή στα πολιτισμικά και κοινωνικά κινήματα που γεννήθηκαν μετά την «τελετουργική μας αυτοκτονία» το Δεκέμβρη του 1999. Γράψαμε γι' αυτό σ' ένα κείμενο του 2009 με τίτλο «Spectres of Muntzer at sunrise», που βρίσκεται εύκολα στο διαδίκτυο. Όσον αφορά πιο συγκεκριμένα πράγματα, είμαστε πολύ περήφανοι για μια καμπάνια αντιπληροφόρησης που κάναμε από το 1996 μέχρι το 2000, που βοήθησε μερικούς αθώους, άδικα φυλακισμένους ανθρώπους, να επανακτήσουν την ελευθερία τους. Αφορούσε τη μιντιακή φρενίτιδα και τον «ηθικό πανικό» που ξέσπασε για θέματα παιδικής σεξουαλικότητας, σατανικών τελετουργιών και τέτοια πράγματα.

Ποια φάρσα ήταν πιο επιτυχημένη και γιατί;

Εξαρτάται τι εννοείς «πετυχημένη». Όλες οι μιντιακές φάρσες μας που συνδέονταν με σατανικές τελετουργίες, κακοποιήσεις, μαύρες μαγείες κ.λπ. ήταν πολύ επιτυχημένες, επειδή προσέφεραν πολλά στην καμπάνια αλληλεγγύης που αναφέραμε παραπάνω.

Αναφέρεστε στην ελληνική λέξη «μυθοποίηση». Μπορείτε να εξηγήσετε πώς την εννοείτε;

Δεν χρησιμοποιούμε αυτή λέξη πλέον· κάποια στιγμή αρχίσαμε να κρίνουμε τον τρόπο που τη χρησιμοποιούσαμε κατά τη διάρκεια και μετά το πρότζεκτ LBP. Είναι αόριστος όρος. Θα σου δώσουμε κάποια παραδείγματα της εξέλιξης της προσέγγισής μας. Χρειάστηκε κάποια στιγμή ν' ασκήσουμε σκληρή αυτοκριτική στον τρόπο που εξελίσσαμε το έργο μας στη λογοτεχνία, την αφήγηση, τη μυθοπλασία και τον μιντιακό ακτιβισμό στο αποκορύφωμα του «παγκόσμιου κινήματος» το 2000-2001. Μετά την επιτυχία του «Εκκλησιαστή», που είχαν στο προσκεφάλι τους πολλοί ακτιβιστές, εμείς οι ίδιοι μετατραπήκαμε σε σημείο αναφοράς για το κίνημα που προετοίμαζε τις διαδηλώσεις ενάντια στους G8 στη Γένοβα. Ήμασταν ήδη «Wu Ming» τότε. Γράψαμε μία τρόπον τινά εμπρηστική διακήρυξη με τίτλο «From the Multitudes of Europe Marching Up against the Empire and towards Genoa» [Από τα πλήθη της Ευρώπης, προελαύνοντας ενάντια στην Αυτοκρατορία προς τη Γένοβα], ένα αλληγορικό κείμενο που διαδόθηκε πολύ την άνοιξη του 2001, βοηθώντας να χτιστεί ένα πολεμικό φαντασιακό για τη σύνοδο των G8. Επιπλέον, κάναμε κι άλλα εμπρηστικά πράγματα, προκειμένου να πείσουμε τον κόσμο να κινητοποιηθεί και να οργανωθεί για τις τρεις εκείνες μέρες. Γίναμε κάποιου είδους γραφείο προπαγάνδας, ένας πυρήνας ακτιβιστών ειδικευμένων στη στοχευμένη μυθοποίηση. Ήμασταν μικροί George Sorel που προωθούσαμε κάθε λέξη και εικόνα στη δίνη των πολιτικών μύθων. Ωστόσο, ένας μύθος δεν δημιουργείται ούτε μεταβάλλεται κατά βούληση· αυτοί που νομίζουν ότι μπορούν να το κάνουν έχουν τερα- »

τώδη αποτελέσματα, θα έχουν αυτό που ο σπουδαίος μυθολόγος Karoly Kerenyi αποκάλεσε «technified myth» [επιτηδευμένος μύθος], μια έννοια για την οποία δούλεψε σκληρά και έγραψε σπουδαία πράγματα κι ένας άλλος μεγάλος μυθολόγος, ο Furio Jesi.

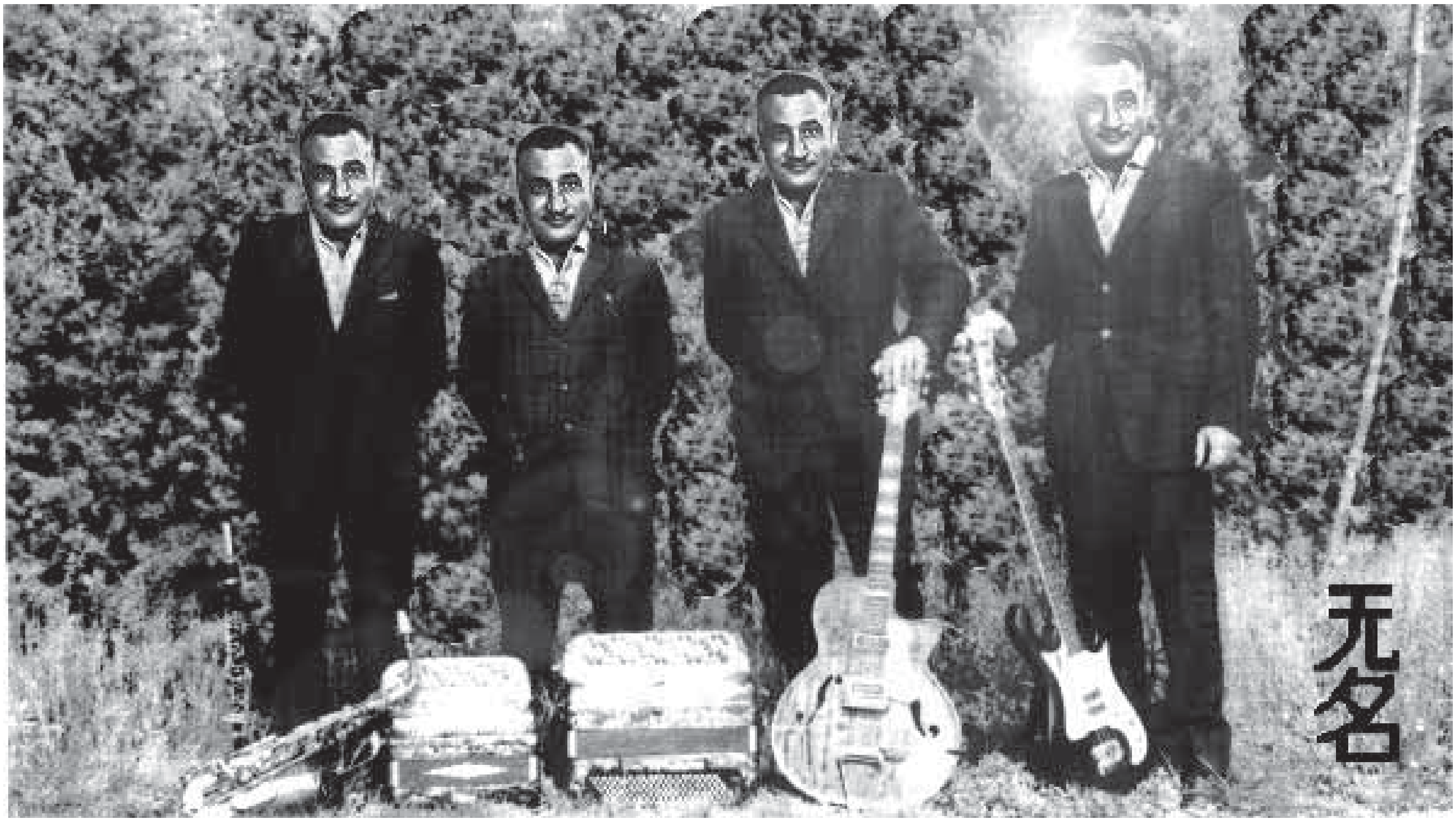
Ενώ ήμασταν απασχολημένοι «κατασκευάζοντας» μύθους, υποτιμήσαμε τους κινδύνους της επένδυσης όλης μας της ενέργειας, σε μία, μοναδική, μεγάλη πρωτοβουλία (για την οποία αποκτήσαμε σχεδόν αποκαλυψιακές προσδοκίες και ελπίδες). Ως αποτέλεσμα, πέσαμε όλοι σε μια μεγάλη παγίδα της αστυνομίας, και μέσα σ' ένα απόγευμα όλες οι πρακτικές και τακτικές που είχε σχεδιάσει και βελτιώσει το κίνημα στην πάροδο του χρόνου αποδείχτηκαν ανεπαρκείς και ελλειμματικές. Για παράδειγμα, η αποκαλούμενη «πολιτική ανυπακοή» των WOMBLES ή η οργανωτική μορφή των «εθνικών κοινωνικών φόρουμ», κ.λπ. Η προσέγγισή μας της μυθοποίησης συγκρούστηκε με την πραγματικότητα μιας πολύ σκληρότερης μάχης. Ξυπνήσαμε το μύθο της βίας, της αποκάλυψης, του χιλιασμού, λειτουργώντας σαν μαθητευόμενοι μάγοι. Τελικά, κάναμε τα ίδια λάθη που περιγράφαμε και αποκηρύτταμε στον «Εκκλησιαστή» (ένα αντι-αποκαλυψιακό, αντι-χιλιαστικό μυθιστόρημα)! Ο «μύθος του αγώνα» δεν μπορεί τεχνητά να δημιουργηθεί από «ειδικούς». Πρέπει να αναδύεται από την πραγματικότητα, να έρχεται από τα κάτω. Πρέπει να υπάρχει ένα ισχυρό στοιχείο αυθορμητισμού. Έτσι, τροποποιήσαμε το επίκεντρο της ανάλυσής μας. Σήμερα, ελάχιστα χρησιμοποιούμε τη λέξη «μυθοποίηση». Και ακόμη κι όταν τη χρησιμοποιούμε, πάντα ξεκαθαρίζουμε ότι δεν εννοούμε κυριολεκτικά την «κατασκευή μύθων». Δεν δημιουργούμε κανενός είδους μύθους αγώνα.

Τι σας έκανε να μετακινηθείτε από τις αστικές φάρσες στην πολιτική-ιστορική λογοτεχνία με τον «Εκκλησιαστή» που γράψατε συλλογικά;

Οι αστικές φάρσες ήταν επίσης αφηγήσεις και μπορούμε αλαζονικά να πούμε ότι ήμασταν καλοί στην αφήγηση. Γιατί να μην γράψουμε κι ένα μυθιστόρημα;

Μπορείτε να πείτε δυο λόγια για τη μετάβαση από τους Luther Blisset στους Wu Ming; Εγκαταλείψατε τον ακτιβισμό και την πολιτική για χάρη της λογοτεχνίας ή πρόκειται και πάλι για ένα πολιτικό πείραμα;

Το LBP ήταν ένα πεντάχρονο σχέδιο και τελείωσε το Δεκέμβρη 1999. Ήδη τότε, εμείς οι συγγραφείς του Εκκλησιαστή είχαμε αποκτήσει ενδιαφέρον να διερευνήσουμε το πεδίο της λογοτεχνίας και αποφασίσαμε να συνεχίσουμε ως μυθιστοριογράφοι. Θεωρούμε ότι οι Wu Ming είναι ακόμη πιο πολιτικοποιημένοι από τους Luther Blisset, και οι περισσότεροι φαίνεται να συμφωνούν, όχι μόνο στην Ιταλία. Ο στόχος που βάλαμε είναι να προσπαθούμε να διαπεράσουμε τους κοινωνικούς και ιστορικούς μύθους, να καταλάβουμε γιατί πήραν μια συγκεκριμένη μορφή και όχι κάποια άλλη και, κυρίως, πώς απέκτησαν (ή όχι) μια κοινότητα ανθρώπων που να τους μοιράζεται. Με λίγα λόγια, παίρνουμε μια ιστορία που έχει χιλιοειπωθεί, μια ιστορία που έχει εξαντληθεί με πολλούς τρόπους και τώρα είναι στεγνή σαν την έρημο,

στη συνέχεια της ρίχνουμε λίγο νερό και αρχίζουμε να τη μεταχειριζόμαστε επιδέξια, προσπαθούμε να την κάνουμε εύπλαστη και διαχειρίσιμη και επανα-αφηγήσιμη. Πρόκειται, αν θέλεις, για μια ηθική προσέγγιση της κοινωνικής χρήσης των μύθων, μια αναζήτηση του πώς διατηρείται ένας μύθος όσο γίνεται πιο ανοιχτός. Ένα από τα μότο μας είναι: «Αν η εξουσία σού επιβάλλει μια αφήγηση, πολέμησέ την προσφέροντας χίλιες εναλλακτικές αφηγήσεις». Δεν μπορούμε ν' αρνηθούμε τις ιστορίες, γιατί ο άνθρωπος χρειάζεται τις αφηγήσεις, ακόμη και η νευροεπιστήμη δείχνει ότι οι διανοητικές μας διαδικασίες βασίζονται σε αφηγηματικές δομές. Όχι, αυτό που μπορούμε να κάνουμε είναι να λέμε «άλλες» ιστορίες, ιστορίες που αλλάζουν την οπτική γωνία, την πολλαπλασιάζουν. Δηλαδή, πρέπει να ξεφορτωθούμε τα εμπόδια που οδήγησαν στο να γίνει μια ιστορία κλειστή, τα κλισέ, τα προσχώματα που έχουν καθίσει πάνω της από τη χρήση μιας πολιτικής Βουλγκάτας.

Η μεγαλύτερη πρόκληση είναι να αφαιρέσεις όλα αυτά τα πράγματα χωρίς να επηρεάσεις την «ποιητική» του μύθου, χωρίς να ακρωτηριάσεις τη συναισθηματική του δύναμη, χωρίς να μειώσεις την πολυπλοκότητά του αφήνοντας μόνο την ιστορική του σημασία. Για να διευκρινίσουμε, ο κίνδυνος που καραδοκεί είναι να κάνεις μια «μηχανική» δουλειά, όπως αποσυναρμολογείται και καθαρίζεται ένα καρμπιρατέρ· αλλά οι μύθοι δεν λειτουργούν έτσι. Ούτε νοιαζόμαστε για την καθαρή «απομυθοποίηση». Το κόλπο είναι να αφηγηθείς ένα μύθο χωρίς να υποβαθμίσεις τα στοιχεία που τον έκαναν ελκυστικό, παρακινητικό, διαφωτιστικό.

Πώς λειτουργείτε ως κολεκτίβα; Ποια διαδικασία ακολουθείτε όταν γράφετε ένα βιβλίο;

Καταρχάς, τα βιβλία που γράφονται συλλογικά, όπως το Αλτάι που εκδίδεται τώρα στα ελληνικά, έχουν την υπογραφή «WU MING». Αυτά που γράφουμε μόνοι μας υπογράφονται «WU MING1», «WU MING2», κ.λπ.

Γενικά, δεν υπάρχει καθορισμένη μέθοδος. Αλλάζει με τον καιρό, εξελίσσεται και εξαρτάται από τη φύση του βιβλίου που γράφουμε και τις μεταβολές στις ζωές μας. Για παράδειγμα, όταν γράψαμε τον Εκκλησιαστή, κανείς μας δεν ήταν παντρεμένος. Τώρα, είμαστε όλοι παντρεμένοι και τρεις από μας έχουν παιδιά. Τι σημαίνει αυτό; Σημαίνει ότι ο τρόπος που οργανώνουμε τον χρόνο μας είναι εντελώς διαφορετικός, ο τρόπος που προγραμματίζουμε τη συλλογική μας »

δουλειά είναι εντελώς διαφορετικός. Επομένως αλλάζει και η μέθοδος. Υπάρχουν, ωστόσο, κάποια στοιχεία που δεν αλλάζουν. Για παράδειγμα, το γεγονός ότι αρχίζουμε από την ιστορική έρευνα πριν γράψουμε την πρώτη γραμμή. Μελετάμε την περίοδο και τις ιστορικές πηγές για πολλούς μήνες πριν αναπτύξουμε μια ιστορία. Ξεκινάμε από μια αόριστη ιδέα, επειδή γοητευτήκαμε από μια ιστορική περίοδο ή ένα μεμονωμένο ιστορικό γεγονός, ένα μακρο-γεγονός όπως η αμερικανική επανάσταση ή η μεταρρύθμιση στην περίπτωση του Εκκλησιαστή ή ο ψυχρός πόλεμος. Έτσι ξεκινάμε την έρευνα, πηγαίνουμε σε βιβλιοθήκες κ.λπ. Η έρευνα είναι πάντα το πρώτο στάδιο της δουλειάς. Μετά χρησιμοποιούμε τις σημειώσεις και άλλο υλικό από την ιστορική έρευνα για να παίξουμε κάτι σαν παιχνίδι ρόλων. Καθόμαστε γύρω απ' ένα τραπέζι και πετάμε ο ένας στον άλλον ονόματα, τόπους, ημερομηνίες και γεγονότα που συνέβησαν σ' ένα συγκεκριμένο χώρο και χρόνο, με πρωτοβουλία κάποιου συγκεκριμένου χαρακτήρα. Ξεκινάμε να επινοούμε ιστορίες. Μας ενδιαφέρουν οι ιστορίες και οι συνδέσεις τους. Γεγονότα που έλαβαν χώρα σε διαφορετικές περιοχές και χρόνους ίσως έχουν κάτι κοινό, ίσως μπορούμε να βρούμε κοινές αιτίες και συνέπειες των γεγονότων αυτών. Αρχίζουμε να τις συνδέουμε. Έτσι, βλέπουμε ότι κομμάτια του αφηγηματικού υλικού αρχίζουν να παίρνουν σχήμα πάνω στο τραπέζι και αρχίζουμε να παίζουμε μαζί τους όπως τα παιδιά με τον πηλό, ώσπου έχουμε ένα σκελετό της δομής του μυθιστορήματος.

Δεν είναι ακριβώς κείμενο, αλλά μοιάζει. Συνήθως τρία τέταρτα της ιστορίας είναι ήδη ξεκάθαρα στα μυαλά μας, αλλά όχι το τέλος. Το τέλος πρέπει να είναι έκπληξη για μας, αλλιώς δεν θα απολαμβάναμε τη γραφή του μυθιστορήματος. Στη συνέχεια χωρίζουμε την ιστορία σε μέρη, κάθε ένα χωρισμένο σε κεφάλαια. Συνήθως χωρίζουμε τα μέρη σε πολλά κεφάλαια, τα περισσότερα από τα οποία είναι μικρά. Τα μεγάλα κεφάλαια είναι εξαίρεση, και οι αναγνώστες πάντα αντιλαμβάνονται αλλαγή του συνηθισμένου, αλλαγή του τόνου και αλλαγή του ρυθμού, όταν ξαφνικά υπάρχει ένα μεγάλο κεφάλαιο. Αυτό κάτι σημαίνει: ένα σημείο καμπής στο μυθιστόρημα. Συνήθως, όμως, τα κεφάλαια είναι πολύ μικρά και ο καθένας μας αναλαμβάνει ένα κεφάλαιο – τις περισσότερες φορές γράφουμε τέσσερα κεφάλαια ταυτόχρονα, επειδή τώρα είμαστε τέσσερις στην κολεκτίβα – και αφού τα γράψουμε, συναντιόμαστε και διαβάζουμε τα κεφάλαια δυνατά και τα σχολιάζουμε. Μετά επινοούμε λύσεις στα προβλήματα που είδαμε στα κείμενα που διαβάστηκαν.

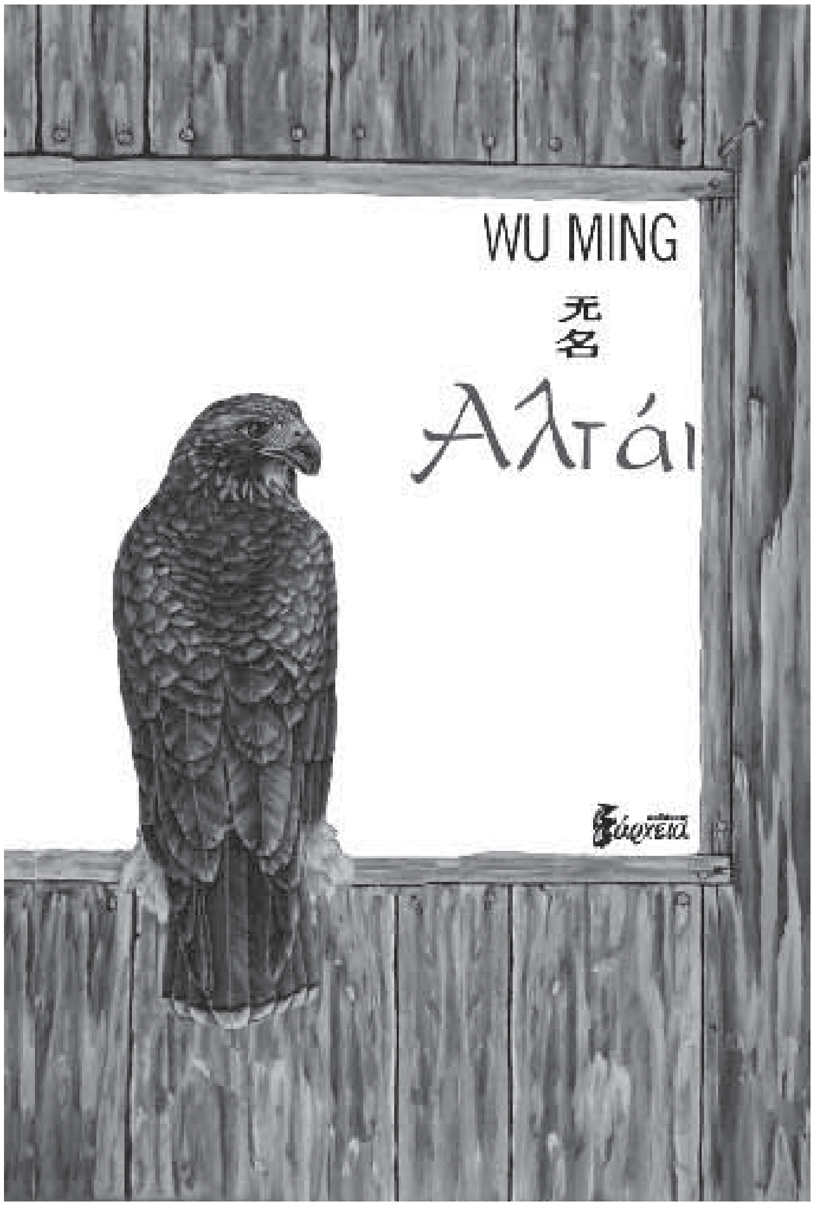
Όπως αναφέρατε, τον τελευταίο μήνα εκδόθηκε το «Αλτάι», το δεύτερο μυθιστόρημά σας στα ελληνικά, που είναι η συνέχεια του «Εκκλησιαστή». Πώς επιλέξατε τον τίτλο για το μυθιστόρημα; Πώς συνδέονται τα δύο αυτά βιβλία;

Το όνομα «Αλτάι» προέρχεται από το «falco altaicus», το γεράκι που εμφανίζεται στο μυθιστόρημα και, φυσικά, αναφέρεται στις φυλές των Αλταΐων, στις οποίες κατατάσσονται οι Τούρκοι.

Όσον αφορά τη δεύτερη ερώτηση, τον Ιούνιο του 1998, σχεδόν μετά από τρία χρόνια δουλειάς, παραδώσαμε το κείμενο του Εκκλησιαστή στον ιταλό εκδότη. Το μυθιστόρημα δημοσιεύτηκε το Μάρτιο. Για πολλούς μήνες, είχαμε ένα «κενό» και ήμασταν ελεύθεροι να ετοιμάσουμε το επόμενο μυθιστόρημα, αλλά τα μυαλά μας ήταν ακόμη στο 16^{ο} αιώνα, τα πόδια μας στη Βενετία και το βλέμμα μας στην Ανατολή. Μετά από τόσο χρόνο που επενδύσαμε στο γράψιμο ενός τιτάνιου μυθιστορήματος (και να έχετε υπόψη ότι κανείς μας δεν είχε γράψει μυθιστόρημα πρωτύτερα), δεν ήταν εύκολο να ξεφύγουμε από τον κόσμο εκείνο. Για όσους δεν θυμούνται, ο επίλογος του εκκλησιαστή διαδραματιζόταν στην Ισταμπούλ το 1555 και τοποθετούσε τους τρεις χαρακτήρες που είχαν δραπετεύσει από τη Βενετία (τον ανώνυμο πρωταγωνιστή και αφηγητή, τώρα «Ισμαήλ», την Μπεατρίζ ντε Λούνα Μικέζ, τώρα Γρασία Νάζι, και τον Ζοάο Μικέζ, τώρα Γιοσέφ Νάζι) στην αίθουσα υποδοχής του Σουλτάνου Σουλεϊμάν του Μεγαλοπρεπούς. Θα τον έβλεπαν και θα του έλεγαν την ιστορία τους. Στο μεταξύ, ο Ισμαήλ και ο Ζοάο κάπνιζαν ναργιλέ και δοκίμαζαν καφέ. Αργότερα μάθαμε ότι υπήρχαν δύο λάθη στον επίλογο εκείνο: πρώτον, ο Σουλτάνος δεν δέχτηκε ποτέ κανέναν· δεύτερον, το 1555 δεν υπήρχε ακόμη ναργιλές στην Ισταμπούλ.

Όπως και να 'χει, φανταζόμασταν λίγο στις συζητήσεις μας πώς θα ήταν η ζωή για τον Ισμαήλ και τους φίλους του στην Οθωμανική Αυτοκρατορία. Δεν θέλαμε να γράψουμε μια συνέχεια της ιστορίας, γιατί είχαμε ήδη σχεδιάσει να πάμε στη δεκαετία του 1950 (και πράγματι τα επόμενα χρόνια γράψαμε και το «Hatchets of war» και το «54» που θα εκδοθεί επίσης στα ελληνικά). Δύο από τους τρεις χαρακτήρες ήταν υπαρκτά πρόσωπα και γνωρίζαμε κάποια πράγματα γι' αυτούς. Η Μπεατρίζ και ο Ζοάο (στην Ισταμπούλ πήραν πάλι τα εβραϊκά τους ονόματα: Γρασία και Γιοσέφ) ήταν πλούσιοι και ισχυροί. Στην Ισταμπούλ, ο Γιοσέφ θα γινόταν άνθρωπος εμπιστοσύνης του Σελίμ του Β΄ και αργότερα Δούκας της Νάξου και των Κυκλάδων. Μαζί με τη θεία του χρηματοδότησε μια εβραϊκή αποικία στη λίμνη Τιβεριάδα και σχεδίαζαν να γίνουν κυρίαρχοι της Κύπρου. Ωστόσο, τι απέγινε ο Ισμαήλ, ή Λουντοβίκο, ή Τιτιάν, ή Γκερτ, ή Λοτ; Ήταν ένας φανταστικός χαρακτήρας, αν και τον δημιουργήσαμε συνθέτοντας βιογραφίες αληθινών προσώπων και του δώσαμε αληθινά ιστορικά ονόματα. Το μέλλον του Ισμαήλ έπρεπε να επινοηθεί. Θα έμενε στην Ισταμπούλ, ενώ οι φίλοι του σύχναζαν με τους άρχοντες της αυτοκρατορίας; Δύσκολα. Είπαμε

ότι αν κάποια μέρα γραφόταν η συνέχεια του Εκκλησιαστή, θα έπρεπε να διαδραματίζεται πριν και κατά τη διάρκεια της εκστρατείας στην Κύπρο, με κορύφωση τη Ναυμαχία της Ναυπάκτου. Μετά από αυτές τις φαντασιώσεις μας, δεν μιλήσαμε ποτέ γι' αυτό ξανά... Μέχρι τους πρώτους μήνες του 2008, οπότε συνειδητοποιήσαμε ότι η δέκατη επέτειος της έκδοσης του βιβλίου πλησίαζε και ήταν καλή ευκαιρία να επιστρέψουμε... στη σκηνή του εγκλήματος, να τακτοποιήσουμε εκκρεμότητες που αφήσαμε στο πρωτόλειο μυθιστόρημά μας. Εκείνη την περίοδο, ξαφνικά, ο Wu Ming3 αποφάσισε να εγκαταλείψει την κολεκτίβα για προσωπικούς λόγους, προκαλώντας μας σοκ. Ξεκινήσαμε ένα είδος αυτοθεραπείας για να ξεπεράσουμε την οδύνη. Το γράψιμο του «Αλτάι» ήταν η ομαδική ψυχοθεραπεία μας.

Στο Αλτάι δίνετε έμφαση στην ταυτότητα που όλοι έχουμε από τη γέννησή μας – εθνική, πολιτισμική, ταυτότητα γένους κ.ο.κ. Θεωρείτε πώς δεν μπορούμε να την κρύψουμε ή να την ξεφορτωθούμε, όσο κι αν προσπαθούμε;

Το μυθιστόρημα μιλάει για μια νευρωτική αναζήτηση ταυτότητας και τις ψευδαισθήσεις, τις απογοητεύσεις που φέρνει η αναζήτηση αυτή. Θέλαμε να γυρίσουμε στον κόσμο του Εκκλησιαστή από μια απροσδόκητη πλευρά, να προσεγγίσουμε το πρώτο μας μυθιστόρημα χωρίς να γράψουμε μια απλή «συνέχεια», να επισκεφτούμε ξανά τον κόσμο εκείνο υπό το φως των πιο πρόσφατων έργων μας, όπως το «Star of the morning» ή το «Manituana». Είναι πολύ εύκολο να λες ιστορίες για ανθρώπους ξεριζωμένους, χαρακτήρες χωρίς παρελθόν, χωρίς δεσμούς, χωρίς αναμνήσεις παιδικές... Σίγουρα, είναι ένα αποτελεσματικό, αφηγηματικό τέχνασμα, αλλά περιορίζει το συγγραφέα και την οπτική πάνω στην ανθρώπινη εμπειρία. Είχαμε χορτάσει με χαρακτήρες που ήταν απλώς «συντελεστές» πλοκής, όπως ο Γκερτ του Εκκλησιαστή. Είναι πολύ απίθανοι, κανείς δεν σκέφτεται πραγματικά έτσι. Πώς μπορείς να αφαιρέσεις από την οπτική που έχεις για τον κόσμο το γεγονός ότι ο πατέρας σου ήταν μεταλλεργάτης, ότι και οι δύο γιαγιάδες σου ήταν εργάτριες στην επαρχία, ότι ο ένας παππούς σου απελάθηκε από τους Γερμανούς και ο άλλος σχεδόν πέθανε από φυματίωση σε σανατόριο, ενώ η προγιαγιά σου πέθανε 42 χρονών αφού γέννησε έντεκα παιδιά; Ως συγγραφείς, πρέπει να παίρνουμε την ευθύνη να μεταφέρουμε στις σελίδες πολύπλοκες σχέσεις και κληρονομικότητες, παράγοντες που παράγουν την υποκειμενικότητά μας. Θα είμαστε ικανοί να κρίνουμε τα φορτία της ταυτότητάς μας μόνο αν μπορούμε να τα περιγράψουμε. Με τα χρόνια, αρχίσαμε να σκάβουμε βαθύτερα στην ψυχή των χαρακτήρων, στις ρίζες τους και τις παραδόσεις τους, στα φορτία που κουβαλάμε μαζί μας από παιδιά. Η συγγραφή του Αλτάι ήταν μια ευκαιρία να επεκτείνουμε αυτό το «σκάψιμο» στην κολεκτίβα την ίδια, να επαναξιολογήσουμε δέκα χρόνια δραστηριοτήτων και περιπετειών.

Οι εκδόσεις Εξάρχεια προγραμ- »

ματίζουν να εκδώσουν στον επόμενο χρόνο ένα άλλο μυθιστόρημά σας που τιτλοφορείται «54». Πρόκειται για ένα πολιτικό μπεστ σέλερ που διαδραματίζεται στην περίοδο του Ψυχρού Πολέμου. Πώς βλέπετε το σύγχρονο κόσμο μετά την κατάρρευση της ΕΣΣΔ και το τέλος του ψυχρού πολέμου; Θα είναι το τέλος της ιστορίας με την εμπορευματοποίηση των πάντων;

Δεν πρόκειται καθόλου για το τέλος της Ιστορίας, όπως έχουμε δει και απ' όλους τους πολέμους και τις κρίσεις που ξέσπασαν από τότε. Πιο πιθανό είναι ότι γινόμαστε μάρτυρες της εκκίνησης μιας νέας Ιστορίας. Σε λιγότερο από είκοσι χρόνια μετά την κατάρρευση του αποκαλούμενου «υπαρκτού σοσιαλισμού», ήταν η σειρά του καπιταλισμού να βουλιάξει σε μια βαθιά συστημική κρίση. Τώρα αγώνες ξεσπούν παντού, υπάρχει μεγάλη αναβίωση των ιδεών του Μαρξ σ' όλο τον κόσμο και το «να μιλάμε για επαναστάσεις, σίγουρα δεν ακούγεται σαν ψίθυρος», όπως τραγουδούσε ο Tracy Chapman στη δεκαετία του '80.

Τα κινήματα στην Ελλάδα πειραματίζονται με την Άμεση Δημοκρατία, ενώ η κεντρική εξουσία δείχνει τα δόντια της. Ποια είναι η κατάσταση στην Ιταλία;

Υπάρχουν και στην Ιταλία, επίσης, ενδιαφέροντα κινήματα που πειραματίζονται με την άμεση δημοκρατία. Το πιο ενδιαφέρον είναι το κίνημα «NO TAV» στο Piedmont. Ξεκίνησε πριν χρόνια ως αντίσταση στους υπερταχείες αμαξοστοιχίες στην κοιλάδα Susa, και βαθμιαία έγινε κάτι πολύ μεγαλύτερο. Ωστόσο, η κατάσταση είναι πολύπλοκη και ιδιαίτερα δύσκολη να περιγραφεί. Υπάρχουν κάποια ασαφή κινήματα και πολιτικά ρεύματα που φαίνονται σαν αυθεντικά κοινωνικά κινήματα, υιοθετούν πρακτικές που τα κάνουν να μοιάζουν με λαϊκά κινήματα, αλλά αν δεις από κοντά, βρίσκεις ότι υποστηρίζονται από τον έναν ή τον άλλο εκατομμυριούχο (ή τους ανήκουν κιόλας) που επιθυμεί την αποσταθεροποίηση της κατάστασης.

Το περιοδικό ΒΑΒΥΛΩΝΙΑ οργανώνει συχνά πολιτικά και καλλιτεχνικά φεστιβάλ και εκδηλώσεις (όπως το B- FEST), όπου φιλοξενούμε διανοούμενους και ακτιβιστές απ' ολόκληρο τον κόσμο. Νομίζετε ότι θα μπορούσατε κάποια στιγμή στο μέλλον να βρεθείτε κοντά μας στην Αθήνα;

Γιατί όχι; Αλλά θέλουμε να είναι αμοιβαίο: Αν γίνει πραξικόπημα στην Ελλάδα, υποκινούμενο από την Ε.Ε., είστε ευπρόσδεκτοι ως εξόριστοι στην Μπολόνια. Δεν έχουμε πολλά να προσφέρουμε, αλλά μπορούμε να είμαστε δυστυχισμένοι παρέα. Και αν γίνει πραξικόπημα στην Ιταλία, μπορούμε να πάμε στην Ισπανία. Και αν γίνει πραξικόπημα στην Ισπανία, μπορούμε να πάμε στην Αργεντινή. Εκεί θα είμαστε δυστυχισμένοι με πιο εξωτικό τρόπο.

Χτίσε κι εσύ μπορείς

Στα τόσο μακρινά μα συνάμα τόσο κοντινά Γιάννενα, τζάκια της ΝΔ (ο ξενοδοχειάρχης Μήτσης και ο βασιλιάς της εμφιάλωσης Χήτος) και του πάλαι ποτέ κραταιού ΠΑΣΟΚ (αδερφές Νικολάτου) χτίζουν το μύθο τους μ' ένα σκάνδαλο αντάξιο της ιστορίας τους και της εποχής: fast track λογική ενάντια στη δυσκοίλια γραφειοκρατία, οικοανάπτυξη στο χείλος της μπανιέρας πια Παμβώτιδας και τοπικά μέσα που πλην ελαχίστων –φωτεινών;- εξαιρέσεων σιωπούν. Άλλωστε, ποιος θα είναι αυτός που θα ασκήσει κριτική ή τουλάχιστον θα αναδείξει το γεγονός, τη στιγμή που η κρίση έχει σφιχταγκαλιάσει αυτό που μάθαμε να ονομάζουμε πραγματική οικονομία και τα πλάνα για ξενοδοχειακά συγκροτήματα των άνωθι επιχειρηματιών θεωρητικά θα απαλύνουν την προϊούσα ανεργία στην πόλη;

Τι κι αν η αν η λίμνη βγαίνει σιγά-σιγά στο σφυρί; Αυτό έχετε, Γιαννιώτες! Αυτό θα εκμεταλλευτείτε! Εδώ έχουμε κρίση. Δεν είναι παίξε-γέλασε.

Πιο συγκεκριμένα, το τελευταίο διάστημα επίκειται Προεδρικό Διάταγμα που θα καθορίζει περιμετρικά της λίμνης μια ζώνη πλάτους 300 μέτρων, μέσα στην οποία θα απαγορεύεται η ανέγερση ξενοδοχειακών μονάδων και θα ορίζονται αυστηρότατοι όροι για οποιαδήποτε άλλη κατασκευή. Το Προεδρικό Διάταγμα επιβάλλει η ύπαρξη υγρολιβαδικών εκτάσεων πέριξ της Παμβώτιδας. Έχει διαπιστωθεί πως η οικοδομική δραστηριότητα σ' αυτή την περιοχή θα μεταβάλλει τη ροή των νερών από πλημμύρες –χρόνιο πρόβλημα της πόλης- και θα προκαλέσει αλλαγή στα επιφανειακά ύδατα. Ακόμη, οι εν λόγω εκτάσεις μαζί με τη λίμνη συγκροτούν ένα οικοσύστημα, η βιοποικιλλότητα του οποίου θα πληγεί ανεπανόρθωτα.

Φυσικά, το Προεδρικό Διάταγμα καθυστερεί και θα καθυστερήσει όσο χρειαστεί. Ήδη τα ξενοδοχεία αδειοδοτήθηκαν σε χρόνους ρεκόρ και ετοιμάζονται να περάσουν αναίμακτα και το στάδιο της κατάθεσης περιβαλλοντικής μελέτης, δημιουργώντας τετελεσμένο. Προφανώς, κανένας δεν φαντάζεται ότι θα διακοπούν οι εργασίες με το που θα εκδοθεί το Προεδρικό Διάταγμα.

Η πόλη σιωπά βυθισμένη στην άγνοια (μια και μόνο εφημερίδα σήκωσε το θέμα), οι μέρες περνούν και η Παμβώτιδα βρίσκεται ακόμη μια φορά στο στόχαστρο, θύμα μιας χυδαίας αναπτυξιακής λογικής αλλά και θύμα ενός μπλοκ εξουσίας, αρκετά ισχυρού ώστε να ενορχηστρώσει και να πραγματώσει το πλάνο του, δίχως ν' ανοίξει ρουθούνι.

Και πολύ φοβάμαι πως, αν δεν δημιουργηθεί άμεσα κοινωνικό μέτωπο γύρω απ' τα θέματα της πόλης και ειδικότερα της Παμβώτιδας, θα επαληθευτεί η διορατική πρόβλεψη του σπουδαίου Ηλία Πετρόπουλου ότι «η Καστοριά και τα Γιάννενα θα καταστραφούν, όταν οι λίμνες των γεμίσουν σκατά».

Στεφ

Παπαδήμο σώσον ημάς...

Οι τεχνοκράτες ανέλαβαν την εξουσία με σκοπό να μας σώσουν από την κρίση που δημιουργήσαμε οι ίδιοι. Τουλάχιστον έτσι μας λένε. Προσπαθούν να μας πείσουν ότι η κρίση είναι δημοσιονομική (είναι και αυτό εκτός των άλλων) αλλά δεν είναι καθόλου τραπεζική. Δηλαδή οι τράπεζες λειτουργούσαν μια χαρά αλλά ήρθαν τα υπερχρεωμένα κράτη να ανατρέψουν την ομαλή λειτουργία τους. Μήπως γι' αυτό οι τράπεζες ζητούσαν την κρατική παρέμβαση ώστε να μπορέσουν να σωθούν; Μήπως γι αυτό οι γκουρού του νεοφιλελευθερισμού μάς βγήκαν ολίγον κομμουνιστές ενόψει κρίσης;

Έτσι έβαλαν δικούς τους ανθρώπους στις κυβερνήσεις. Τεχνοκράτες τραπεζίτες όπως ο Παπαδήμος και ο Μόντι μπαίνουν σε θέσεις κλειδιά με έναν και μόνο σκοπό. Να εξυπηρετήσουν τα συμφέροντα του κεφαλαιοκρατικού και τραπεζικού συστήματος, συνεχίζοντας τις επιζήμιες πολιτικές για το κοινωνικό σύνολο. Η νέα κυβέρνηση τοποθετήθηκε ακριβώς ώστε η Ελλάδα να παραμείνει στο ευρώ και να τηρήσει τις απαιτήσεις των μνημονίων, μιας και μεγάλο μέρος των δανείων πάνε στις τράπεζες. Κι εμείς ως κοινωνία τι κάνουμε; Εάν δεχτούμε τις δημοσκοπήσεις ως αληθείς, συναινούμε με τον κύριο Παπαδήμο για να μας κάνει τη ζωή πιο δύσκολη. Δυστυχώς οι κακές συνήθειες δεν κόβονται εύκολα....

ΝιΚατς

Αν ισχύει αυτό που λένε, ότι το στοίχημα διάρκειας για μια ποδοσφαιρική ομάδα είναι η τριετία και για έναν επιτυχημένο γάμο η επταετία, αυτή η υπέροχη Μπαρτσελόνα φαίνεται να το κερδίζει με την άνεση που χαρίζει η αύρα του μέλλοντος που την περιβάλλει. Άθλος απ' τους λίγους για την εποχή των ραγδαίων αλλαγών, των «αγοραστών» ομάδων και των ατελείωτων σε απαιτήσεις σαιζόν. Μόνο ψεγάδι, ότι, και λόγω του αντίπαλου δέους της Ρεάλ, η Μπαρτσελόνα συμβολίζει στα μάτια πολλών την επικράτηση του καλού έναντι του κακού. Κι όπως και να το κάνουμε το κακό πάντοτε έχει τις συμπάθειές του, όντας και πιο συγκεκριμένο.

ινοκτανα

Κάτι καίγεται... μήπως είναι η γούνα μας;

Σοφία Παπαγιαννάκη

Ένας χρόνος πέρασε από όταν άναψαν τα αίματα στην Κερατέα κι αναζωπυρώθηκε η κουβέντα για τη διαχείριση των απορριμμάτων. Ωστόσο σήμερα, ένα χρόνο μετά, τα ψιλά γράμματα των σχεδιασμών κυβέρνησης και εργολάβων και ο αντίκτυπός τους (αν εφαρμοστούν) δεν είναι ευρέως γνωστά.

Στις 10 Δεκεμβρίου, στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, έπειτα από πρόσκληση της πρωτοβουλίας συνεννόησης συναντήθηκαν διάφορες συλλογικότητες που ασχολούνται με το ζήτημα, με ζητούμενο να συγκροτηθεί ένα μέτωπο για την ανατροπή των υπό εξέλιξη σχεδιασμών. Η συνάντηση ήταν μια καλή αφορμή για ανακεφαλαίωση: ποια είναι η υφιστάμενη κατάσταση; πώς φτάσαμε σε αυτή; τι πρόκειται να γίνει στο εξής; και κυρίως ποιος θα το επιβάλει;

Το άρθρο βασίζεται στις εισηγήσεις των Β. Σωτηροπούλου, Β. Στογιάννη, Δ. Δαμάσκου και Θ. Μπιζά (ΠΟΕ - ΟΤΑ) από τη συνάντηση

Προϊστορία

Μέχρι τα τέλη της δεκαετίας του ’80 οι τοπικοί άρχοντες εξαφάνιζαν τα απορρίμματα σε τρύπες, ρέματα, νταμάρια, χαράδρες, ακροποταμιές, βουνοκορφές και παραλίες. Οι ίδιοι απέκρυπταν επιμελώς πως μαζί με τα αστικά απορρίμματα πετούσαν συστηματικά όλα τα βιομηχανικά τοξικά απόβλητα πουλώντας εκδούλευση στους παραγωγούς τους.

Και τότε άρχισε ο θόρυβος για την επικίνδυνη αυτή ιστορία. Ο θόρυβος συνοδεύτηκε από απειλές και πρόστιμα που επιβλήθηκαν στη χώρα προκειμένου να αλλάξει το σύστημα διαχείρισης των απορριμμάτων. Θα περίμενε κανείς πως η χώρα θα χρησιμοποιούσε τη διαθεσιμότητα των διαρθρωτικών πόρων της Ε.Ε. για να κατευθύνει τη διαχείριση των απορριμμάτων στο αυτονόητο.

Όμως δεν έγινε έτσι. Πολιτικοί, αιρετοί, ΜΜΕ και εργολάβοι άρχισαν να διατυμπανίζουν την αναγκαιότητα της συγκέντρωσης όλων των απορριμμάτων σε ΧΥΤΑ. Και κατασκευάσαμε τους ΧΥΤΑ. Με μεμβράνες στεγάνωσης. Μακριά από πόλεις και χωριά, στα βουνά. Που για να φτάσουν ως εκεί τα σκουπίδια περνάνε από σταθμούς μεταφόρτωσης και συμπιέζονται με πρέσες, ανακατεμένα με βιομηχανικά και τοξικά απόβλητα. Και τα **αστικά απορρίμματα** μετονομάστηκαν σε **σύμμεικτα**, αντί να λέγονται **μεικτά επιμολυσμένα με τοξικά**, που παράνομα οδηγούνται σε δήθεν υγειονομική ταφή **με χρέωση αστικού σκουπιδιού**.
Το αποτέλεσμα; 35 χιλιόμετρα μακριά από το ΧΥΤΑ της Φυλής ανιχνεύονται στα υπόγεια νερά **συγκεντρώσεις τοξικών και βαρέων μετάλλων** σε εξαπλάσιες ποσότητες εκείνων του Ασωπού. Στους περισσότερους ΧΥΤΑ της χώρας οι μετρήσεις δίνουν ανάλογα αποτελέσματα. Οι ΧΥΤΑ ωστόσο γέμισαν γρηγορότερα απ’ ό,τι πίστευαν οι σχεδιαστές τους κι η κρίση των απορριμμάτων ήταν πάλι εδώ ως κρίση χωρητικότητας του συστήματος αυτή τη φορά.

Η κατάσταση στην Αττική

Τώρα τη λύση καλείται να δώσει η τεχνολογία. Το νέο trend είναι εργοστάσια μηχανικής ανακύκλωσης κι εργοστάσια βιοξήρανσης που **με διπλασιασμό των φόρων** θα μετατρέπουν το μεικτό επιμολυσμένο με τοξικά σκουπίδι σε **δευτερογενές τοξικότατο καύσιμο** SRF/RDF και, **με λίγους φόρους παραπάνω**, θα το αξιοποιήσουμε με τραγικές συνέπειες για **παραγωγή ηλεκτρικού ρεύματος**.
Ήδη στη Φυλή εκτός από τον ΧΥΤΑ (όπου καταλήγουν περίπου το 90% των 2.500.000 τόνων που παράγει ετησίως η Αττική) λειτουργούν:
- ένα πανάκριβο εργοστάσιο μηχανικής ανακύκλωσης ΕΜΑΚ (πολύ περιορισμένης ανάκτησης), το οποίο παράγει κόμποστ χείριστης ποιότητας (ακατάλληλο σαν εδαφοβελτιωτικό) και δευτερογενές καύσιμο RDF το οποίο θάβεται.
- μονάδα συμπαραγωγής ηλεκτρισμού και θερμότητας από βιοαέριο

Στον ίδιο χώρο λειτουργούν επίσης: μονάδα αποτέφρωσης νοσοκομειακών αποβλήτων, μονάδες επεξεργασίας στραγγισμάτων, ένα ιδιωτικό Κέντρο Διαλογής Ανακυκλώσιμων Υλικών (ΚΔΑΥ).

Εγκατάσταση του Τιμ Νομπλ και της Σου Γουέμπστερ με σκουπίδια από το φαγητό που κατανάλωσαν στη διάρκεια των έξι μηνών που χρειάστηκαν για να ολοκληρώσουν το έργο.

Και ποιος άραγε τα διαχειρίζεται αυτά;
Τυπικά τη διαχείριση του ΧΥΤΑ Φυλής και όλων των εγκαταστάσεων την έχει ο Ενιαίος Σύνδεσμος Δήμων και Κοινοτήτων Νομού Αττικής ΕΣΔΚΝΑ. Για να δούμε όμως, τι διαχειρίζεται πραγματικά;
Το περίφημο ΕΜΑΚ το λειτουργούν ιδιώτες. Τη μονάδα του βιοαερίου τη λειτουργεί ο γνωστός εργολάβος, από ό,τι λένε με κέρδη, και για την οποία υπάρχει κυριολεκτικά άβατο. Τη μονάδα καύσης νοσοκομειακών αποβλήτων επίσης τη λειτουργεί ο ιδιώτης και εκεί υπάρχει άβατο και εκεί υπάρχουν μεγάλα προβλήματα με τα υπολείμματα από την καύση που είναι ιδιαίτερα επικίνδυνα και που αναζητούν τώρα χώρο εντός της ΟΕΔΑ για ταφή. Τον ίδιο τον ΧΥΤΑ τον κατασκευάζει, τον αποκαθιστά και τον διαχειρίζεται ο εργολάβος, χωρίς την παρέμβαση του προσωπικού του ΕΣΔΚΝΑ. Τι μένει λοιπόν από την εγκατάσταση στον ΕΣΔΚΝΑ; Τα ζυγιστήρια και μερικές τεχνικές υπηρεσίες. Στον μεγαλύτερο σταθμό μεταφόρτωσης της Αττικής στο ΣΜΑ Σχιστού, τις συντηρήσεις της εγκατάστασης και των οχημάτων τις έχει επίσης άλλος εργολάβος.
Αυτή είναι η πραγματική κατάσταση στον πιο μεγάλο Φορέα διαχείρισης στην Ελλάδα που στα χαρτιά πρόκειται για νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου μόνο και μόνο για φορτώσουν την κακοδιαχείριση των ιδιωτών στο δημόσιο χαρακτήρα του. Αλλά και στους υπόλοιπους φορείς της χώρας που κι επίσημα είναι ιδιωτικοί τα αποτελέσματα είναι: **υψηλά κόστη, αδιαφάνεια στην οικονομική διαχείριση, κακής ποιότητας υπηρεσίες, απαράδεκτη περιβαλλοντολογικά διαχείριση, μεγάλη μείωση των θέσεων εργασίας, άθλιες συνθήκες εργασίας, μεγάλα κέρδη για τους εργολάβους**.

Πέρα από την (όχι αθώα) συγκεντρωτική τάση και τη μεθοδευμένη παράδοση της διαχείρισης στους ιδιώτες, δυο ακόμα στοιχεία συνθέτουν τη σημερινή εικόνα στη (μη) διαχείριση:
• η παταγώδης **αποτυχία των πιλοτικών συστημάτων ανακύκλωσης** (μπλε κάδων – ιδιωτικών ΚΔΑΥ) **και εναλλακτικής διαχείρισης συσκευασιών** (σύμφωνα με στοιχεία που κατατέθηκαν και στη Βουλή, από τα παραγόμενα απορρίμματα της Αττικής μόνο το 10% περίπου δεν καταλήγει στη Φυλή)
• η **αδυναμία άσκησης παντός είδους ελέγχου**, με αποτέλεσμα να μεταφέρονται παράνομα στη Φυλή απορρίμματα από περιοχές εκτός Αττικής, ακόμη και βιομηχανικά απόβλητα (με βάση τον πληθυσμό της Αττικής και το γενικά παραδεκτό μέσο

όρο παραγωγής ανά άτομο η αναμενόμενη ποσότητα των παραγόμενων αστικών αποβλήτων είναι της τάξης των 2.000.000 τόνων. Οι 500.000 επιπλέον τόνοι είναι πολλοί για να αποδοθούν σε στατιστικό λάθος).

Τι σχεδιάζεται

Το κράτος, με την ανοχή της συντριπτικής πλειοψηφίας της τοπικής αυτοδιοίκησης εμμένει στην ίδια τακτική: κατασκευή (ή επέκταση) των τερατωδών εγκαταστάσεων και απουσία μέτρων εκτροπής των απορριμμάτων από την τελική διάθεση. Κι επιπλέον: απροκάλυπτη και πλήρη, πλέον, παράδοση της διαχείρισης στους εργολάβους με την ψήφιση του νόμου που επιτρέπει τη σύναψη συμβάσεων με ιδιώτες για την αποκομιδή και μεταφορά απορριμμάτων.

Το κεντρικό εργαλείο προώθησης αυτών των πολιτικών είναι ο Περιφερειακός Σχεδιασμός για τη Διαχείριση των Απορριμμάτων στην Αττική (ΠΕΣΔΑ). Στους επόμενους μήνες προβλέπεται να δημοσιοποιηθούν οι τελικοί όροι της διακήρυξης, με σκοπό, μέχρι το τέλος του 2012, να έχει γίνει η ανάθεση του έργου της επεξεργασίας και διαχείρισης ποσότητας 1.355.000 τόνων απορριμμάτων ετησίως. Αντικείμενο του έργου θα είναι η μελέτη, χρηματοδότηση, κατασκευή, λειτουργία και συντήρηση 4 Μονάδων Επεξεργασίας (Γραμματικό, Κερατέα και Φυλή με την τελευταία να σηκώνει το μεγαλύτερο βάρος) για χρονικό διάστημα διάρκειας 20-25 ετών. Η κατασκευή των έργων θα γίνει μέσω του ληστρικού συστήματος συμπράξεων δημόσιου και ιδιωτικού τομέα ΣΔΙΤ, το οποίο θα δεσμεύσει δημόσιους πόρους υπέρ των τραπεζών και μεγαλοκατασκευαστών για πολλές δεκαετίες.

Παράλληλα, για τη Θεσσαλονίκη έχουν ήδη αδειοδοτήσει περιβαλλοντικά την καύση όλων των απορριμμάτων πλην αλουμινίου και σιδηρούχων, μαζί με την καύση βιομηχανικών και βιοτεχνικών αποβλήτων και λασπών βιολογικών καθαρισμών. Για το Βόλο, τον Αστακό και τον Έβρο σχεδιάζουν την εισαγωγή και καύση

για ηλεκτροπαραγωγή 7.000.000 τόνων SRF ιταλικής προέλευσης.

Κοινό χαρακτηριστικό όλων των ΠΕΣΔΑ είναι οι **υπερδιαστασιολογημένες εγκαταστάσεις**. Π.χ. για το Γραμματικό και την Κερατέα προβλέπονται εγκαταστάσεις χωρητικότητας 367.500 τόνων/έτος. Ωστόσο οι 200.000 κάτοικοι της κάθε περιοχής, σύμφωνα και με την Eurostat, παράγουν το πολύ 100.000 τόνους αστικών απορριμμάτων ετησίως.

Επιπλέον, σύμφωνα με μελέτη του καθ. Α. Οικονομόπουλου, αν εφαρμοσθούν οι ΠΕΣΔΑ θα καταλήξουμε να παρασκευάζουμε περίπου 1.000.000 τόνους/έτος SRF και αυτό είναι όσο παρασκευάζει από τα σκουπίδια της ολόκληρη η υπόλοιπη Ευρώπη (μόνο το 2% των σκουπιδιών της οδηγείται στην Βιολογική Ξήρανση και παραγωγή SRF).

Αξίζει να σημειωθεί ότι το SRF ο μόνος τρόπος να διατεθεί είναι στις τσιμεντοβιομηχανίες, όπου και εκεί πρόβλημα είναι. Ολόκληρη η τσιμεντοβιομηχανία της χώρας μας, σύμφωνα με την ίδια πηγή, υπερκαλύπτεται από το ήδη παραγόμενο RDF του ΕΜΑΚ Λιοσίων. Η επιδίωξη, λοιπόν, του ΥΠΕΚΑ είναι να κάψει το SRF επιδοτούμενο (από εμάς) σαν Α.Π.Ε. ΒΙΟΜΑΖΑ (με ποσόστωση) σε ιδιωτικές εγκαταστάσεις. Αν το SRF –το κόστος της παραγωγής του οποίου θα ξεπερνά τα 2,5 δισ.– δεν καεί θα πρέπει να θαφτεί.

Το πνεύμα μιας άλλη προσέγγισης στη διαχείριση

Για τη διαχείριση των απορριμμάτων, όπως και για την αντιμετώπιση κάθε προβλήματος, προέχει η πρόληψη. Αυτό υπαγορεύουν οι κανόνες της τέχνης, της επιστήμης, η αρχή της εγγύτητας, αλλά και η κοινή λογική. Αυτό, ευτυχώς, είναι και το πνεύμα της νέας ευρωπαϊκής οδηγίας 2008/98, που το ΥΠΕΚΑ καθυστερεί αδικαιολόγητα να εισάγει στην εθνική νομοθεσία. Στην οδηγία η **ιεράρχηση των αποβλήτων** κατέχει προέχουσα θέση και περιλαμβάνει: α) την πρόληψη, β) την προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση, γ) την ανακύκλωση, δ) άλλου είδους ανάκτηση, π.χ. ανάκτηση ενέργειας και ε) τη διάθεση.

Η σημασία αυτής της ιεράρχηση είναι ότι πρέπει να εξαντλούνται οι δυνατότητες των πρώτων σταδίων ούτως ώστε να περιορίζεται η εφαρμογή των τελευταίων. Δηλαδή, το μέγεθος των επιλογών που είναι στο τέλος της ιεράρχησης (π.χ. η διάσταση ενός ΧΥΤ ή ενός εργοστασίου καύσης ή μιας ΕΜΑΚ) να είναι όσο το δυνατόν μικρότερο. Και αυτό να μπορεί να προσδιοριστεί με την τεκμηρίωση ότι έχουν εξαντληθεί όλες οι δυνατότητες των προηγουμένων επιλογών-σταδίων της ιεράρχησης (π.χ. η οικιακή και δημοτική κομποστοποίηση καθαρών οργανικών με ΔσΠ κ.λπ.).

Είναι προφανές ότι η σύμμειξη των απορριμμάτων δυσκολεύει, έως και αποκλείει, τις προτεραιότητες της οδηγίας ενώ η **αποφυγή της σύμμειξης** των απορριμμάτων είναι **μέτρο πρόληψης**. Αυτό συνεπάγεται ότι είναι σαφής και ξεκάθαρη η απαίτηση του άρθρου 4(1) της οδηγίας για Διαλογή στην Πηγή.

Στο δια ταύτα

Το θέμα δεν είναι να βελτιώσουμε τους ανορθολογικούς σχεδιασμούς. Το θέμα είναι να τους ανατρέψουμε επιβάλλοντας τη μόνη λύση που είναι **δίκαιη, ασφαλής και επωφελής: αποκεντρωμένη διαχείριση** σε μικρά φθηνά συστήματα ολοκληρωμένης διαχείρισης σε επίπεδο δήμων ή μικρών ομάδων γειτονικών δήμων σε συνδυασμό με **διαλογή στην πηγή** με συμμετοχή των επιχειρήσεων, των Δήμων (π.χ. κλαδέματα),

και των πολιτών.

Οι μικρές αποκεντρωμένες ΟΕΔΑ, **λόγω φθηνού κόστους** και του γεγονότος ότι είναι **επενδύσεις εντάσεως εργασίας και όχι εντάσεως κεφαλαίου**, είναι **μη ελκυστικές για τους ιδιώτες** καθώς δεν στηρίζουν τη λειτουργία τους σε φόρους. Εξασφαλίζουν λοιπόν **νέες διασφαλισμένες θέσεις εργασίας** σε μια δραστηριότητα που μπορεί να αναληφθεί από τους δήμους (ή από εταιρίες λαϊκής βάσης όπως η πρωτοβουλία στη Λακωνία) **κάτω από κοινωνικό και δημόσιο έλεγχο**.
Η διαχείριση σε μικρές αποκεντρωμένες ΟΕΔΑ **εκμηδενίζει τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις** καθώς επιτρέπει την **εναλλακτική αξιοποίηση υλικών** που σήμερα πάνε στο ΧΥΤΑ είτε γιατί δεν έχουν υψηλή τιμή, όπως πολλές φορές το γυαλί, είτε επειδή υποβαθμίζονται ποιοτικά στους σταθμούς μεταφόρτωσης.

Τέλος, η μικρή κλίμακα προσφέρεται για παραγωγή **καλής ποιότητας κομπόστ** όπου χωρίς να προηγηθεί μεταφόρτωση του ζυμώσιμου επιτρέπει την ανιχνευσιμότητα των τοξικών υλικών, καθιστώντας αδύνατη τη λειτουργία των κυκλωμάτων που θησαυρίζουν διακινώντας βιομηχανικά απόβλητα σε κεντρικές εγκαταστάσεις. Επιπλέον η διακίνησή του μπορεί να δημιουργήσει νέες θέσεις εργασίας και να αποφέρει έσοδα.

Ποιος θα την επιβάλει;
Ως τώρα παρατηρούμε ότι όσοι εμπλέκονται στη διαχείριση είτε δεν θέλουν, είτε δεν μπορούν (ή και τα δυο) να δώσουν λύση στην κρίση των σκουπιδιών. Είναι λοιπόν στιγμή, την κατάσταση να αναλάβουν οι άμεσα ενδιαφερόμενοι: οι εργαζόμενοι στην καθαριότητα και το υποκείμενο που αναδείχτηκε από τις πλατείες τις χώρας: το συλλογικό άτομο που είναι διατεθειμένο να θεσμίσει και να διαχειριστεί το ίδιο κάθε πτυχή της ζωής του, ακόμα και τα σκουπίδια του.

* *Ολόκληρες οι εισηγήσεις μπορούν να αναζητηθούν στο blog της πρωτοβουλίας: http://prosynat.blogspot.com*

Case study: αποκεντρωμένη διαχείριση στο δήμο Νέας Ιωνίας

Με βάση τα στοιχεία του δήμου, η Ν. Ιωνία παράγει ετησίως 35.000 τόνους απορρίμματα:

• 15.400 είναι ζυμώσιμο πλάσμα,

• 3.500 αδρανή και

• 16.100 θεωρητικώς ανακυκλώσιμα

Σήμερα ο δήμος οδηγεί μόνο 4.000 τόνους περίπου σε Κέντρα Διαλογής Ανακυκλώσιμων Υλικών (ΚΔΑΥ) και όλα τα υπόλοιπα στη Φυλή. Για τη δραστηριότητα αυτή οι δημότες πληρώνουν περισσότερο από 1.600.000 € το χρόνο (805.400 € για μεταφορικά, συντήρηση υλικού, διόδια κ.λπ. και τα υπόλοιπα για να δηλητηριάσουν τη Φυλή). Από αυτά επιστρέφονται στο δήμο θεωρητικά 39.200 €, που είναι τα έσοδά του από την ΕΕΑΑ (εταιρεία που έχει τα ΚΔΑΥ).

Αν ο δήμος οργάνωνε την ολοκληρωμένη διαχείριση σε δική του εγκατάσταση με κλειστού τύπου κομποστοποιητήρες για να μη χρειάζεται χωροθέτηση, θα οδηγούσε σε χώρο τελικής απόθεσης αρχικά το 30% της ποσότητας σε μορφή αδρανούς υπολείμματος με το 1/3 του σημερινού κόστους, δηλ. 530.000 ευρώ. Επειδή η μικρή κλίμακα προσφέρεται για παραγωγή καλής ποιότητας κομπόστ ο δήμος θα μπορούσε μόνο από την επεξεργασία και διακίνηση του ζυμώσιμου κλάσματος να χρηματοδοτήσει 20 νέες θέσεις εργασίας κερδίζοντας μετά τα έξοδα 193.200 € το χρόνο. Αν στο ποσό προσθέσουμε τις 308.000 € που σήμερα στοιχίζει η μεταφορά στο ΧΥΤΑ του ζυμώσιμου κλάσματος, προκύπτει ότι ο δήμος αυτός μόνο από την κομποστοποίηση θα ωφελούνταν με 501.200 € το έτος.

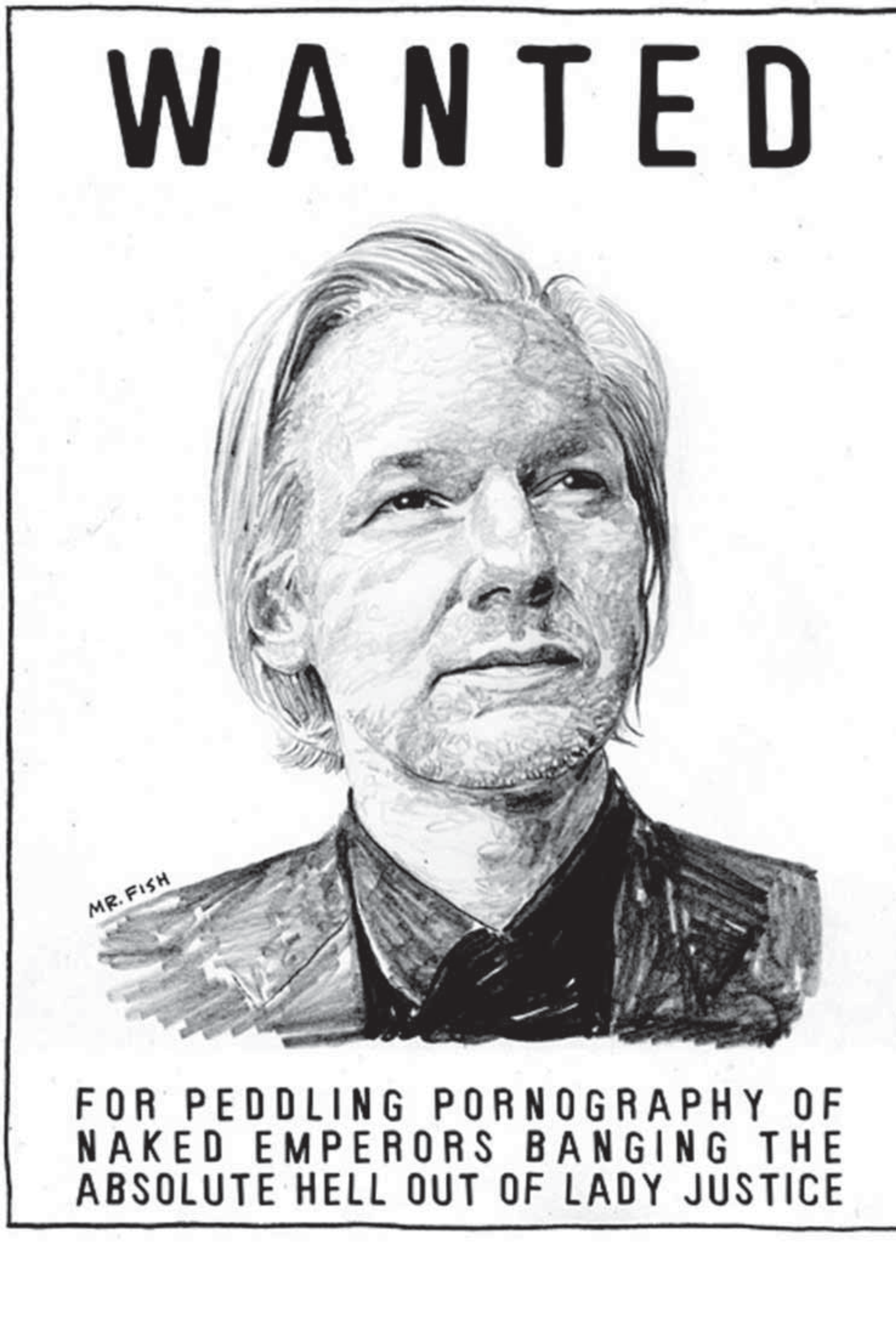
Αν υπολογίσουμε τη διαχείριση των ανακυκλώσιμων υλικών, ο δήμος θα χρηματοδοτούσε και άλλες μόνιμες θέσεις εργασίας γλιτώνοντας επιπλέον 598.151 € το χρόνο μεταφορικά, χωρίς να υπολογίσουμε τα έσοδα από την αξιοποίηση των ανακυκλώσιμων υλικών. Χρήματα δηλαδή για διασφαλισμένες θέσεις εργασίας και δυνατότητα του δήμου είτε να εκμηδενίσει τα τέλη καθαριότητας είτε να αξιοποιήσει τα έσοδά του για να χρηματοδοτήσει κοινωνικές πολιτικές.

Για να οργανώσει το σύστημα αυτό χρειάζεται έναν απλό σχεδιαστικά εξοπλισμό που μπορεί να κατασκευαστεί σε ένα μηχανουργείο με κόστος κάτω από τα μισά χρήματα που σήμερα πληρώνει κάθε χρόνο. (50 περιστρεφόμενους κομποστοποιητήρες κλειστού τύπου, 1 θρυμματιστή κλαδιών, 1 μηχανικό κόσκινο, 1 ταινιόδρομο διαλογής, 1 πρέσσα, 1 δεματοποιητή χαρτιών, 1 σπαστήρα γυαλιών, 1 μικρό χωματουργικό, 2 ηλεκτροκινητήρες των 20hp, 1 περονοφόρο ανυψωτικό).

Β. Στογιάννης

Wikileaks & New York Times

Συνέντευξη του **Julian Assange, Β΄ΜΕΡΟΣ**

Ο Julian Assange είναι αρχισυντάκτης του διαδικτυακού τόπου Wikileaks και υπέρμαχος της ελευθερίας του λόγου και της δημοκρατίας, βρισκόμενος αυτή τη στιγμή σε κατ' οίκον περιορισμό στην Αγγλία εξαιτίας της πολιτικής του δράσης. Το Wikileaks είναι ένα διεθνές πολιτικό εγχείρημα που αποσκοπεί στην αντι-πληροφόρηση του κοινού και τον έλεγχο της κρατικής και ιδιωτικής εξουσίας. Στην ακόλουθη συνέντευξη, την οποία έδωσε στις 26 Σεπτεμβρίου 2011 στον Chris Spannos, ακτιβιστή και ιδρυτή της ιστοσελίδας nytexaminer.com , ο Assange αποκαλύπτει τις ιδιαίτερες πτυχές της σχέσης του Wikileaks με τους Times και, γενικότερα, τον ρόλο του συμπλέγματος των κυρίαρχων μέσων μαζικής ενημέρωσης. Το βίντεο της συνέντευξης δημοσιεύεται στο διαδικτυακό τόπο nytexaminer.com, ο οποίος στοχεύει στην κριτική προσέγγιση του ρόλου των New York Times και των κυρίαρχων ΜΜΕ.

Spannos: Πώς οργανώθηκε η συμμετοχή του κονσόρτιουμ των εταιρικών μέσων ενημέρωσης στη δημοσιοποίηση των απόρρητων στοιχείων για τους πολέμους στο Αφγανιστάν και στο Ιράκ;

Assange: Για τη δημοσιοποίηση των απορρήτων εγγράφων σχετικά με τον πόλεμο στο Αφγανιστάν αποφασίσαμε ότι θα χρειαζόμασταν τη βοήθεια των New York Times ή ενός αντίστοιχου ισχυρού και κραταιού οργανισμού ενημέρωσης. Υπήρξαν πολλοί λόγοι γι' αυτό. Ο πιο σημαντικός ήταν πως υποπτευόμασταν ότι η πηγή της διαρροής των εγγράφων αυτών προερχόταν από τον αμερικανικό στρατό ή την αμερικανική κυβέρνηση ή πάντως ήταν αμερικανός πολίτης. Και αν το άτομο αυτό αντιμετώπιζε μετά κάποια δικαστική δίωξη, επιθυμούσαμε να έχει τη μέγιστη δυνατή κάλυψη. Αυτό λοιπόν σήμαινε δύο πράγματα. Πρώτον, ότι η πρώτη δημοσιοποίηση των εγγράφων αυτών θα έπρεπε να γίνει από αμερικανικό μέσο ενημέρωσης. Δεύτερον, το μέσο αυτό θα έπρεπε να είναι ισχυρό, καθώς όλοι γνωρίζουμε ότι οι ποινικές δικαστικές διαμάχες έχουν και πολύ σημαντική πολιτική διάσταση. Γι' αυτό σκεφτήκαμε να συνδυάσουμε μαζί τους δικούς μας και τους πόρους των New York Times, προκειμένου οι άνθρωποι αυτοί να είναι σε θέση να υπερασπίσουν δικαστικώς τα δικαιώματά τους. Αποφασίσαμε λοιπόν με αυτό τον τρόπο να προστατέψουμε την πηγή πληροφοριών μας όσο καλύτερα περνούσε από το χέρι μας. Γι' αυτό το λόγο επιλέχθηκε ένα κραταιό μέσο ενημέρωσης ως συνεργάτης μας. Η επιλογή των New York Times (NYT) μας προτάθηκε από τον Guardian. Είχαμε όμως και πρωτύτερα δουλέψει μαζί τους κατά περίπτωση σε υποθέσεις μικρότερης σημασίας.
Είναι όμως ενδιαφέρον και πρέπει να σημειωθεί ότι οι εντάσεις στις μέχρι τότε σχέσεις μας με τους NYT μετριάζονταν εξαιτίας του γεγονότος ότι δουλεύαμε σε υλικό μικρότερης σημασίας.
Όταν δηλαδή εργαζόμασταν σε λιγότερο σημαντικές υποθέσεις, όπως ζητήματα με νοσοκομεία παίδων ή ελάσσονα θέματα για τον αμερικανικό στρατό, δεν υπήρχαν εντάσεις. Όταν όμως αρχίσαμε να συνεργαζόμαστε πάνω σε υλικό που είχε μεγάλη πολιτική σημασία στις Ηνωμένες Πολιτείες, τότε η στάση των NYT ήταν εντελώς άλλη από αυτή που πιστεύαμε ότι θα έπρεπε να είχαν.

Spannos: Ένα καλό σχετικό παράδειγμα διαμάχης του Wikileaks με τους NYT ήταν η υπόθεση της Task Force 373, που ανασύρατε από τα απόρρητα στοιχεία του πολέμου στο Αφγανιστάν. Πες μου πως τη χειρίστηκαν αυτή την υπόθεση οι NYT.

Assange: Η Task Force 373 είναι το σώμα ειδικών δυνάμεων του αμερικανικού στρατού, που ειδικεύεται στις δολοφονίες. Αλλάζει το όνομά της κάθε έξι μήνες αλλά, ατύπως, όλοι την αποκαλούν έτσι. Ενεργεί στο Αφγανιστάν και στο Πακιστάν και δολοφονεί ανθρώπους. Αυτός είναι ο ρόλος της. Ανακάλυψα στα απόρρητα στοιχεία του πολέ- »

μου στο Αφγανιστάν παραπομπές στην λίστα ανθρώπων προς δολοφονία, την περίοδο που το σώμα αυτό εργαζόταν πάνω στην εξουδετέρωση των στόχων της λίστας έναν προς έναν. Μολονότι τα απόρρητα αυτά έγγραφα δεν προέρχονταν από τις αμερικανικές ειδικές δυνάμεις, τη CIA ή την αμερικανική Πολεμική Αεροπορία, εντούτοις περιείχαν τέτοια στοιχεία, καθώς ο τακτικός αμερικανικός στρατός συνεργαζόταν με το σώμα αυτό σε διάφορες επιχειρήσεις. Το ανακάλυψα δε όταν αναζητούσα πληροφορίες για παιδιά. Έτσι έπεσα πάνω σε μία περίπτωση, όπου η Task Force 373 χρησιμοποιούσε πυραύλους εδάφους – εδάφους, για να χτυπήσει ένα σχολείο. Επτά παιδιά σκοτώθηκαν σε αυτή την επιχείρηση. Ο στόχος της επιχείρησης ήταν κάποιος αρχηγός των Ταλιμπάν, που όμως δεν ήταν εκεί. Σκότωσαν όμως επτά παιδιά και κανέναν άλλον, αφού εκεί ήταν μόνο παιδιά. Το σημείωμα, που συνόδευε το απόρρητο στοιχείο, ανέφερε ότι αυτό δεν πρέπει να αποκαλυφθεί στους Βρετανούς ή στους Καναδούς. Και ψάχνοντας τον ειδικό κωδικό JPL, με τον οποίο προσδιοριζόταν η προαναφερόμενη λίστα ανθρώπων προς δολοφονία, φτάσαμε και σε άλλες περιπτώσεις, με αποτέλεσμα να αντιληφθούμε ότι η λίστα περιείχε τουλάχιστον 2.000 στόχους. Μπορούσες επίσης να αντιληφθείς το είδος του εκάστοτε στόχου, όπως επί παραδείγματι μη συμπαθούντες τοπικοί κυβερνήτες, ανταγωνιστές επιχειρηματίες αλλά και Ταλιμπάν. Εκτέλεση δίχως δίκη. Κάθε στόχος εκτελούνταν ή συλλαμβανόταν. Σε μία, μάλιστα, περίπτωση κάποιος είχε μπει κατά λάθος στη λίστα εξαιτίας συνωνυμίας και εξουδετερώθηκε. Η αφγανική κυβέρνηση ήταν εξαιρετικά δυσαρεστημένη με αυτή τη λίστα. Μάλιστα ένας αμερικανός στρατηγός είχε πει στον αδερφό του Καρζάι : «αν ξανακούσω μαλακίες από σένα, θα σε βάλω στην JPL». Και ήταν δυσαρεστημένη, επειδή επιθυμούσε αυτή να επιβάλλει το νόμο στο Αφγανιστάν και όχι να έχει λίστες ανθρώπων προς δολοφονία και χωρίς δίκη, αφού κάτι τέτοιο αποτελεί τη μεγαλύτερη προσβολή στο κράτος δικαίου.

Εκείνη την περίοδο λοιπόν συνεργαζόμασταν με τις Spiegel, NYT και Guardian για την επεξεργασία αυτού του υλικού από τα απόρρητα στοιχεία του πολέμου στο Αφγανιστάν. Η μεταξύ μας συμφωνία έγκειτο στο ότι δεν θα αντιγράφαμε πληροφορίες, αλλά θα μοιραζόμασταν τυχόν ευρήματα καθώς και ότι θα προβαίναμε ταυτόχρονα στις αποκαλύψεις. Η διαδικασία αναζήτησης ευρημάτων πήγε καλά. Όταν όμως φτάσαμε στη συζήτηση του χρόνου της δημοσιοποίησης, οι NYT μας κάλεσαν να προχωρήσουμε πρώτοι. Εμείς τους αντιπαρατάξαμε να το κάνουν αυτοί πρώτοι, καθώς η πρώτη πηγή της είδησης θα πρέπει να είναι αυτή που διαθέτει τα μεγαλύτερα μέσα να προστατέψει τον εαυτό της. Επίσης, επειδή διέθεταν το ανάλογο πρεστίζ και είχαν ως βάση τους τις ΗΠΑ, κανείς δεν θα μπορούσε να ισχυριστεί ότι μία τέτοια πράξη είναι αντικατασκοπία και όχι δημοσιογραφία. Αρνήθηκαν και ζήτησαν το Wikileaks να δημοσιοποιήσει πρώτο. Αυτό δεν μπορούσα να το πιστέψω. Ήταν ενάντια στη λογική της ανταγωνιστικής δημοσιογραφίας να αφήσουν έναν άλλο δημοσιογραφικό οργανισμό να δημοσιοποιήσει πρώτος. Θα έχαναν σε αναγνωσιμότητα και πρεστίζ. Με άλλα λόγια ο μεγαλύτερος αγγλοσαξωνικός οίκος ενημέρωσης διατίθετο να μείνει δεύτερος πίσω από έναν μικρό διαδικτυακό δημοσιογραφικό οργανισμό στην μεγαλύτερη μέχρι τότε διαρροή απόρρητων κρατικών εγγράφων στην ιστορία και στη μεγαλύτερη πολεμική ειδησεογραφική ιστορία μετά τον 2ο Παγκόσμιο Πόλεμο. Και αυτό επειδή φοβόταν. Επιθυμούσαν λοιπόν το wikileaks να λειτουργήσει ως καταφύγιό τους από κάτι. Τι φοβόνταν οι NYT και χρειάζονταν εμάς να τους προστατεύσουμε από αυτό;

Spannos: Πράγματι, τι ήταν;

Assange: Αυτό είναι το μεγάλο ερώτημα. Η αντιφατική συμπεριφορά των NYT και του αρχισυντάκτη τους Bill Keller πάντα μου προκαλούσε απορία. Τους ρώτησα τηλεφωνικά γι' αυτό. Επί παραδείγματι, όλοι έχουμε διάφορες υποχρεώσεις και περιορισμούς, όπως ότι πρέπει να πληρώνουμε φόρους ή κοινωνικοπολιτικούς περιορισμούς, όπως ότι οι εργαζόμενοι στον οργανισμό ενδεχομένως δεν θα άντεχαν να δουλεύουν για τη δημοσιοποίηση τέτοιου είδους ειδήσεων. Γιατί καμία φορά οι εργαζόμενοι μπορεί να σπρώξουν έναν οργανισμό να είναι ειλικρινής και άλλη το αντίθετο. Πιστεύω ότι υπάρχουν περιπτώσεις όπου οι NYT είναι ανειλικρινείς, καθώς δεν ανταποκρίνονται στα πρότυπα, που διακηρύσσουν ότι ακολουθούν, όπως την ακρίβεια, την ακεραιότητα, τη δημοσιοποίηση ολόκληρης της αλήθειας, τον έλεγχο της εξουσίας κ.τ.λ. Είναι αυτές οι περιπτώσεις αποτέλεσμα καταναγκασμού ή διαφθοράς του ίδιου του οργανισμού; Γιατί αν ισχύει το πρώτο, τότε το ίδιο θα ισχύει για κάθε ισχυρό όμιλο ενημέρωσης στις ΗΠΑ. Αν πάλι ισχύει το δεύτερο, τότε αυτό μας λέει κάτι σημαντικό για την ποιότητα των NYT αλλά ταυτόχρονα μας κατευθύνει να ερευνήσουμε μήπως υπάρχει κάποια άλλη οδός να κάνουμε τη δουλειά μας, με κάποιον άλλο οργανισμό που δεν είναι κατ' αυτό τον τρόπο διεφθαρμένος. Αν τελικά ισχύει το πρώτο, δηλαδή ο καταναγκασμός, τότε αυτό μας δείχνει την τεράστια ισχύ του αμερικανικού στρατιωτικού κατεστημένου, ότι δηλαδή έχει τη δύναμη να προκαλεί τέτοιο φόβο στους NYT. Δεν είμαι σίγουρος τι από τα δύο ισχύει. Σίγουρα ένα μέρος της

στάσης των NYT ανάγεται στο φόβο, αλλά είναι δυνατό ένα άλλο να ανάγεται στη διαφθορά [......].

Τόσο εμείς όσο και οι Spiegel, NYT και Guardian είχαμε συμφωνήσει να δημοσιοποιήσουμε ταυτόχρονα τα απόρρητα στοιχεία του πολέμου στο Αφγανιστάν.
Επρόκειτο για 90.000
στοιχεία με αναφορά στην περίοδο 2004 – 2010. Η ιστορία για την Task Force 373 ήταν τόσο σημαντική για το Spiegel, που την έβαλε πρωτοσέλιδο. Το Spiegel είναι στη Γερμανία σαν το περιοδικό TIME στις ΗΠΑ, αλλά θεωρείται
πιο αξιόπιστο και ανώτερου επιπέδου. Είναι το περιοδικό με τη μεγαλύτερη επιρροή στη Γερμανία και ένα πρωτοσέλιδό του αξίζει όσο πέντε πρωτοσέλιδα καθημερινών εφημερίδων, καθώς βγαίνει κάθε βδομάδα. Αλλά και ο Guardian της έδωσε μεγάλη ειδησεογραφική κάλυψη. Στους NYT το άρθρο γράφτηκε από τον Eric Schmitt, το δημοσιογράφο που κάλυπτε θέματα εθνικής ασφάλειας. Ωστόσο, μπήκε στο αρχείο και δεν δημοσιοποιήθηκε με οποιονδήποτε τρόπο με εντολή της αρχισυνταξίας. Έτσι, βλέπουμε την ενδιαφέρουσα κατάσταση, όπου τρεις τεράστιοι όμιλοι ενημέρωσης καλούνται για την κάλυψη μίας συγκεκριμένης είδησης, έχουν τις ίδιες αφετηρίες και τα ίδια στοιχεία, ενώ μοιράζονται και την ίδια έρευνα. Αυτό όμως που τελικά δημοσιοποιούν στο φύλλο τους είναι ξεκάθαρα αποτέλεσμα αποφάσεων της αρχισυνταξίας [......].

Spannos: Οι NYT περιγράφουν τον Bradley Manning ως τον ύποπτο της διαρροής όλων αυτών των απόρρητων εγγράφων που έδωσε στη δημοσιότητα το Wikileaks.
(Σ.τ.μ. Ο Μάνινγκ
είναι κρατούμενος για
17 μήνες και τώρα σε δίκη
στις ΗΠΑ, κατηγορούμενος ως η πηγή της διαρροής των απόρρητων πληροφοριών για τον πόλεμο σε Ιράκ και Αφγανιστάν). Επίσης, αναφέρουν ότι περιγράφει το υλικό αυτό σε μία δημόσια διαδικτυακή συζήτηση. Ποια είναι η άποψή σου περί αυτού;

Assange: Τα στοιχεία της υποτιθέμενης διαδικτυακής αυτής συζήτησης δόθηκαν στην κυβέρνηση των ΗΠΑ από ένα άτομο, που έχει καταδικασθεί για hacking και για απάτη κατά του Αμερικανικού κράτους, οφείλει στο δημόσιο 60.000$ και για το λόγο αυτό έγινε καταδότης.
Άλλωστε,
ο καθένας μπορεί να πληκτρολογήσει το περιεχόμενο μίας διαδικτυακής συζήτησης και να το παραδώσει ως στοιχείο.
Έτσι, δεν έχουμε ιδέα και είναι αδύνατο να πει κανείς με βεβαιότητα αν αυτά τα στοιχεία είναι ακριβή ή πλαστογραφημένα. Αν όμως ο Bradley Manning (BM) είναι τελικά η πηγή της διαρροής, τότε θα πρέπει να θεωρηθεί ως η δημοσιογραφική πηγή των NYT. Επομένως, με το να ισχυρίζονται ότι ο BM είναι πιθανόν η πηγή της διαρροής, οι NYT τον εκθέτουν. Με αυτό τον τρόπο οι NYT συνηθίζουν να μεταχειρίζονται ορισμένες από τις πηγές τους. Πιστεύω ότι οι NYT καλύπτουν πάρα πολύ καλά τις πηγές τους, όταν πρόκειται για υψηλά ιστάμενα, πολιτικά ισχυρά πρόσωπα, και αυτό γιατί τους δίνει επιπλέον ώθηση κατά τη δημοσιοποίηση των αποκαλυπτικών τους ρεπορτάζ και την προώθηση της ατζέντας τους. Θεωρώ λοιπόν ότι για τους NYT ο BM είναι απλώς ένας αναλώσιμος στρατιώτης. Γι' αυτό τον λόγο, ακόμη και αν αποτέλεσε εν προκειμένω την πηγή τους, δεν δίνουν βάρος, καθώς δεν είναι κάποια πολιτικά ισχυρή πηγή.

Εδώ θέλω να τονίσω μία ενδιαφέρουσα πτυχή του Wikileaks. Ακριβώς επειδή έχουμε διαφόρων τύπων πηγές, που έχουν έρθει σε εμάς από ποικίλους δίαυλους, όπως μέσω κρυπτογραφημένων οδών επικοινωνίας ή μέσα από το εκτεταμένο δίκτυο πληροφοριών μας, και στις περισσότερες περιπτώσεις λαμβάνουμε πληροφορίες οι οποίες προέρχονται από ανθρώπους, όπως συμβούλους πληροφορικής ή γραμματείς, δηλαδή κανονικούς ανθρώπους, οι πηγές των πληροφοριών μας είναι πολύ

διαφορετικές από αυτές των NYT. Και αυτό γιατί οι NYT ασχολούνται κυρίως με ισχυρούς πολιτικούς παίκτες, οι οποίοι τους παρέχουν πληροφορίες, για να τους χρησιμοποιήσουν και να προωθήσουν την πολιτική τους ατζέντα, ενώ εμείς αντλούμε πληροφορίες από όλο το φάσμα πηγών. Έτσι, έχουμε υψηλά ιστάμενες πηγές αλλά και κατώτερες, με αποτέλεσμα οι πληροφορίες που δημοσιεύουμε να μην κατευθύνονται για τη δημιουργία πολιτικού κλίματος υπέρ κάποιου που κατέχει εξουσία. Ο Guardian έκανε κάτι ακόμη χειρότερο. Ο David Lee στο σχετικό του βιβλίο κατονομάζει τον BM ως την κύρια πηγή της διαρροής. Φυσικά, ούτε αυτός ούτε ακόμη κι εγώ δεν μπορούμε να γνωρίζουμε αν αυτό είναι αλήθεια.

Ο άνθρωπος αυτός\ (David Lee) δεν έχει την πληροφορία, για να κάνει μία τέτοια δήλωση. Το πρόβλημα είναι ότι ο εισαγγελέας θα πάρει αυτή τη δήλωση και θα υποθέσει ότι, εφόσον ο δηλών συνεργάστηκε με εμένα, μεταφέρει κάτι που του είπα εγώ και θα το χρησιμοποιήσει στο στρατοδικείο του BM. Πολύ, πάρα πολύ επικίνδυνο.

ΥΓ. Η συντακτική ομάδα της Βαβυλωνίας εκφράζει την αμέριστη αλληλεγγύη και συμπαράστασή της στον 24χρονο Bradley Manning, που συμπληρώνει ήδη 17 μήνες κρατούμενος σε κατάσταση απομόνωσης από το αμερικάνικο κράτος. Στη δίκη του, που ξεκίνησε στις 16/12/2011 ενώπιον ειδικού στρατοδικείου, ο Manning βρίσκεται αντιμέτωπος ακόμη και με τη θανατική ποινή. Δεν είναι μόνος του όμως απέναντι στους στρατοκράτες, καθώς ένα δίκτυο αλληλεγγύης ανθρώπων και οργανώσεων βρίσκεται στο πλάι του.

#tutorpool

«Να μην αφήσουμε κανένα μαθητή/τρια εκτός ανώτατης εκπαίδευσης λόγω οικονομικών δυσκολιών. Παλεύουμε για ίσες ευκαιρίες στην παιδεία».

Σε μία περίοδο όπου η δημόσια εκπαίδευση και οι λειτουργοί της απαξιώνονται με κάθε τρόπο κι η δημόσια και δωρεάν παιδεία παραμένει ανεκπλήρωτο κοινωνικό δικαίωμα, εμφανίζεται στο twitter το #tutorpool. Μια πρωτοβουλία που φιλοδοξεί να διασφαλίσει την πρόσβαση όλων των μαθητών στη γνώση. «Εμείς, άνθρωποι που ανήκουμε στην ευρύτερη επιστημονική και εκπαιδευτική κοινότητα, δάσκαλοι και καθηγητές της δημόσιας, ιδιωτικής και φροντιστηριακής εκπαίδευσης, αναπληρωτές, ωρομίσθιοι και αδιόριστοι, φοιτητές προπτυχιακοί και μεταπτυχιακοί, υποψήφιοι διδάκτορες και μεταδιδάκτορες αλλά και μαθητές, γονείς και άνθρωποι εκτός του εκπαιδευτικού χώρου, που θεωρούμε το δικαίωμα στην παιδεία θεμελιώδες. Ο καθένας με τις δυνάμεις του και πολυεπίπεδα (με μαθήματα οργανωμένα σε ομάδες ή κατ' ιδίαν, παροχή σημειώσεων και γενικότερα εκπαιδευτικού υλικού κ.α.), επιχειρούμε να πετύχουμε αυτό που η πολιτεία αδυνατεί να προσφέρει ή δεν έχει σκοπό να προσφέρει». Πόσοι μπορεί να είναι αυτοί; Το δίκτυο, το μισό μήνα της ζωής του, αριθμεί ήδη πάνω από 150 καθηγητές που προσφέρουν ένα ευρύ φάσμα μαθημάτων σε πολλές περιοχές της Ελλάδας (κι όχι μόνο). Εμείς, από μέρους μας, τους ευχόμαστε καλή σχολική χρονιά!
http://www.tutorpool.gr

Καζαμίας Βαβυλωνίας 2012

Γενάρης: Πεθαίνει από καρκίνο ο Κιμ Γιονγκ Ουν, γιος του δικτάτορα της Βόρειας Κορέας Κιμ Γιονγκ Ιλ. Το ΚΚΕ στέλνει συλλυπητήρια επιστολή στο Κόμμα Εργατών Κορέας, διατρανώνοντας πως ο θάνατος αυτός δεν θα ανακόψει την πορεία του βορειοκορεατικού λαού προς τον κομμουνισμό. Ο Τσάβες δηλώνει πως επιβεβαιώνεται η ρήση του ότι οι ΗΠΑ στέλνουν τον καρκίνο στους αντίπαλους ηγέτες κρατών.

Φλεβάρης: Διαλύεται η Σοσιαλιστική Διεθνής λόγω αδυναμίας επίτευξης σκοπού. Για την πάταξη της ανεργίας ο ΓΑΠ διορίζεται πρόεδρος της Παγκόσμιας Τράπεζας και εκδίδει αυτοβιογραφία με τίτλο «Ένας αντιεξουσιαστής δίχως Εξουσία».

Μάρτης: Το ΠΑΣΟΚ διεξάγει εκλογές για ανάδειξη προέδρου από τη βάση. Ψηφίζουν 5 γιαούρτια, δέκα ντομάτες και μία μορταδέλα. Βγαίνει παμψηφεί ο Πάγκαλος, αφού τα τρώει όλα.

Απρίλης: Προκηρύσσονται εκλογές για την 1η Απριλίου. Κανείς δεν πατάει, γιατί όλοι νομίζουν ότι είναι φάρσα. Ο αντιεξουσιαστικός χώρος κατακλύζει τις πόλεις με αντιεκλογικές καμπάνιες. Οι εκλογές μεταφέρονται για τον Μάη.

Μάης: Γίνονται εκλογές με το ΠΑΣΟΚ να έχει στο προεκλογικό του πρόγραμμα το μότο: «Ένας εργαζόμενος ανά Πολυκατοικία» και τη ΝΔ να υπόσχεται έναν εργαζόμενο αλλά χωρίς οικογένεια (λόγω χαμηλών μισθών και 14ωρης καθημερινής εργασίας). Νικάει η ΝΔ με 12% των ψήφων από κυρίως 100.000 ομογενείς από τις ΗΠΑ - Γερμανία, που πιστεύουν ότι ο χαραμοφάης ο Έλληνας πρέπει επιτέλους να εκπολιτιστεί.

Ιούνης: Ένα αμεσοδημοκρατικό κύμα φοιτητικών συνελεύσεων διαλύει τις κομματικές παρατάξεις στα Πανεπιστήμια και αναλαμβάνει την αυτοδιαχείριση της ακαδημαϊκής εκπαίδευσης. Τα κομματόσκυλα τρώνε παντού καρπαζιές και δεν πιστεύουν στα μάτια τους. Κυριαρχεί το σύνθημα «είμαστε οι ούνοι του Ν. Κατσιαούνη».

Ιούλης: Οι μάζες του λαού συρρέουν στο Σύνταγμα και ανακηρύσσουν την Κομμούνα της Αθήνας. Τελικά όμως όλοι ξενερώνουν από τους πύρινους λόγους μεταξύ αντιμαχόμενων κομματόσκυλων για το μέσα ή έξω από την ΕΕ ως κομβικό στόχο της επανάστασης και το διαλύουν.

Αύγουστος: Εν απουσία βουλής, ψηφίζεται κατάσταση έκτακτης ανάγκης και αναστέλλονται τα δικαιώματα και οι ελευθερίες του λαού. Ομάδες ΔΙΑΣ περιπολούν με γαϊδουράκια στην Πανεπιστημίου - Σταδίου, παρενοχλώντας άπορους αγρότες που βόσκουν αγελάδες και πρόβατα στο Πεδίο του Άρεως.

Σεπτέμβρης: Το ΚΚΕ κάνει έφοδο με τα ΚΝΑΤ στη Βουλή και εγκαθιδρύει τη δικτατορία του προλεταριάτου. Βάζουν κάμερες μέχρι και στον πάτο μας. Απαγορεύεται ο παρά φύση έρωτας, γιατί είναι ανωμαλία, και στην τηλεόραση παίζει μόνο τηλεμάρκετινγκ του 902.

Οκτώβρης: Μετά από τη χείρα φιλίας της Κανέλλη, ο Καρατζαφέρης προσχωρεί στην επανάσταση. Ο Μιχαλολιάκος διορίζεται αρχηγός της Ελ.Ας. Η όξυνση της πάλης των τάξεων στο στάδιο του σοσιαλισμού καθιερώνεται ως επίσημο δόγμα.

Νοέμβρης: Σιχαμένος από τον καπιταλισμό του κράτους και των αγορών, ο λαός στρέφεται προς τον ελευθεριακό κοινοτισμό και την άμεση δημοκρατία. Ιδρύονται κομμούνες σε πόλεις και χωριά, που αυτοδιευθύνουν την παραγωγή και παίρνουν τις πολιτικές αποφάσεις. Η συνομοσπονδία των κομμούνων συνεδριάζει με ελεύθερα ανακλητούς εκπροσώπους στο κτήριο της βουλής.

Δεκέμβρης: Με κεντρικό μότο «Direct Democracy Now» οι Ευρωπαίοι βγαίνουν στις πλατείες όλων των πόλεων για την κοινωνική επανάσταση......

Μπάλα και αστέρια

Γ. Παπαχριστοδούλου

Η μπάλα σηκώθηκε ψηλά. Πάνω από τα δοκάρια. Ήταν και το ξερό γήπεδο βλέπεις. Δεν ήθελε πολύ. Λασπωμένη πήρε τον κατήφορο. Συνήθως σταματούσε στην αυλή του μπαρμπα-Νίκου. Ο μικρός ball boy έφυγε σφαίρα. Κοιτούσε άλλωστε την τροχιά της μπάλας και την είδε να διαγράφει καμπύλη κάτω από τον συννεφιασμένο ουρανό.

Έτρεξε μαζί της σα να την κουβαλούσε στα όνειρα κάτω από το μαξιλάρι του. Η μπάλα έσκασε με δύναμη στο αυτοκίνητο. Στο καλογυαλισμένο παρμπρίζ (ήταν λέει κάποιου "μάνατζερ" απ' την πόλη). Δεν σταμάτησε στην αυλή. Πήρε τον γκρεμό. Διέσχισε τον κεντρικό δρόμο και χάθηκε στο στενό που οδηγεί στις καλύβες.

Ο πιτσιρικάς έτρεχε – είδε τη διαφυγή της μπάλας. Και την ακολούθησε.
Ξαφνικά ο ουρανός έγινε βράδυ. Γεμάτο αστέρια. Αύγουστος. Φεγγάρι ψηλά στον ουρανό δέσποζε η μπάλα.

Ο μικρός ένιωσε την τρομάρα που πλημμυρίζει τους γενναίους. Δίπλα του κατέβηκαν όλα τα αστέρια, όλα. Ο Ντιέγκο. Ο Σώκρατες. Ο Βάσια. Ο Γιόχαν. Ο Λεβ. Ο Μαύρος. Ο Μουράτης. Ο Αλμπέρ, ο ασθματικός κίπερ με το μελαγχολικό βλέμμα. Ο κουτσός Γκαρίντσα. Μέχρι και ο Γιάννης ήταν εκεί. Ο γιος της κυρα Λένης που δούλευε όλη την εβδομάδα στην οικοδομή, αλλά το αριστερό του φάλτσο γλύκαινε το χωριό τα απογεύματα της Κυριακής.

Ήταν μία επίσκεψη από αστέρια.
Ο Ντιέγκο του αφηγήθηκε την ημέρα που παιδάκι κλότσησε τόσο δυνατά τη μπάλα και ξεκόλλησε ένα αστέρι. Ο Βάσια του μίλησε με τα κοφτά ελληνικά του για τα κόρνερ που έφευγαν απευθείας στα δίχτυα. Ο Γιόχαν για τον Άγιαξ με τον οποίο «φάνηκε πως υποχρεωτικά πια άνοιγε η ιστορία του ποδοσφαίρου», όπως έγραφε ο Μ. Αναγνωστάκης, αλλά τον έφαγε το δουλεμπόριο του ποδοσφαίρου. Ο Μουράτ Ασλάν του έλεγε για την επική χειρονομία του στην Τουρκία. Ο Μαύρος για τις νύχτες που δεν μπορούσε να κοιμηθεί όταν τον φώναζαν θεό. Ο Γκαρίντσα για το πώς το φυσικό μειονέκτημα μπορείς να το κάνεις πλεονέκτημα.

«Έχοντας δοκιμάσει αμέτρητες εμπειρίες, μπορώ να πω με σιγουριά ότι όσα ξέρω για την ανθρώπινη ηθική τα οφείλω στο ποδόσφαιρο», του είπε ο Αλμπέρ και χάθηκε στον ασημένιο ήλιο της Αλγερίας. Ως και ο ποιητής ο Καρούζος του αφηγήθηκε, με αγάπη που ξεχείλιζε από τις χειρονομίες των δαχτύλων του, εκείνο το γκολ του Ροζέ Μιλά στο Μουντιάλ του '90. Πιο πέρα ο Σώκρατες αγόρευε σαν άλλος Περικλής για τη δημοκρατία, παραδίπλα ο Τζορτζ ο Ουαλός τον προκαλούσε να πιουν ένα ακόμη ουίσκι και να αφήσουν τον μικρό στα όνειρά του. Ήταν και ο Λώλος εκεί...

Θαμπωμένος ο μικρός ρουφούσε τα λόγια κι έλεγε από μέσα του «όταν μεγαλώσω θα τους μοιάσω». Εκείνο το βράδυ δεν είχε γεννηθεί κανείς θεός – είχε γεννηθεί ένας γητευτής του γηπέδου που θα κουβαλούσε για πάντα τη χρυσόσκονη εκείνων των στιγμών.

Μία βροντερή, ανήσυχη φωνή ξανάκανε τον Αύγουστο χειμώνα: «Μικρέ, μικρέ! Πού είσαι; Τελείωσε το ματς! Κερδίσαμε! Με γκολ του Γιάννη! Στο τέλος!». Και να φανταστείς ότι ήταν η τελευταία μπάλα που είχε μείνει στο λασπωμένο γήπεδο γιατί όλες οι άλλες είχαν φύγει στο γκρεμό και δεν υπήρχε άλλος πιτσιρικάς να τις κυνηγήσει... και να τρέξει ελεύθερα στα χωράφια.

Φύλο, φόβος & δημόσιος λόγος

Ελιάνα Καναβέλη

Το φύλο, ο φόβος και ο δημόσιος χώρος αλληλεπιδρούν και αλληλοδιαπλέκονται μέσα από ένα διάχυτο πλέγμα εξουσιών που δεν μπορεί να προσδιοριστεί ή να γίνει ορατό με ευκολία. Αυτό το πλέγμα εξουσιών εισχωρεί βαθιά στα χαρακτηριστικά αυτών των τριών παραγόντων και όχι μόνο τα διαμορφώνει αλλά και δημιουργεί συγκεκριμένες συμπεριφορές, οι οποίες καλούνται να ανταποκριθούν στις νέες υποκειμενικότητες που δημιουργούνται. Ωστόσο, μέσα από τη δημιουργία νέων υποκειμενικοτήτων δημιουργείται το έδαφος για την ανάπτυξη αντιστάσεων και αμφισβήτησης των υπαρχουσών δομών. Προκειμένου να οδηγηθούμε από τη μια στη σύγκλιση αυτών των τριών παραγόντων και από την άλλη στην αποδόμηση της κυρίαρχης κατάστασης θεωρούμε ότι το φύλο, ο φόβος και ο δημόσιος χώρος αποτελούν κοινωνικές κατασκευές.

Στο πλαίσιο αυτό, το φύλο από τη μια πλευρά μπορεί να ειδωθεί ως μια όψη της ενσώματης ταυτότητας και από την άλλη μπορεί να κατανοηθεί σαν μια οργανωτική αρχή των κοινωνιών. Από αυτήν την οπτική, το φύλο είναι μια κοινωνική σχέση που διαμορφώνει τους τύπους, τις λειτουργίες, τις δομές και τη διακυβέρνηση των κοινωνιών. Το φύλο παράγεται επιτελεστικά, μέσω της καθημερινότητας και μέσω της αναπαράστασης έμφυλων ρόλων στις συνηθισμένες πρακτικές της καθημερινής ζωής. Φύλο και χώρος αναπαρίστανται το ένα σε σχέση με το άλλο. Οι αναπαραστάσεις του φύλου και του χώρου δεν είναι αμετάβλητες, τείνουν ωστόσο να παγιώνονται μέσω της επανάληψής τους και τη συνήθειά τους, εγκαθιστώντας με αυτόν τον τρόπο κυρίαρχες ή ηγεμονικές εκδοχές ή ρυθμιστικά αποκυήματα (Butler 1990, στο Bondi Liz 2005:7).

Διαφορετικές αντιλήψεις της θηλυκότητας διαπλέκονται με διαφορετικές κατασκευές του φόβου του εγκλήματος. Για παράδειγμα, κάποιοι ισχυρίζονται ότι δίνοντας έμφαση στο «φόβο» και στις αρνητικές του συνέπειες στις γυναίκες, αναπαράγονται στερεότυπες αντιλήψεις περί «αδυναμίας» των γυναικών (Segal 1990). Υπάρχουν, ωστόσο, αναλύσεις και έρευνες όπως αυτή της Koskela, που διεξήχθη στη Φινλανδία και που δείχνει ότι οι γυναίκες αντιμετωπίζουν τον φόβο με τόλμη επανακτώντας τον δημόσιο χώρο. «Αποδείχθηκε από την έρευνα αυτή ότι οι γυναίκες δεν αποδέχονται παθητικά το χώρο, αλλά ενεργητικά τον παράγουν» (Koskela's 1997).

Στην ερώτηση «τι είναι χώρος», η απάντηση εξαρτάται από το άτομο που τον βιώνει, δηλαδή την υποκειμενική του εμπειρία με βάση το φύλο, τη φυλή καθώς και το πολιτισμικό πλαίσιο μέσα στο οποίο διαδραματίζεται αυτή η σχέση, η οποία σε αρκετές περιπτώσεις γίνεται αντιληπτή μέσω των σχέσεων εξουσίας. Η σχέση λοιπόν με το χώρο προσδιορίζεται από το ποιοι είμαστε, καθορίζοντας με αυτό τον τρόπο τη χωρική μας ταυτότητα, η οποία διαφοροποιείται ανάλογα με το φύλο, την ηλικία, την κοινωνική τάξη, την προσωπικότητα και άλλα κοινωνικά χαρακτηριστικά. Ο χώρος λοιπόν είναι μια κοινωνικά κατασκευασμένη έννοια που από τη μια προσδιορίζει και από την άλλη προσδιορίζεται από τα χαρακτηριστικά των ανθρώπων που τον βιώνουν, σύμφωνα με τη διαμόρφωση της χωρικής τους ταυτότητας (Βαζαίου 2009:104).

Οι σχέσεις εξουσίας, όχι μόνο κατασκευάζουν τους χώρους αλλά και διαμορφώνουν και τους κανόνες καθορισμού των ορίων. Αυτά τα όρια είναι και χωρικά και κοινωνικά. Προσδιορίζουν δηλαδή, το ποιος ανήκει σε έναν χώρο και ποιος αποκλείεται από αυτόν. Η διπολική προσέγγιση στη διάκριση των φύλων αντανακλάται στην κοινωνική κατασκευή του χώρου. Ο χωρικός διαχωρισμός του ιδιωτικού-δημόσιου ενισχύει την κοινωνική κατασκευή της διαφοράς των φύλων. Ένα τέτοιο παράδειγμα κατασκευής της έμφυλης διάκρισης είναι η υποτίμηση αλλά και η πλήρης ταύτιση της οικιακής εργασίας με τα θηλυκά υποκείμενα καθώς και η υποτίμησή της σε σχέση με την αμειβόμενη εργασία.

Ο Kevin Fox Gotham (Gotham 2003) σημειώνει ότι «οι χωρικοί περιορισμοί, οι ταυτότητες και τα νοήματα είναι διαπραγματεύσιμα, καθώς ορίζονται και παράγονται διαμέσου της κοινωνικής αλληλεπίδρασης και της κοινωνικής διαμάχης που πραγματοποιείται ανάμεσα στις διάφορες κοινωνικές ομάδες. Ο χώρος λοιπόν είναι το υλικό περιεχόμενο της ανθρώπινης δραστηριότητας καθώς επίσης και το προϊόν των

κοινωνικών διαδικασιών.
Έτσι, ο εξωτερικός χώρος, ιστορικά έχει συνδεθεί με τα αρσενικά έμφυλα υποκείμενα. Οι δημόσιοι χώροι περιγράφονται από τη «γεωγραφία του φόβου» ως κατασκευές έμφυλων χώρων που πριμοδοτούν τα αρσενικά υποκείμενα, εγκαθιστώντας με αυτόν τον τρόπο ένα ετεροκανονικό σκηνικό όπου τα ενδιαφέροντα των έμφυλων θηλυκών υποκειμένων αναπαρίστανται μέσω των αρσενικών υποκειμένων και αποτελούν μερική έκφραση της πατριαρχίας. Η αντίληψη αυτή για το δημόσιο χώρο σε συνδυασμό με την αντίληψη των γυναικών ότι είναι ευάλωτες δημιούργησε ένα πλαίσιο για τη φυσικοποίηση του φόβου των γυναικών στον εξωτερικό χώρο (Dobash και Dobash, 1992). Αυτή η αντίληψη επιτρέπει να κατηγορούνται οι γυναίκες και να θεωρούνται υπεύθυνες για την παρουσία τους σε «ακατάλληλα» και «επίκινδυνα» μέρη. Υπάρχουν ωστόσο γυναίκες που αψηφούν αυτές τις αντιλήψεις και διεκδικούν την παρουσία τους σε δημόσιους χώρους.
Στην κατεύθυνση αυτή η J. Landes υποστηρίζει ότι «ο ανδρικός χαρακτήρας της αστικής δημόσιας σφαίρας, συνιστά ένα ουσιαστικό χαρακτηριστικό της ίδιας της αντίληψης για τη δημόσια σφαίρα, η οποία στη σύλληψή της είχε διαμορφωθεί από ένα βαθιά ριζωμένο σύνολο παραδοχών σχετικά με τις διαφορές των φύλων». Άρα από τη σκοπιά του φύλου, ο αποκλεισμός των γυναικών από τον δημόσιο χώρο, εξηγείται από την αντιπαράθεση που δημιουργείται με την ιδιωτική σφαίρα, ενώ παράλληλα έχει σπουδαία σημασία στη διαμόρφωση της δημόσιας σφαίρας. Υποδηλώνεται ότι κάποιες κατηγορίες πληθυσμού αποκλείονται από τον δημόσιο χώρο άρα και από το λόγο που κυριαρχεί, χωρίς να υπάρχει, επικοινωνία ανάμεσα σ' αυτούς που συμμετέχουν στον κυρίαρχο εξουσιαστικό λόγο και τους άλλους που τον αμφισβητούν.
Η αντίληψη ότι οι γυναίκες, ως άτομα, αποκλείονται από τον δημόσιο χώρο εξαιτίας της ανδρικής βίας, δεν οδηγεί στο συμπέρασμα ότι μόνο οι άνδρες, ως άτομα, προκαλούν αυτόν τον αποκλεισμό. Αντίθετα, πρόκειται για ένα μωσαϊκό πολύπλοκων διαδικασιών εξουσίας και έμφυλων σχέσεων. Η εξουσία από αυτήν την άποψη, σύμφωνα με τη θεώρηση του Foucault, είναι πολυεπίπεδη. «Διαχέεται σε όλες τις πρακτικές και δεν εκφέρεται από ένα μόνο σημείο αλλά μέσα από όλα τα πλέγματα σχέσεων που δημιουργούνται στο πλαίσιο της κοινωνίας. Η εξουσία πρέπει να αναλύεται ως κάτι που κυκλοφορεί, ή μάλλον ως κάτι που λειτουργεί μόνον αλυσιδωτά. Δεν εντοπίζεται ποτέ στο ένα ή στο άλλο σημείο, δεν την έχουν ποτέ ορισμένοι και μόνο στα χέρια τους, δεν την κατέχει ποτέ κάποιος με τον τρόπο που κατέχουμε τον πλούτο ή τα αγαθά. Η εξουσία λειτουργεί. Η εξουσία ασκείται σε δίκτυο και στο δίκτυο αυτό τα άτομα δεν κυκλοφορούν απλώς, αλλά μονίμως υφίστανται και την κάθε στιγμή ασκούν την εξουσία... Η εξουσία διαμετακομίζεται μέσω των ατόμων, δεν ασκείται επ' αυτών».
Ένα ακόμα σημαντικό ερώτημα είναι πώς πραγματοποιείται η διαμόρφωση του δημόσιου κυρίαρχου χώρου. Θα λέγαμε ότι συμβαίνει μέσω της διαδικασίας του αποκλεισμού, όπου παρατηρείται το φαινόμενο της περιθωριοποίησης και του αποκλεισμού του λόγου άλλων υποκειμένων, οι οποίοι τυγχάνει να έχουν διαφορετικές πολιτικές, πολιτισμικές και ηθικές αξίες. Καθίσταται με αυτόν τον τρόπο αντιληπτή η ύπαρξη παράλληλων λόγων και δράσεων.
Ο δημόσιος χώρος εκφαίνεται μέσω διαφόρων διόδων. Μία από αυτές είναι και ο δημόσιος λόγος. Δυνητικά όλοι και όλες έχουν το δικαίωμα της εκφοράς του λόγου στη δημόσια σφαίρα με ό,τι αυτό συνεπάγεται. Οι λόγοι κάθε φορά μπορούν όχι μόνο να επηρεάσουν αλλά και να διαμορφώσουν γνώμες και υποκειμενικότητες. Μέσω της χρήσης του δημόσιου λόγου μπορείς να γίνεις «ορατός». Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει και η Άρεντ (Άρεντ (1958) 2008:45) «...ό,τι εμφανίζεται δημοσίως μπορεί να ιδωθεί και να ακουστεί από τον καθένα και έχει την ευρύτερη δυνατή δημοσιότητα. Για μας, το φαινόμενο –κάτι ορατό »

και ακουστό τόσο από τους άλλους όσο κι από μας τους ίδιους– αποτελεί πραγματικότητα... Η παρουσία των άλλων, που βλέπουν ό,τι βλέπουμε και ακούνε ό,τι ακούμε μας βεβαιώνει για την πραγματικότητα του κόσμου και του ίδιου του εαυτού μας». Ο λόγος, λοιπόν, εκτός από την επιβεβαίωση της ύπαρξης και της συνύπαρξης, δίνει εξουσία στο υποκείμενο που τον εκφράζει αλλά παράλληλα παράγει και εξουσία, και αυτό εξαρτάται από το υποκείμενο που τον εκφράζει και τα υποκείμενα στα οποία απευθύνεται.

Ο λόγος, και πιο συγκεκριμένα ο δημόσιος λόγος, δεν μπορεί να εκφραστεί από όλα τα υποκείμενα αν και η χρήση του είναι δηλωτική της πολιτικής συμμετοχής. Ο λόγος, σε συμβολικό επίπεδο, είναι ο χώρος, στον οποίο οι πολίτες σκέφτονται και συζητούν για τα κοινά, εντός ενός θεσμοποιημένου πεδίου διαλογικής αλληλεπίδρασης. Ωστόσο, υπάρχουν κάποιοι άτυποι, άρρητοι κανόνες, οι οποίοι καθορίζουν τι τελικά θα λεχθεί και από ποιον/α. Τι είναι αυτό όμως που καθορίζει τι θα λεχθεί και από ποιον/α; Σε αυτό το σημείο υπεισέρχεται ο παράγοντας του φόβου, που πολλές φορές αδιόρατα παρεμβαίνει και καθοδηγεί τα πράγματα.

Αυτοί οι άρρητοι κανόνες που προαναφέραμε φτιάχνουν ένα πλαίσιο που συνιστά το κοινωνικά επιτρεπτό και επηρεάζουν και διαμορφώνουν το πολιτικά επιτρεπτό. Περιχαρακώνουν τη δημόσια σφαίρα και πιο ειδικά το δημόσιο λόγο, καταδικάζοντας τα θηλυκά υποκείμενα στην άρθρωση «ακίνδυνων λόγων». Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει η Χαλκιά (Χαλκιά 2007:44) «Σε γενικές, ωστόσο, γραμμές, τα αφηγήματα για το θηλυκό υποκείμενο στην Ελλάδα –τόσο αυτά που αφορούν στην παραγωγή του ως τέτοιου όσο και εκείνα που άπτονται της ταυτότητας της οικογενειακής ή/και εθνικής του κοινότητας– διαμορφώνονται από αυτό που ο Herzefeld (1991 β) αναφέρεται ως «ποιητική της γυναικείας υπόστασης». Μεταξύ άλλων, η ποιητική αυτή όντως οδηγεί σε κουβέντες που είναι «δύσκολο να ακουστούν». Εννοώντας ότι οι λόγοι αυτοί, ειπωμένοι στην πλειοψηφία των περιπτώσεων «χαμηλόφωνα», «μπορούν να χρησιμοποιηθούν με συγκαλυμμένο τρόπο σαν όπλα εναντίον άλλων φαινομενικά «δικών μας», ή να εκφράσουν κωδικοποιημένα την οδύνη του εαυτού, πέρα από την απλή δυσκολία κατανόησής τους από τους «ξένους», από τους οποίους υπάρχουν αρκετοί σε μια κοινωνία που παραμένει έντονα ξενοφοβική. Οι διαδικασίες αυτές έχουν ως συνέπεια οι φωνές και οι λόγοι των γυναικών στον δημόσιο λόγο να απευθύνονται σε «ώτα μη ακουόντων» και ως εκ τούτου να παραμένουν σιωπηλές.

Ωστόσο, υπάρχουν και οι περιπτώσεις εκείνες που αμφισβητούν, επαναορίζουν και επαναπροσδιορίζουν τον κυρίαρχο δημόσιο χώρο. Σε διάφορες περιόδους, όπου το κοινωνικό και πολιτικό συγκείμενο χαρακτηρίζεται από ρευστότητα, τίποτα δεν είναι παγιωμένο και όλα μπαίνουν στη σφαίρα της ενδεχομενικότητας, παρατηρείται η ανάδυση και η ανάδειξη ριζοσπαστικών και αμφισβητησιακών λόγων. Καλλιεργείται έτσι, το έδαφος για την εμφάνιση έμφυλων θηλυκών υποκειμένων, τα οποία παρακάμπτουν τους κανόνες του κοινωνικά και πολιτικά λεχθέντος, διεκδικούν το δικό τους χώρο και αρθρώνουν το δικό τους λόγο.

<u>Βιβλιογραφία</u>

Bondi, Liz (2005). «Gender and the Reality of Cities: embodied identities, social relations and performativities». Online papers archived by the Institute of Geography, School of Geosciences, University of Edinburgh.

Gotham, Kevin Fox (2003). «Toward an Understanding of the Spatiality of Urban Poverty: The Urban Poor as Spatial Actors». *International Journal of Urban and Regional Research* 27(3):723-737.

Hall, S. et al. (1978). «Policing the crisis: mugging, the state and law and order». London: Macmillan.

Χαλκιά, Αλεξάνδρα (2006). «(Ανα)παραστάσεις ασφάλειας και βία στη σύγχρονη ελληνική δημοκρατία: "Τους Αγγίζουμε!"», στο Κονιόρδος, Σ., Μαράτου-Αλιμπράντη, Λ., Παναγιωτοπούλου, Ρ. (επιμέλεια), Κοινωνικές εξελίξεις στη σύγχρονη Ελλάδα: Εργασία, Εκπαίδευση, Οικογένεια, Παρέκκλιση. Αθήνα:Αντ. Ν. Σάκκουλα, σελ.529-559.

Koskela, Hille (2003. «'Cam Era' – The contemporary urban Panopticon». *Surveillance & Society* 1(3): 292-313, <u>http://www.surveillance-and-society.org</u>

Querre, L. (1992). «L'espace public: de la theorie politique a la metatheorie sociologique». *Quaderni* 18:75-92.

Φουκώ, Μισέλ (2008). «Το μάτι της εξουσίας». Αθήνα: Βάνιας

Ψύλλα, Μαριάννα (2009). «Δημόσιος χώρος και φύλο». Αθήνα: Τυπωθήτω-Γιώργος Δαρδανός.

Πόλη Πολιτισμός

“Οι πραγματικοί καλλιτέχνες δεν θέλησαν ποτέ να ιεροποιήσουν, να εξηγήσουν ή να διαλευκάνουν, το μόνο που επιδιώκουν είναι να εκφράσουν το προσωπικά ανείπωτο· αλλά οι άνθρωποι αναζητούν ιερείς στη θέση των ιερέων. Θρησκεία, επιστήμη, τέχνη. Αν οι καλλιτέχνες καταντήσουν οι ιερείς του μέλλοντος, τότε τα δίχτυα μιας ακόμη θρησκείας παραμονεύουν.”

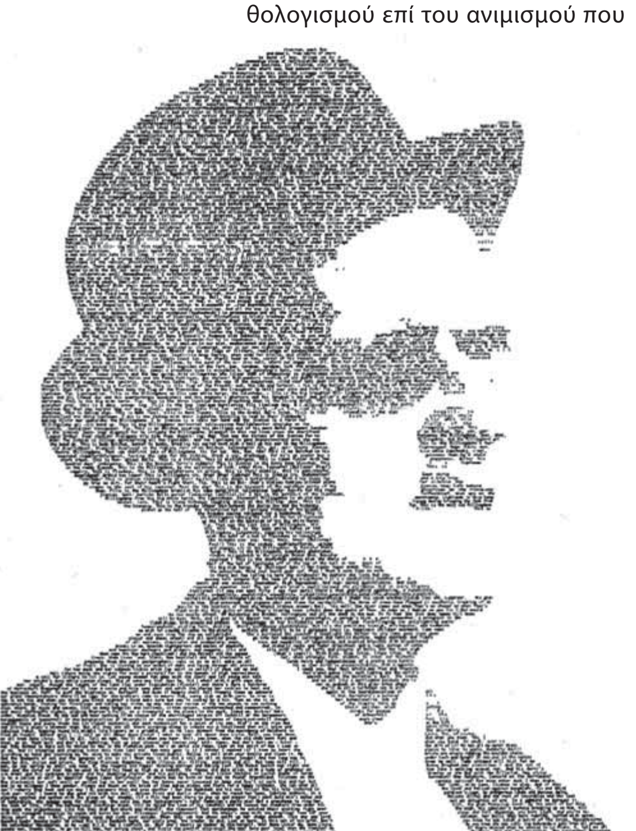
Η ΤΕΧΝΗ ΜΕ ΤΑ ΜΑΤΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Δημήτρης Κωνσταντίνου

Μέρος Γ΄: **Η τέχνη του τετριμμένου**

Σημείο καμπής στη διαδρομή της σύγχρονης τέχνης είναι το πέρασμα από τον αιώνα των επαναστάσεων στον αιώνα των παγκόσμιων πολέμων, από το 19ο στον 20ο. Πάνω στη στροφή αυτή του αιώνα, η τέχνη στράφηκε από την «αντικειμενική» πραγματικότητα του ρεαλισμού, στη βιωμένη εντύπωση του ιμπρεσιονισμού. Το ζητούμενο ήταν «όχι να αναπαράγει κανείς τα ορατά πράγματα, αλλά να κάνει τα πράγματα ορατά» (Πωλ Κλέε), γιατί «η αλήθεια είναι πάνω από την ακρίβεια» (Ανρί Ματίς), ενώ στόχος της μουσικής και της συμβολικής ποίησης ήταν πλέον να υποβάλλει και όχι να περιγράψει, επιλέγοντας την αμφιβολία.

Όσον αφορά στη λογοτεχνία, έρχονται στο προσκήνιο οι αποκαλυπτικές στιγμές της καθημερινότητας του ατόμου, οι οποίες είχαν χάσει τη μαγεία τους με τη μνημειώδη επικράτηση του ορθολογισμού επί του ανιμισμού που κυριαρχούσε για χιλιετίες στις ζωές των ανθρώπων. Ωστόσο, η θεοποίηση του ορθού λόγου σήμανε την έλευση της στερεοτυπικής σκέψης, αφού στην προσπάθειά της η επιστήμη να βάλει το σύμπαν σε καλούπια, έμπλεξε με το μέλλον και κατασκεύασε, ως όφειλε, κενές, στεγανές κατηγορίες για να χωρέσει κάθε μελλοντικό ανεξήγητο: τις στερεοτυπίες του μέλλοντος. Σ' έναν κόσμο στερεοτύπων, η μαγεία της καθημερινότητας δεν χωρά, και η απομάγευση του κόσμου σήμανε την υποβάθμιση της καθημερινότητας σε κενές καταναλωτικές και αναπαραγωγικές πρακτικές, κουφάρια ορθολογισμού. Αλλά ο ντετερμινισμός θα δεχθεί ισχυρά πλήγματα: Ο Ανρί Πουανκαρέ διακήρυττε άφοβα ότι «η επιστήμη θα είναι πάντα ατελής», ενώ ο Μπερξόν προειδοποιούσε ότι η νόηση δεν θα καταφέρει ποτέ να περικλείσει την ολότητα της ύπαρξης.

Μέσα σ' αυτές τις συνθήκες, η τέχνη των αρχών του 20ου αιώνα αποκατέστησε τη χαμένη μαγεία, προσφέροντας άπιαστα στιγμιότυπα καθημερινής ζωής, δημιουργώντας λατρευτικά αντικείμενα για όλους τους απομαγευμένους. Έτσι κατάφερε, ειδικά το μυθιστόρημα ως καταλληλότερη μορφή, να προσεγγίσει, να διερευνήσει και να περιγράψει καλύτερα τη ζωή από κάθε πιθανό επιστημονικό, κι επομένως στερεοτυπικό, κλάδο. Γιατί η τέχνη, πάντα ρομαντική, όσο αντιστέκεται στην κυριαρχία της μονοδιάστατης λογικής, βουλιάζει στον ανεξερεύνητο βούρκο της ύπαρξής μας και δεν προσπαθεί να περπατήσει πάνω στο νερό, όπως η επιστήμη. Η λασπωμένη τέχνη «των τρελών, των ερημιτών, των αιρετικών, των οραματιστών, των επαναστατών και των σκεπτικιστών», όπως την αποκαλεί ο Γιεβγκιένι Ζαμιάτιν, είναι εκείνη που μας προσφέρει τα πιο ολοκληρωμένα στιγμιότυπα της ανθρώπινης φύσης. Σε τελική ανάλυση, παραφράζοντας τον Νίτσε, μόνο η τέχνη θα μπορούσε να μας βγάλει από το καβούκι της γνώσης, με την ελπίδα, όμως, ν' ανοίξουμε τους ορίζοντές μας κι όχι να υποταχτούμε σε νέο δυνάστη. Άλλωστε, οι πραγματικοί καλλιτέχνες δεν θέλησαν ποτέ να ιεροποιήσουν, να εξηγήσουν ή να διαλευκάνουν, το μόνο που επιδιώκουν είναι να εκφράσουν το προσωπικά ανείπωτο· αλλά οι άνθρωποι αναζητούν ιερείς στη θέση των ιερέων. Θρησκεία, επιστήμη, τέχνη. Αν οι καλλιτέχνες καταντήσουν οι ιερείς του μέλλοντος, τότε τα δίχτυα μιας ακόμη θρησκείας παραμονεύουν.

Στο πλαίσιο που αναφέραμε παραπάνω, η σκυτάλη της λογοτεχνίας πέρασε από τη γενιά του Ντοστογιέφσκι και τους ηρωισμούς των μεγάλων πράξεων (που μπορεί να καταγγέλλονται, αλλά παραμένουν το επίκεντρο) στους Τζέιμς Τζόυς και Μαρσέλ Προυστ που ανέδειξαν το τετριμμένο, άσημο και καθημερινό, περιγράφοντας εντυπώσεις με έναν συμβολικό ρεαλισμό που ήταν κατάληξη του μέχρι τότε μυθιστορήματος και αφορμή για μια νέα αρχή. Έτσι, περνάμε από το τεχνητό σύμπαν των ιδεολογιών στο μεγαλείο της ασήμαντης καθημερινότητας. Ουσιαστικά, μετά τον Ντοστογιέφσκι που καταγγέλλει την ιδεοληψία των δαιμονισμένων με τόσο δραματικό τρόπο, οι Τζόυς και Προυστ ολοκληρώνουν το έργο του επιστρατεύοντας το απόλυτο όπλο της αδιαφορίας. Σε αντίθεση με την κοινωνική πραγματικότητα, και ίσως γι' αυτό κατά προφητικό τρόπο, για τους μεγάλους της λογοτεχνίας του 20ου αιώνα οι ιδεολογίες απλώς δεν υπάρχουν. Το τέλος των ιδεολογιών, όπως ήταν φυσικό, έρχεται πρώτα στα

αποτυπώματα της μεγάλης τέχνης και μετά στις ανθρώπινες κοινωνίες. Και αν ανακαλύπτουμε με το ζόρι ίχνη ιδεολογιών στο έργο αυτών των συγγραφέων είναι για να μας θυμίζουν ότι η αδιαφορία τους δεν είναι άγνοια αλλά βαθιά γνώση της ψυχικής ασθένειας όλων των δαιμονισμένων.

Η τέχνη, στην καμπή αυτή λοιπόν, περνάει από τις άλυτες, εσωτερικές πολιτικές αντιφάσεις του αυτόχειρα Κυρίλοφ στην αφόδευση και τη μαλακία (όχι ταυτόχρονα) του Λεοπόλδου Μπλουμ. Βγαίνει αηδιασμένη από το βούρκο των μεγάλων λόγων και ποταμών αίματος και βουτάει στο τετριμμένο για να αποτυπώσει με τον πιο ολοκληρωμένο τρόπο τη ζωή που ξεγλιστρούσε σαν χέλι από τις δαγκάνες του μεγαλοϊδεατισμού. Στη σκιά των επερχόμενων μαζικών εξοντώσεων και των απόλυτων αληθειών, ίσως ακριβώς εξαιτίας τους, η τέχνη στρέφεται στο τετριμμένο που κρύβεται στο ασυνείδητο, στο χιλιοτρυπημένο που ανοίγεται σε κάθε ερμηνεία και οδηγεί σε μυριάδες διαφορετικά ανθρώπινα σύμπαντα. Με τον τρόπο αυτό, ο Προυστ και ο Τζόυς αναδεικνύουν τα ξεχασμένα αρχέτυπα της καθημερινότητας, τις τελετουργίες που αν προσέξουμε ξεπερνούν τα όρια του χώρου και του χρόνου αποκτώντας μαγική διάσταση και αξία. Πίσω από το τετριμμένο ανακαλύπτεται το νόημα της ύπαρξης και οι ήρωες μιας άλλης διάστασης.

Στη διαδρομή της, η τέχνη του τετριμμένου, όπως κάθε καλλιτεχνικό ρεύμα, ήταν υποχρεωμένη να πλάσει τα δημιουργήματά της με την πρώτη ύλη που της ταίριαζε· αυτό που ο Μαρσέλ Προυστ αποκαλούσε αθέλητη μνήμη. Με αφορμή τις ερωτικές αναμνήσεις αναφέρει:

«Όμως οι ερωτικές αναμνήσεις δεν αποτελούν εξαίρεση στους γενικούς νόμους της μνήμης, που κι αυτοί ρυθμίζονται απ' τους πιο γενικούς νόμους της συνήθειας. Καθώς εκείνη εξασθενίζει τα πάντα, αυτό που μας θυμίζει καλύτερα μια ύπαρξη είναι ό,τι ακριβώς είχαμε ξεχάσει (γιατί ήταν ασήμαντο κι έτσι του αφήσαμε όλη του τη δύναμη). Γι' αυτό το λόγο, το καλύτερο μέρος της μνήμης μας βρίσκεται έξω απ' τον εαυτό μας, σε μια βροχερή πνοή, στη μυρωδιά της κλεισούρας ενός δωματίου ή στη μυρωδιά μιας πρώτης φωτιάς »

στα φρύγανα, παντού όπου ξαναβρίσκουμε απ' τον εαυτό μας ό,τι η σκέψη μας, μην έχοντας τι να το κάνει, το είχε παραμελήσει, το τελευταίο απόθεμα απ' τα περασμένα, το καλύτερο, αυτό που όταν όλα τα δάκρυά μας φαίνεται να έχουν στερέψει, μπορεί ακόμα να μας κάνει να κλάψουμε. Έξω απ' τον εαυτό μας; Ας πούμε πιο σωστά μέσα μας, αλλά κρυμμένο απ' τα ίδια μας τα βλέμματα σε μια λησμονιά με μικρότερη ή μεγαλύτερη διάρκεια. Είναι μόνο χάρη σ' αυτή τη λησμονιά που μπορούμε να ξαναβρίσκουμε κάποτε το αλλοτινό μας είναι, να στεκόμαστε απέναντι στα πράγματα όπως στεκόταν εκείνο, να υποφέρουμε ξανά, γιατί δεν είμαστε πια εμείς, αλλά εκείνο, και γιατί αγαπούσε το πρόσωπο που μας είναι τώρα αδιάφορο.»

Για τον Προυστ η θελημένη και λογοκριμένη μνήμη είναι εμπόδιο, γιατί μας φορτώνει με τις λάθος αναμνήσεις που είναι και κουφάρια των αληθινών βιωμάτων που έχουν αποστραγγιστεί πλέον από το αίμα της αληθινής εντύπωσης που είχαν τότε προκαλέσει. Αντίθετα, η αθέλητη μνήμη των ανέγγιχτων αισθήσεων – μια μυρωδιά, μια γεύση, ένα ακούμπισμα ή ένας ήχος – αυτές οι αμόλυντες καταγραφές που συγκροτούν το ασυνείδητο, είναι για τον Προυστ πρώτη ύλη του καλλιτέχνη, «επειδή πλάθονται από μόνες τους και έλκονται από την ομοιότητα μιας ταυτόσημης στιγμής, μόνο αυτές φέρουν τη σφραγίδα της αυθεντικότητας και επαναφέρουν τα πράγματα με μια σωστή δοσολογία μνήμης και λήθης.» (Εφημερίδα Les Temps, 13-11-1913)

Συγκάτοικος της αθέλητης μνήμης στο ά-τοπο που ονομάζουμε ασυνείδητο, και, μαζί μ' αυτήν, μοιραίο υλικό κατασκευής της τέχνης είναι και το τραύμα του καλλιτέχνη, το τραύμα της ανθρώπινης ψυχής που μεγαλώνει διαρκώς από τη γενεσιουργό στιγμή και μετά. Μια ανεξίτηλη σφραγίδα του παρελθόντος που αποτυπώνεται σε κάθε προσπάθεια απώθησής του μέσω της καλλιτεχνικής δημιουργίας, μια σφραγίδα που θα βρίσκεται πάντα πίσω από κάθε λέξη, παράσταση ή νότα. Με αφορμή το κεφάλαιο του Οδυσσέα για τον Σαίξπηρ ο Άρης Μαραγκόπουλος στον οδηγό του αναφέρει: «Ο καλλιτέχνης ξετυλίγει αδιάκοπα το κουβάρι της εικόνας του μέσα στο χρόνο... δημιουργεί με τις εμπειρίες που τον βασάνισαν... Δημιουργώντας εκδικείται. Αναπαριστά ξανά και ξανά το πρώτο τραύμα, το βιασμό, το φονικό, κι ύστερα παίρνει εκδίκηση, απονέμει δικαιοσύνη, παίρνει πίσω το αίμα του επί σκηνής... Η μηχανή του λογοτεχνικού κειμένου σε τελική ανάλυση είναι μια μηχανή αποτυχίας του δημιουργού να αποκρύψει το "έγκλημα" των εμπειριών του.»

ꝏ

Την παρατηρούσε καθώς γέμισε πρώτα το δοχείο που είχε για μέτρημα και ύστερα έχυσε στην κανάτα πλούσιο άσπιλο γάλα, όχι δικό της. Γέρικα ζαρωμένα βυζιά. Ξανάχυσε άλλο τόσο και λίγο ακόμα. Γερασμένη και μυστική είχε μπει από έναν πρωινό κόσμο, πιθανόν ένας μαντατοφόρος. Επαινούσε τις αρετές του γάλακτος καθώς το έχυνε. Το χάραμα συμμαζεμένη πλάι στην υπομονετική αγελάδα στο εύφορο χωράφι, μάγισσα καθισμένη σ' ένα σκαμνί, ίδιο με μανιτάρι, τα ζαρωμένα χέρια της βιαστικά πάνω στις ρώγες. Το δροσομετάξινο κοπάδι έσκυβε πλάι της, σ' αυτήν που τη γνώριζε. Μεταξένιο κοπάδι και φτωχιά γριά, ονομασίες δοσμένες σ' αλλοτινούς καιρούς. Μια περιπλανώμενη γριά, ταπεινή μορφή μιας αθάνατης υπηρέτριας του κατακτητή και του ασυλλόγιστου διαφθορέα της, παλλακίδα και των δύο, μαντατοφόρος μέσα από το μυστηριακό πρωινό, Για να υπηρετεί ή για να επιτιμά: δεν γνώριζε να πει ποιο από τα δύο. Όμως δεν καταδεχόταν να της ζητήσει την εύνοιά της. (ΟΔΥΣΣΕΑΣ, ΚΕΔΡΟΣ, 1990, σ. 36)

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

* Αναζητώντας το χαμένο χρόνο, 5 τόμοι, Μαρσέλ Προυστ, μετ. Παύλος Ζάννας, Εκδόσεις Εστία & Γαλλικό Ινστιτούτο Αθηνών.
* Ο ξανακερδισμένος χρόνος, Μαρσέλ Προυστ, μετ. Π. Ανδρικόπουλος & Δ. Δημουλάς, Εκδόσεις Διώνη.
* Οδυσσέας, Τζέιμς Τζόυς, μετ. Σωκράτης Καψάσκης, Εκδόσεις Κέδρος.
* Ulysses, Οδηγός Ανάγνωσης, Άρης Μαραγκόπουλος, Εκδόσεις Τόπος.
* Εμείς, Γιεβγκιένι Ζαμιάτιν, μετ. Ειρήνη Κουσκουμβεκάκη, Εκδόσεις Εξάρχεια (επίμετρο).
* Ιστορία της Ευρώπης: Η ευρωπαϊκή συμφωνία και η Ευρώπη των εθνών 1815-1919, S. Berstein & P. Milza, μετ. Α. Δημητρακόπουλος, Εκδόσεις Αλεξάνδρεια.

Underground

CINEMA

ΜΕΡΟΣ Γ'

Γιάννης Ακτήμων

«Εμείς , ο καθένας μας είμαστε μέσα απ' το χώρο και το χρόνο. Οι αληθινοί κινηματογραφιστές …δημιουργοί ενός λαϊκού κινηματογράφου, πέρα από το χρόνο και τον χώρο… σαν χορδή αφημένοι, στους παλλόμενους μυστηριακούς ανέμους μιας ανατέλλουσας εποχής. Ετοιμοι να δεχτούμε την παραμικρότερη κίνηση, κάλεσμα ή σήμα, για να …ξεφύγουμε εντέλει από το φοβερό αυτό δίχτυ, που μας τραβάει προς τα κάτω!» Jonas mecas.

Μπαίνοντας στο τρίτο μέρος από αυτή την σειρά παρουσιάσεων για το underground ,θα ξεκινήσουμε πλέον και μια προσπάθεια σύνδεσης των κομματιών αυτού που σε ένα μεγάλο μέρος του εκφράστηκε πολιτιστικά, με μια κατεύθυνση που να αγκαλιάζει και το ισχυρότατο πολιτικό σκέπτεσθαι και γίγνεσθαι, που χαρακτήρισε την υπόγεια κουλτούρα και που σπίθες του ακόμα σιγοκαίνε μέσα στην πνευματική συνέχεια και πράξη των κοινωνιών μας, περιμένοντας την πυροδότηση μιας νέας πυρκαγιάς.

Είχαμε αναφερθεί στα προηγούμενα μέρη για την επίδραση που είχε το υπόγειο σκέπτεσθαι, στους πρωτοπόρους κυρίως του σινεμά σε Ανατολή αλλά και Δύση. Ποιες ήταν όμως οι κυρίαρχες τάσεις-ρεύματα που ωθούσαν προς την αναγέννηση των δεκαετιών '60, '70 και του πρώτου μέρους του '80?

Το βλέμμα που έκανε εφικτό ένα Αλλο Βλέμμα!

Δύο ήταν οι κυριότερες βάσεις θέσεις αυτών των δομών. Από τη μία πλευρά η κλασσική θέση των διάφορων ρευμάτων της άκρας αριστεράς, και ειδικά ο τρόπος που έφτανε στη Δύση η επίδραση των εθνικοαπελευθερωτικών αντάρτικων, η κινεζική πολιτιστική επανάσταση, αλλά και τα σημάδια που είχαν αφήσει τα ελευθεριακά, αντιεξουσιαστικά και αναρχικά κινήματα των αρχών του 20ου αιώνα και ο ισπανικός εμφύλιος. Αυτά τα ρεύματα θα μπορούσαμε να τα χαρακτηρίσουμε πιο κλασσικά, με πιο «κάθετες» απόψεις γύρω από το τι έμελε να γίνει στα πλαίσια των πολιτικοκοινωνικών αγώνων, και με ευδιάκριτα τα κομμάτια και τις επιδράσεις στην καλλιτεχνική τους έκφραση των πρωτοποριών του εικοστού αιώνα και ειδικά κομματιών όπως η προλέτ κουλτ αλλά και ο σουρεαλισμός, ο κονστρουκτιβισμός και οι λοιπές τάσεις που είχαν σημαδέψει την πνευματική ζωή της πρώιμης ρωσικής επανάστασης. Η καταστασιακή διεθνής και οι ροές των αντιλήψεών της, παρότι φαίνεται να έχουν κάποια σχέση με αυτό το ρεύμα, αποτελούν στο σύνολό τους μια ουσιαστική υπέρβασή του σε όλα τα επίπεδα, διατηρώντας μονάχα το πρόταγμα για μια συμβουλιακή οργάνωση της κοινωνίας ως κομμάτι της επαναστατικής διαδικασίας, αλλά αποσυνδέοντας τον ξύλινο λόγο, αλλά κυρίως την φανατική ξύλινη αίσθηση, ενός κινηματικού βλέμματος που στην πραγματικότητα ήταν πολύ πίσω από τις πνευματικές δυναμικές της εποχής.

Το άλλο βλέμμα, που η καταστασιακή θεώρηση την οποία προαναφέραμε, έκλεινε το μάτι, αλλά και σε πολλές περιπτώσεις πολεμούσε σκληρά την ιδεολογική (με την έννοια της θεώρησης) ματιά του, ήταν το πιο «ανοικτό» και «παιχνιδιάρικο» ελευθεριακό κομμάτι αυτού του κινήματος, το οποίο παρότι δεν φαινόταν πάντα να μοιράζεται το στιβαρό πολιτικό θεωρητικό λόγο του αναρχισμού ή της κλασσικής αριστερής δράσης, κατάφερνε να απλώνεται ταχύτατα σε όλα τα μήκη και πλάτη μιας νεολαίας σαφώς μπουχτισμένης από τον καταναλωτισμό του καπιταλισμού αλλά και τις διάφορες ορθοδοξίες της αριστεράς όλων των αποχρώσεων. Αυτές οι δυνάμεις, που συμπεριελάμβαναν ένα πολυποίκιλο φάσμα απόψεων , από τους ύστερους μπήτνικς έως τους yippies και τους provos αλλά και τους hippies φυσικά, εστίαζαν περισσότερο (και σε αυτό συνδέονταν πάρα πολύ με τους καταστασιακούς, παρότι οι τελευταίοι μισούσαν να το παραδέχονται αυτό, προτείνοντας ακόμα ένα συνολικό κανονιστικό πρόταγμα μέσα από την αποκαλυψιακή λογική της κοινωνίας του θεάματος!) στην παιγνιώδη αντιμετώπιση της καθημερινότητας, των σχέσεων και των δράσεων που την όριζαν, καθώς και στην ριζική αναθεώρηση των αντικειμενιστικών μεσσιανικών και ντετερμινιστικών προσεγγίσεων του κλασσικού ριζοσπαστικού λόγου. Στα πλαίσια που τίθενται από όλες τις συνιστώσες αυτής της πλευράς του underground, ο υποκειμενισμός αποκτά κυρίαρχη θέση, προτείνοντας την αντικατάσταση των εξεγέρσεων του παρελθόντος με την ποιητικοποίηση της εξέγερσης καθαυτό. Αντλώντας τα συμπεράσματά τους τόσο από το ρομαντισμό των Φίχτε, Σέλλινγκ, αλλά και κολοσσιαίων παραδειγματικών μορφών όπως ο Μπάιρον, ο Ρεμπώ, ο Σέλλευ, ο Μπωντλαίρ αλλά και ο Γουίτμαν, μεταφράζουν αυτή τη ριζική επανασύνδεση με το ενορατικό και μετααναλυτικό κομμάτι της ανθρώπινης γνωσιοθεωρίας σε έναν ριζοσπαστικό υποκειμενισμό που ο κόσμος είχε να δει από την Αναγέννηση , αλλά κυρίως από τη ρομαντική αντιδιαφωτιστική έκρηξη των αρχών και των μέσων του 19ου αιώνα! Η απολυτοποίηση της θέσης για έναν κόσμο όπου η στεγνή μηχανιστική και αυτοματική ανάλυση του κλασσικού ορθολογισμού, όπως αντικατόπτριζε ένα κομμάτι των πολιτικών και ριζοσπαστικών έως τότε θεσμίσεων, θα αντικαθίστατο από την ελεύθερη ένωση των προσωπικών εξερευνήσεων, την πνευματική ενόραση, »

Underground CINEMA

είτε αυτή προερχόταν από την ανατολική φιλοσοφία και το Ζεν, την Μαχαγιάννα ή έστω τη Βεδάντα, όπως αυτό εκφράστηκε στα κείμενα του Αλλαν Γουάτς όπως ο Χαρούμενη Κοσμολογία, την ποιητική έκρηξη του «Ουρλιαχτού» του Αλλεν Γκίνσμπεργκ ή τη μανιασμένη περφόρμανς μουσικών συγκροτημάτων όπως οι The Doors, Pink Floyd, Soft machine, Greatful Dead και οι Jefferson airplane που επηρεάστηκαν πολύ από την κουλτούρα της εσωτερικής εξερεύνησης, μέσα από τη χρήση και την κατάχρηση των ψυχεδελικών ουσιών στοχευόντων στη συνολική μεταμόρφωση (βλ. Λ. Ραθιονέρο) μέσα από τη διεύρυνση της συνείδησης και την ολοτροπική εμπειρία, που πολύ αργότερα, όταν το πρώτο ρεύμα του υπόγειου κόσμου θα έχει υποχωρήσει, θα είναι η κύρια αναφορά του Στανισλάβ Γκρόφ.

Αυτό ειδικά το δεύτερο κομμάτι έδωσε μέσα από τη βαθιά και πολύχρωμη εμπειρία των φορέων του την εικόνα που ο περισσότερος κόσμος γνωρίζει ως ιστορικό κομμάτι του υπόγειου ρεύματος. Αυτό δηλαδή των πολύχρωμων ρούχων και της σεξουαλικής απελευθέρωσης, όπως επίσης όμως, και των τεράστιων πορειών διαμαρτυρίας σαν αυτές που περιγράφονται από τον Νόρμαν Μέηλερ σε κορυφαία βιβλία όπως «Οι στρατιές της νύχτας». Το underground μέσα από ανάλογες τάσεις και θέσεις βρέθηκε να οριοθετεί τις συμπεριφορές του σε όλα τα μήκη και πλάτη του κόσμου, αλλά και να έχει ως κύρια βάση της προέκτασης του ριζοσπαστικού υποκειμενισμού του την επέκταση του υποκειμενικού ατόμου και τη μεταμόρφωση του σε υποκειμενικό κοινοτικό. Πρώτα από όλα, underground δεν σημαίνει απλώς το να «φτιάξουμε μια διαφορετική θέαση και να ζήσουμε εναλλακτικά μέσα στην κοινωνία» αλλά να «...προτάξουμε δίπλα στην προσωπική μεταμόρφωση την κοινωνική αλλαγή και να χρησιμοποιήσουμε την υπόγεια κοινωνία και τους τρόπους της όχι απλά για να ΣΥΝΥΠΑΡΞΟΥΜΕ με τον εξουσιαστικό κόσμο και αυτή την τεράστια υπερπροβολή του εγώ, που το underground αναγνώριζε στη μορφή και τη διαρκή επιτήρηση του κράτους και των μηχανισμών ελέγχου, αλλά ακριβώς και στοχεύοντας σε αυτό ως κύρια κατεύθυνση, να τον ΑΝΑΤΡΕΨΟΥΜΕ.

Η έννοια του συλλογικού στο underground

Μιλήσαμε εκτεταμένα για τις δύο κύριες τάσεις που μέσα από άπειρες υποσυνιστώσες, από τον φρουδομαρξισμό έως τον ελευθεριακό κομμουνισμό, αλλά και το flower power έως τους black panthers, toys white panthers ή τους weathermen, weather underground, έδωσαν την εκκίνηση για μια πολιτιστική ανατροπή σε μαζικό επίπεδο, που έμοιαζε σαν ασταμάτητη πλημμυρίδα στο πρόσωπο της παγκόσμιας κυριαρχίας. Πώς όμως εμφανιζόταν στη διαλεκτική της αυτή η σύνδεση με το συλλογικό;

Η αλήθεια είναι πως στο underground, πλάι στις ηλεκτρικές εξάρσεις του που είχαν να κάνουν με το σινεμά του Κούμπελκα, της Ντέρεν, του Ανγκερ, του Τζ.Τζ Γουίλιαμς, το ψυχεδελικό ροκ των silver apples και united States of America, beacon street union, 13th floor elevators, quick silver messenger service ή το επαναστατικό Detroit punk ήχο των MC5, άνθιζαν κολεκτίβες όπως των Ντίγκερς και του βιβλιοπωλείου Ιντικα ή των περιοδικών σαν το OZ και το IT ή ακόμα και ομάδες σαν το Living theatre. Το underground, σε αντίθεση με κινήματα που δεσπόζουν στη εποχή μας, ήταν βαθιά και ουσιαστικά κοινοτικό κοινωνικό, και ίσα-ίσα παραχωρώντας στον εαυτό των ατόμων που ακολουθούσαν το ρεύμα τη συνειδησιακή εξερεύνηση και το όραμα ενός ανοίγματος προς αυτήν, ταυτόχρονα, συντηρούσε μια σύνδεση με τον κόσμο που ως κεντρικό ζήτημα έθετε την ενοποίηση όλων στη συγκρότηση μιας νέας σειράς από κοινωνικά πειράματα, στα οποία οι τρόποι του συστήματος στη Δύση ήταν οι κεντρικοί αντίπαλοι αλλά και σε συγκεκριμένες στιγμές οι βασικοί εχθροί!

Τα συλλογικά συσσίτια με δωρεάν φαγητό για όλο τον κόσμο, που οργανώνονταν από τους diggers έξω από φεστιβάλ μουσικής στις Η.Π.Α ή κατά τη διάρκεια μεγάλων πολιτικών συγκεντρώσεων όπως αυτή που οργανώθηκε από underground ομάδες και τον S.D.S (Students for Democratic Society) κατά τη διάρκεια του συνεδρίου του δημοκρατικού κόμματος για να πιεστούν οι εξελίξεις, κατάσταση που οδήγησε σε άγριες συγκρούσεις δείχνοντας έτσι και τα όρια των ειρηνιστικών επιρροών μέσα στο κίνημα, καθώς και τα πειράματα ομάδων στην Βρετανία, τη Γερμανία, τη Γαλλία, αλλά κυρίως την Ολλανδία, των Provos για την κατάληψη εγκαταλειμμένων σπιτιών ή παλαιών εγκαταστάσεων και το κοινωνικό άνοιγμα με αντιμαθήματα γύρω από τον πραγματικό ρόλο της εκπαίδευσης, χάπενινγκ όπου καταργούνταν στην πράξη η απόσταση ανάμεσα στους καλλιτέχνες ακτιβιστές και το κοινό, και συνελεύσεις που άρχιζαν τριάντα χρόνια μετά το '36 να θέτουν ανοικτά το ζήτημα της αυτοδιαχείρισης προς όλο τον πληθυσμό και όχι μονάχα τους συμμετέχοντες, ήταν δείγμα-

τα αυτής της τόσο κεντρικής θέσης που το underground προωθούσε ενάντια σε κάθε είδους ελιτισμό, που απλά θα έθετε την κοινωνία ενάντια, ενώ η σύνθεση, παρά το βέβαιο της σύγκρουσης, ήταν το επιζητούμενο! Η κύρια όμως σε πολιτικό επίπεδο επιρροή για το κοινωνικό άνοιγμα, αυτής της μεγάλης προσπάθειας για μια νέα αναγέννηση, σε μεγάλο βαθμό προερχόταν από τις δραστηριότητες των Μαύρων Πανθήρων ως έμπνευση. Σχολεία που συσπείρωναν την μαύρη κοινότητα, ένοπλη αυτοϋπεράσπισή της, δωρεάν περίθαλψη και τροφή στα μέλη της, αλληλεγγύη σε όλα τα επίπεδα και προβολή του ζητήματος της κατανόησης πως αυτή η ίδια η κοινότητα ήταν μια εσωτερική αποικία στην Αμερική και που φυσικά έπρεπε να βρει τη θέση της έξω από αυτήν συγκροτώντας τα δικά της κοινοτικά όργανα δράσης και συσπείρωσης. Κάτι ανάλογο θα επιχειρήσουν με εμμονή στην αυτοοργάνωση και τη συσπείρωση της κοινότητας του underground και οι ...λευκοί πάνθηρες, αντιμετωπίζοντας αυτή την αναδυόμενη κοινή κουλτούρα και το πνεύμα των απόκληρων που θα ενώνονταν μαζί της, ως μια εσωτερική κοινότητα που επίσης θα έπρεπε να αυτονομηθεί... Συνεχίζεται

Cinema-Προτάσεις

Γιάννης Ραουζαίος

Τυραννόσαυρος ****

Του Πάντυ Κονσιντάιν. Με τον Πήτερ Μουλάν σε μια κορυφαία ερμηνεία. Ένας μεσήλικας, με παράνομο παρελθόν, για τον οποίο γνωρίζουμε πως έχει χάσει τη γυναίκα του και μισεί τους πάντες, ερωτεύεται μια γυναίκα, επίσης στη μέση ηλικία, την οποια κακοποιεί συστηματικά ο σύζυγός της κι αυτή αναζητά αποκούμπι στον πρωταγωνιστή. Σκούρα χρώματα και φωτισμοί που εμπνέουν μια διάχυτη αίσθηση παρακμής και μελαγχολίας δίνουν σε αυτό το ιρλανδικό φιλμ τον αέρα ενός ανεξάρτητου δράματος με σχεδόν μεταφυσικούς συμβολισμούς, πάνω στο πέρασμα της ηλικίας, αλλα και τις επιλογές που πρέπει να κάνει ο καθένας για να φτάσει στην κάθαρση του εαυτού του.

Dangerous Method ****

Του Ντέιβιντ Κρόνεμπεργκ. Με τους Κίρα Νάϊτλι, Βίγκο Μόρτενσεν, Μίκαελ Φάσμπεντερ. Εδώ έχουμε μια σχέση σύγκρουσης πατέρα και γιού, όπου η κάποτε υστερική αλλα θεραπευμένη και ερωτευμένη με τον γιατρό της Κίρα Νάϊτλι απλά παίζει το ρόλο του καταλύτη. Ολόκληρη η ταινία βρίθει από ψυχαναλυτικές αλλά και υποβόσκουσες πολιτικές αναφορές, καθώς και από μια υπόγεια γοητεία που αγγίζει τα όρια ενός ακραίου ερωτισμού. Η κατάδυση στα ψυχολογικά βάθη, παράλληλα με την σύγκρουση των τριών χαρακτήρων, οδηγεί σε λύσεις που κάθε άλλο όμως απέχουν από την κάθαρση.

Another happy day ****

Του Σαμ Λέβινσον. Με τους Έλεν Μπάρκιν, Ντέμι Μουρ. Με πρόσφατο το βραβείο σεναρίου στο Sundance Festival, το εξαιρετικό αυτό έργο αποδομεί μπροστά σε έναν επερχόμενο γάμο το πλαίσιο της αμερικάνικης οικογένειας, διαλύοντας έναν προς έναν τους παραδοσιακούς της ρόλους (παππούς, γιος, αδελφός, μητέρες, πατέρας, πατριός). Ο Σαμ Λέβινσον βουτά άφοβα στην καρδιά μιας μεσοαστικής αμερικανικής οικογένειας και καταγράφει τις στιγμές της με απόλυτη ειλικρίνεια. Ένας γάμος που θα γίνει στο κτήμα των γονιών της στην Ανάπολις θα φέρει τη Λιν αντιμέτωπη με την οικογένειά της και τους δεσμούς που έχουν αναπτυχθεί μεταξύ τους. Μαζί με τα προβληματικά παιδιά της θα κληθεί να περάσει ένα σαββατοκύριακο παρέα με τους νευρωτικούς συγγενείς τους.

Πολεμώντας για την Νίκη ****

Της Βαλερί Ντονζελί. Η Ντονζελί »

Cinema-Προτάσεις

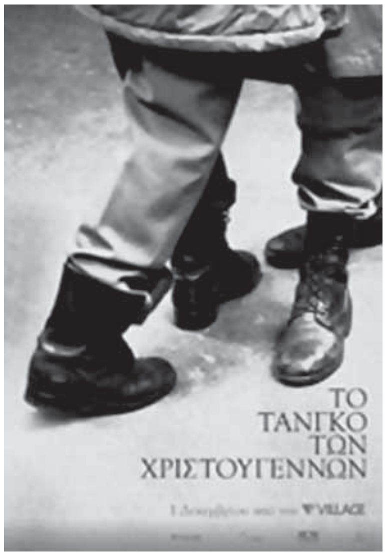
πρωταγωνιστεί και σκηνοθετεί ένα φιλμ πάνω στη δύναμη της αγάπης. Ένα ζευγάρι, μετά από έναν κεραυνοβόλο έρωτα, παντρεύεται και ο καρπός της ένωσής τους είναι ένα πανέμορφο αγοράκι. Μετά όμως από εξετάσεις το παιδί αποδεικνύεται πως είναι σοβαρά άρρωστο και πρέπει να εγχειριστεί. Ο πόλεμος αρχίζει. Θα σωθεί; Θα επιζήσει η σχέση του ζευγαριού μέσα από την πολύ δύσκολη αυτή δοκιμασία; Γλυκό, δυνατό και υπέροχο με ευφυέστατη χρήση της μουσικής.

The Conspirator ***1/2

Του Ρόμπερτ Ρέντφορντ. Με τους Ρόμπιν Ράιτ, Τζαίημς Μακαβόι, Τομ Γουίλκινσον. Ο Ρέντφορντ στο σταθερό ρολο του πίσω από την κάμερα και πίσω από τα φεστιβάλ, σκηνοθετεί την Ρόμπιν Ράϊτ και τον Μακαβόι σε ένα δυνατό ιστορικό δράμα. Ο Λίνκολν δολοφονείται τον Απρίλιο του 1865 κάτω από ιδιαίτερα σκοτεινές συνθήκες, την ώρα που παρακολουθεί μια θεατρική παρασταση. Οι συνωμότες κυνηγούνται ένας προς ένας. Κάποιος διαφεύγει, αλλά οι αρχες συλλαμβάνουν τη μητέρα του σχετιζόμενη με τον φόνο. Ο Τζαίημς Μακαβόι αναλαμβάνει με μισή καρδια την υπεράσπιση κάποιας που κι ο ίδιος έχει καταδικάσει στην καρδιά του για τον θάνατο του αγαπημένου του προέδρου. Όμως τα πράγματα αλλάζουν στην πορεία καθώς συνειδητοποιεί πως τίποτε δεν είναι όπως φαίνεται.

Το Τανγκό των Χριστουγέννων ***

Του Νίκου Κουτελιδάκη. Με τους Γιάννη Μπέζο, Βίκυ Παπαδόπουλου, Γιάννη Στάνκογλου. Ένα ρομαντικό φιλμ που αναφέρεται σε μια απελπισμένη προσπάθεια ενός κουαρτέτου ανθρώπων (ενός συνταγματάρχη, της νεαρής γυναίκας του, ενός λοχαγού κι ενός στρατιώτη), οι οποίοι σε ένα στρατόπεδο κάπου στον Έβρο, κατά την διάρκεια της δικτατορίας, προσπαθούν ο καθένας με τον τρόπο του να βρουν αυτό που ποθούν. Ο συνταγματάρχης θέλει να πάρει μετάθεση, την ώρα που η σύζυγος νιώθει να γοητεύεται από τα γράμματα κάποιου κρυφού θαυμαστή που είναι ο λοχαγός, ο οποίος θέλει να μάθει τανγκό για να τη γοητεύσει στη γιορτή των Χριστουγέννων, ενώ ταυτόχρονα ο νεαρός στρατιώτης ο οποίος του μαθαίνει το χορό, τον ερωτεύεται.

Ο Γιώργος Λάνθιμος και η κριτική των εξουσιαστικών δομών

Νικόλας Μιτζάλης

Πολλές φορές η εξουσία, μπροστά σε ενοχλητικές παρουσίες και δημιουργίες που καυτηριάζουν τις πρακτικές και τις δομές της, ενεργοποιεί λειτουργίες στο πλαίσιο μιας προπαγάνδας που στοχεύει στη συκοφάντηση και στην απομείωση των πραγματικών διαστάσεων και αξιών του δημιουργού και του δημιουργήματός του. Προπαγάνδα που απευθύνεται κυρίως στους βασικούς υποστηρικτές της εξουσίας, δηλαδή σε ημιμαθείς μικροαστούς/μεσοαστούς, και όχι μόνο, συνηθισμένους να καταναλώνουν για ψυχαγωγία εύπεπτες αμερικάνικες παραγωγές που βρίσκονται σε πλήρη αντιστοιχία με την αμερικάνικη ποιοτική διατροφή του ταχυφαγείου και οι οποίες επιλέγονται αποκλειστικά και μόνο με βάση τον «τζίρο» που κάνουν και τη διαφήμιση που απολαμβάνουν. Τώρα, οι προπαγανδιστικές αυτές λειτουργίες της εξουσίας ενεργοποιούνται και από επαγγελματίες σχολιαστές/διανοούμενους που από κάποια βολεμένη θέση επιλέγουν να υπερασπιστούν το μέχρι τότε καλλιτεχνικό καθεστώς και κατά συνέπεια μια συγκεκριμένη παγιωμένη μανιέρα δημιουργίας που έχει απορροφηθεί ή οικειοποιηθεί από την εξουσία (χωρίς αυτό να αποκλείει ότι στο μέλλον και οι ταινίες του Λάνθιμου δεν θα έχουν την ίδια τύχη).

Η κριτική στον Κυνόδοντα επικεντρώθηκε στη μερική ομοιότητα με το παλαιότερο «El Castillo de la Pureza» και στο ότι δεν αγγίζει την ελληνική πραγματικότητα, δηλαδή δανείζεται μια ξένη εμπειρία για να την μπολιάσει με το έτσι θέλω στην αντίστοιχη ελληνική που δήθεν απέχει παρασάγγας, καθώς η τελευταία παραμένει ανοιχτή, δημοκρατική, αντιρατσιστική, κ.λπ. Κι όμως. Ο Λάνθιμος αποκαλύπτει με ψυχρό και σκληρό τρόπο αυτό που πράγματι είναι η νεοελληνική κοινωνία: καταπιεστική, βίαιη, ρατσιστική, με έντονες έμφυλες διακρίσεις και προκαταλήψεις στα πλαίσια ενός ευρύτερου συγκαλυμμένου εκφασισμού που ξεκινά από την ίδια τη συντηρητική οικογένεια και επεκτείνεται σε ολάκερη την κοινωνία (εκτός ελαχίστων εξαιρέσεων). Ο αντιήρωας του Λάνθιμου είναι ο καταξιωμένος ήρωας της νεοελληνικής ετερόνομης κοινωνίας: ο οικογενειάρχης που εργάζεται ως υψηλόβαθμο στέλεχος σε κάποια εταιρεία (και άρα εκείνος που διατάζει), ιδιοκτήτης μονοκατοικίας με πισίνα σε κάποιο προάστιο, που χρησιμοποιεί την ευκολία του χρήματος για να καλύψει τα ψυχικά ελλείμματα της υποτακτικής οικογένειας του, μιας οικογένειας που ο ίδιος διαμόρφωσε στα πλαίσια ενός παροξυστικού φασιστικού μικρόκοσμου. Ένας διαταραγμένος αντιήρωας απίστευτα ατομικιστής και άρα «γδαρμένος» από την κοινωνικότητα που αδυνατεί να κατανοήσει και η οποία νιώθει ότι τον απειλεί.

Ναι, η εικόνα της ανωμαλίας αυτής του αποστειρωμένου μικρόκοσμου ενοχλεί όσο και η εξαγωγή του κυνόδοντα που η κόρη του αντιήρωα τελικά πραγματοποιεί, προκειμένου να μπορέσει να αποκτήσει το δικαίωμα να φύγει από το σπίτι-φυλακή-κολαστήριο. Αυτή είναι η εικόνα που σοκάρει πιο πολύ την εξουσία. Η δύναμη της θέλησης για ελευθερία που εκπορεύεται από τον ψυχισμό του κάθε ανθρώπου και η οποία υπερβαίνει οποιαδήποτε καταπιεστική λογική. Το εξαιρετικό όμως της ταινίας βρίσκεται στην τελευταία σκηνή: Ο σκηνοθέτης δεν μας αποκαλύπτει εάν η κόρη που δραπετεύει τελικά, κρυμμένη στο πορτμπαγκάζ του αυτοκινήτου του πατέρα της, τελικώς βγαίνει προς τον έξω κόσμο, εάν τελικώς ανακαλύπτεται από τον πατέρα/δυνάστη, εάν τιμωρείται ή αν ολοκληρώνει το εγχείρημά της. Η εξέγερση δεν μαθαίνουμε ποτέ εάν είχε αίσιο τέλος. Άλλωστε αυτό δεν έχει καμία σημασία. Σημασία έχει η εξεγερτική πράξη καθαυτή. Η εναντίωση ενάντια στο απάνθρωπο των εξουσιαστικών

»

μηχανισμών και στη λογική της προδιαγραμμένης ήττας. Η αμφισβήτηση της αλήθειας του εξουσιαστικού σύμπαντος. Ο Λάνθιμος δεν θέλει όμορφο τέλος. Το τέλος το αφήνει να αιωρείται, να το διαμορφώσει ο θεατής με βάση τη συνείδηση και την επιθυμία του.
Στην τελευταία του ταινία ο Λάνθιμος ακολουθεί τα χνάρια του Κυνόδοντα. Μία μυστηριώδης οργάνωση προσφέρει μία παράδοξη υπηρεσία σε άτομα που πενθούν: με το ανάλογο αντίτιμο τα μέλη της παίρνουν τη θέση των πεθαμένων για ένα διάστημα προκειμένου οι συγγενείς να εξοικειωθούν με το γεγονός και την απώλεια. Το χρήμα, όμως, μπορεί να καλύψει τέτοιο κενό; Και οι παρέχοντες την υπηρεσία αυτή, επιζητώντας το κέρδος και μόνο, θα μείνουν ανεπηρέαστοι; Φυσικά και όχι. Αν και οι οδηγίες του αρχηγού τούς απαγορεύουν να εμπλακούν συναισθηματικά με τους πελάτες, ένα από τα μέλη, ίσως όχι τυχαίο το ότι είναι πάλι γυναίκα, εξεγείρεται πολλαπλά αποδεικνύοντας ότι η δύναμη του χρήματος δεν είναι ανίκητη μπροστά στην αυθόρμητη αλληλεγγύη και το συναισθηματικό δέσιμο που ενέχεται σε κάθε ανθρώπινο ον. Η σχέση με τον Άλλο δεν μπορεί να καθοριστεί μονάχα από το νόμο του χρήματος και του κέρδους που ο παγκοσμιοποιημένος καπιταλισμός θέλει να επιβάλει. Οι μικρές αυτές εξεγέρσεις, ατομικές ή συλλογικές, είναι ίσως τα πιο ουσιαστικά αναχώματα στη γενικευμένη προέλαση των ελίτ που οραματίζονται μια ολοκληρωτική «δημοκρατία», όπου η αγοραιοποίηση θα εξισώσει όλα τα δικαιώματα με το κέρδος. Μην προτρέξουν ορισμένοι να χαρακτηρίσουν τη νέα ταινία του Λάνθιμου ως μετα-αφήγηση και άρα ως ακόμα ένα μεταφυσικό ιδεολογικό μύθο. Ας κατανοήσουν ότι η εξέγερση, η ανάγκη εξέγερσης, δεν έχει κανόνες, σαν τη λογική. Ξεσπά και παρασύρει – όπως ελπίζω – όλους εσάς που θα πάτε να δείτε την εξαιρετική αυτή ταινία.

ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ

Ας τους δώσουμε το λόγο

Σωκράτης Αβραμόπουλος
Στέφανος Μπατσής

Οι «μυημένοι» θα έχουν πολλά να πουν για το φαινόμενο «ανεξάρτητη δισκογραφική εταιρεία». Πολλοί μουσικόφιλοι μάλιστα φτάνουν στο σημείο να συντηρούν έναν ανταγωνισμό ανάμεσα στη μουσική που παράγεται από τις εταιρείες αυτές και τις «άλλες». Είναι αλήθεια πάντως ότι τέτοια αφοσίωση η ανεξάρτητη μουσική σκηνή (διεθνώς) την έχει κερδίσει με την αξία της. Σπουδαίες κυκλοφορίες και νέες μουσικές κατευθύνσεις έχουν κατά καιρούς εμφανιστεί με την καθοριστική συμβολή των εταιρειών αυτών. Ο λόγος δεν μπορεί παρά να είναι απλός: Οι εταιρείες αυτές κατά κανόνα αποτελούνται από «στελέχη» με πραγματική αγάπη για τη μουσική, πολλές φορές οι ίδιοι μουσικοί, ανοιχτόμυαλοι και παθιασμένοι άνθρωποι που ουδεμία σχέση έχουν με τους μάνατζερ των πολυεθνικών. Είναι λογικό εκεί που υπάρχει αγάπη και μεράκι, εκεί που η κλίμακα είναι στα μέτρα του ανθρώπου να ευδοκιμούν οι πιο νόστιμοι καρποί.
Αποφασίσαμε να έρθουμε σε επαφή με τρεις από αυτές τις εταιρείες που δρουν στον ελλαδικό χώρο και που τα τελευταία χρόνια έχουν παρουσιάσει ποιοτικότατες κυκλοφορίες. Έχουμε κάποιες σημαντικές –για εμάς– ερωτήσεις να τους θέσουμε και θέλουμε να ακούσουμε τη γνώμη τους.

Θέματα που αφορούν την πνευματική ιδιοκτησία καθώς και το διαδίκτυο έχουν κατά καιρούς αναπτυχθεί από τις σελίδες της «Βαβυλωνίας» (είτε στην παρούσα της μορφή είτε και ως εφημερίδα). Και θα εξακολουθήσουμε να γράφουμε για αυτά. Αυτή τη φορά όμως θέλουμε να δώσουμε το λόγο και σε κάποιους άλλους, που εμπλέκονται με τη δημιουργία. Ο διάλογος χωρίς την άποψη των άλλων είναι κάλπικος. Άσχετα αν η άποψη αυτή είναι σύμφωνη με τη δική μας ή και την επεκτείνει, εάν είναι αντίθετη με τη δική μας ή μας προκαλεί να σκεφτούμε.

Alltogether Now

Ενδεικτικοί καλλιτέχνες: Γιάννης Αγγελάκας, Ψαραντώνης, Ντίνος Σαδίκης, Ψαρογιώργης, Νίκος Βελιώτης, Lost Bodies, Blackmail, Vlastur

Puzzlemusik

Ενδεικτικοί καλλιτέχνες: Μπάμπης Παπαδόπουλος, Χρήστος Αλεξόπουλος, Μανώλης Γαλιάτσος, Socos & The Live Project Band, Misuse, New Zero God, J.Kriste Master of Disguise, MK-O, Yiannis Kassetas, Kontrafouris Baby Trio, Δημήτρης Πουλικάκος, Felizol

Inner Ear

Ενδεικτικοί καλλιτέχνες: The Boy, Baby Guru, Electric Litany, Film, Θανάσης Παπακωνσταντίνου, Φοίβος Δεληβοριάς, Your Hand In Mine

1) Κατά πόσο ανεξάρτητη δισκογραφία σημαίνει απόλυτο έλεγχο και ελευθερία του εκάστοτε καλλιτέχνη στη διαδικασία και το τελικό αποτέλεσμα;

Alltogether Now

Όσο αφορά το δημιουργικό κομμάτι, θεωρητικά αν κάποιος έχει το απαιτούμενο κεφάλαιο κάνει ό,τι θέλει.
Για το εμπορικό κομμάτι όμως, πρέπει να «παίξει» –κατά βάση– με τους όρους της αγοράς. Μην ξεχνάμε ότι οι πωλήσεις κρατάνε τις εταιρείες κάθε είδους ζωντανές. Οι αλυσίδες των μεγάλων καταστημάτων μέχρι πρόσφατα ρύθμιζαν τη μουσική αγορά. Υπήρξαν εταιρείες που φτιάχτηκαν μόνο και μόνο γιατί έμπαιναν εύκολα μέσα σε αυτά τα καταστήματα και τα ράφια τους. Δεν είχαν κάτι διαφορετικό να δώσουν ούτε να προτείνουν (κάτι που υποτίθεται ότι είναι ή θα έπρεπε να είναι ορισμός για μια ανεξάρτητη). Απλά ήθελαν μερίδιο από την πίτα της δισκογραφίας. Οι περισσότερες όμως από αυτές, όπως και αρκετοί καλλιτέχνες ανεξάρτητοι –και μιλάμε για ονόματα που έβγαζαν τους δίσκους τους μόνοι– δεν μπόρεσαν να ακολουθήσουν την οικονομική πολιτική αυτών των καταστημάτων με τα αναμενόμενα αποτελέσματα.

Η ανεξάρτητη δισκογραφία για να επιβιώσει απαιτεί γνώση και εμπειρία της αγοράς, αλλά πάνω από όλα πρέπει να ξέρεις τι κάνεις, γιατί το κάνεις και τι περιμένεις από αυτό.

Puzzlemusik

Συχνά σε ποσοστό 100%. Αλλά δεν είναι κανόνας αυτό. Γίνονται και παρεμβάσεις. Η διαφορά με μια πολυεθνική είναι ότι οι παρεμβάσεις γίνονται με διάθεση να αναδειχθεί η πρόθεση του καλλιτέχνη και έτσι να βελτιωθεί το καλλιτεχνικό αποτέλεσμα. Και είναι σημαντικό ότι αυτές τις παρεμβάσεις τις κάνει ένας άνθρωπος που λίγο-πολύ μιλάει την ίδια γλώσσα με τον καλλιτέχνη. Ειδικά δε στην Puzzlemusik (όντας πρώτα συνθέτης και παραγωγός εγώ ο ίδιος και κατόπιν «εταιρειάρχης») αποκτά ιδιαίτερη σημασία.
Είναι πολύ διαφορετικό από το να επεμβαίνει ένα στέλεχος που έχει να νοιαστεί και για την προσωπική του καριέρα και έχει να δώσει λόγο «άνωθεν» για τις επιλογές του.
Υπάρχουν επίσης φορές που γίνονται οικονομικές παρεμβάσεις. Επιλογές δηλαδή που καθορίζονται από το τι αντέχει το ταμείο της εταιρείας μια δεδομένη στιγμή.

Inner Ear

Εννοείται ότι ως ανεξάρτητη εταιρεία στηρίζουμε την ελευθερία κάθε είδους καλλιτεχνικής δημιουργίας και έκφρασης. Από εκεί και πέρα, όταν μια δισκογραφική έχει αισθητική άποψη, οφείλει να την επικοινωνεί με τους καλλιτέχνες της, όχι για να τους ελέγξει ή να τους πατρονάρει, αλλά γιατί συχνά οι καλλιτέχνες «κολλάνε» και αδυνατούν να δουν και μια άλλη άποψη. Τον τελευταίο λόγο στο τελικό αποτέλεσμα έχει πάντα ο καλλιτέχνης και γι' αυτό άλλωστε η κάθε ανεξάρτητη επιλέγει για το roster της τους καλλιτέχνες που την αντιπροσωπεύουν μουσικά και αισθητικά.

2) Ποια είναι η γνώμη σας για τις εταιρείες πνευματικής ιδιοκτησίας, οι οποίες έχουν πετύχει νομικά κατοχυρωμένα χαράτσια σε μαγαζιά και έλεγχο στη διακίνηση της πληροφορίας στο διαδίκτυο καθώς έχουν επιβληθεί αυστηρότατα κατασταλτικά μέτρα, όπως τελευταία σε χώρες της Ευρώπης;

Alltogether Now

Θα μπορούσαν οι εταιρείες αυτές πολύ εύκολα να βρούνε ποια καταστήματα βγάζουν λεφτά αποδεδειγμένα από τη χρήση και εκμετάλλευση της μουσικής. Και πρέπει να υπάρξει και ένα μέτρο σύγκρισης! Δεν μπορείς να βάζεις στην ίδια ζυγαριά το καφενείο της γειτονιάς με ένα κέντρο της παραλιακής. Και, στην τελική, χρειάζονται εξειδικευμένες εταιρείες για να γίνει αυτό;
Νομίζω ότι στο διαδίκτυο το πράγμα παίρνει τον αναμενόμενο δρόμο, καθώς αποτελεί ήδη το μέσο κέρδους των πολυεθνικών μουσικών εταιριών. Το internet τους βολεύει, είναι πάμφθηνο, δεν απαιτεί εκδόσεις σε cd, δίσκων, βιβλίων κ.λπ. Άρα δεν υπάρχει κόστος. Οι καλλιτέχνες θα μπορούν άνετα να μην υπάρχουν καν, αρκεί να βγει μια φήμη σε ένα μέσο κοινωνικής δικτύωσης ή ένα βιντεάκι στο youtube και όλα παίρνουν το δρόμο τους εύκολα. Στις πολυεθνικές ανήκει και όλη η κλασσική δισκογραφία όλου του κόσμου. Το downloading είναι το πιο καθαρό και μεγάλο κέρδος που έχουν κάνει ποτέ, γιατί, όπως είπαμε, δεν έχει κόστος!
Μόνο που το διαδίκτυο, όπως είναι τώρα, χρειάζεται αστυνόμευση για να δουλέψει καλύτερα για αυτές.

Puzzlemusik

Είναι αλήθεια ότι σε αρκετές περιπτώσεις »

οι εταιρείες πνευματικής ιδιοκτησίας δρουν με αδιαφάνεια. Άλλες φορές πάλι, εφαρμόζεται η πρακτική «δυο μέτρα και δυο σταθμά» με αποτέλεσμα άλλα να ισχύουν για τον ένα και άλλα για τον όμοιό του.

Αντί όμως να υπάρχει πίεση και απαίτηση να διορθωθούν τα κακώς κείμενα και να είναι ευαγής η λειτουργία τους συμβαίνει το εξής... παράδοξο. Βάλλεται και αμφισβητείται ακόμη και αυτή η ίδια η έννοια της πνευματικής ιδιοκτησίας. Χαρακτηριστικό αυτού είναι ακόμη και η ίδια η διατύπωση της ερώτησής σας που αναφέρεται σε «νομικά κατοχυρωμένα χαράτσια». Είναι απαραίτητο να θυμηθούμε σε αυτό το σημείο ότι ποτέ στην ιστορία της ανθρωπότητας η μουσική δεν προσφερόταν δωρεάν. Και όταν αυτό συνέβαινε υπήρχε κάποια μορφή «χορηγίας» (βλ. αυλές που διατηρούσαν ορχήστρες – όχι μόνο για την προσωπική ευχαρίστηση του άρχοντα).

Βέβαια μπορεί κανείς να αντιτάξει ότι είναι καιρός να αλλάξουν τα πράγματα. Όμως υπάρχει αντεπιχείρημα σε αυτό... Είναι πολύ ακριβή ενασχόληση η μουσική και η μουσική εκπαίδευση. Και σε χρήμα, και σε χρόνο, και σε πνευματικό και συναισθηματικό δόσιμο του μουσικού για να υπάρχει η απαίτηση να προσφέρεται όλο αυτό δωρεάν.
Το πιο ενδιαφέρον (και... παράλογο ταυτόχρονα) είναι ότι τέτοιου είδους απαιτήσεις γίνονται σε ένα πνεύμα προώθησης της ελεύθερης διακίνησης των αγαθών και των ιδεών και την απρόσκοπτη προσβασιμότητα στη μουσική όλων των πολιτών μιας κοινωνίας. Είναι όμορφο και θελκτικό κατ' αρχήν όλο αυτό, αλλά κρύβει μια μεγάλη παγίδα – μια κορυφαία ανατροπή, που ακυρώνει το ίδιο το ζητούμενο.
Επειδή η μουσική είναι ακριβή ενασχόληση, τυχόν ικανοποίηση των παραπάνω απαιτήσεων, οδηγεί με μαθηματική ακρίβεια στο να φτιάχνουν μουσική μόνο οι γόνοι των golden boys και γενικώς οι οικονομικώς ευκατάστατοι και οι γόνοι παραδοσιακά πλούσιων οικογενειών. Ήδη έχει αρχίσει να συμβαίνει αυτό σε ένα βαθμό και αμφιβάλλω αν το έχουν πάρει και πολλοί χαμπάρι. Γνωρίζω προσωπικά μουσικούς που δεν θα ηχογραφήσουν ίσως ποτέ τους, γιατί δεν έχουν και δεν θα έχουν την οικονομική δυνατότητα να το κάνουν ή ακόμη χειρότερα τους παίρνει χρόνια να αγοράσουν ένα όργανο της προκοπής. Οι δε σπουδές τους (αλλά όχι απαραίτητα το ταλέντο τους) είναι (εν γνώσει τους) ελλιπέστατες, και πάλι εξαιτίας οικονομικών λόγων.

Το ζήτημα δεν είναι να π.χ. να καταργηθούν τα «χαράτσια». Το ζήτημα είναι να μεταμορφωθούν τα «χαράτσια» σε δικαίωμα στην αμοιβή, όπως θα έπρεπε να είναι εξ αρχής. Να απαιτηθεί, δηλαδή, η διαφανής λειτουργία των εταιρειών πνευματικής ιδιοκτησίας και να λογικευτούν τόσο αυτές, όσο και τα μαγαζιά, όσο και οι νόμοι του κράτους. Πρόχειρο παράδειγμα: έστω ότι ένα μαγαζί έχει πληρώσει για άδεια μουσικής. Γιατί να μην είναι ακριβότερη η άδεια μουσικής και η ανανέωσή της, επειδή μέσα σε αυτή θα είναι και τα πνευματικά δικαιώματα; Και να ξέρει κανείς πόσο και πότε θα πληρώσει, βάση διαφανών και σαφών διαδικασιών. Γιατί πρέπει να είναι ξεχωριστά και να εμφανίζεται ως «χαράτσι»;

Κλείνοντας, ας μου επιτραπεί να το πω «στεγνά». Προσωπικά μιλώντας, ένας από τους βασικούς λόγους που έχω την «πολυτέλεια» να διατηρώ σε λειτουργία την Puzzlemusik (που με το «όμορφο έργο της ομορφαίνει τις στιγμές μας» όπως χαρακτηριστικά μου αναφέρατε και σας ευχαριστώ για αυτό) (σ.σ. αναφέρεται στο αρχικό μας e-mail όπου στείλαμε τις ερωτήσεις) είναι το ότι εισπράττω πνευματικά δικαιώματα. Διαφορετικά η ταξική μου και κοινωνική μου προέλευση απλά δεν θα μου το επέτρεπε...

Inner Ear

Η πνευματική ιδιοκτησία είναι ένα εξαιρετικά πολύπλοκο ζήτημα που συνεχώς ο τρόπος ρύθμισής του ερμηνεύεται υποκειμενικά. Χρειάζεται να υπάρξει ένας πιο σαφής καθορισμός σε σχέση με τον τρόπο αναπαραγωγής ενός έργου και την αντίστοιχη απόδοση των πνευματικών δικαιωμάτων στο δημιουργό του. Προς το παρόν είναι άνισος ο τρόπος διεκδίκησης και φτάνουμε στο φαινόμενο να απαιτούνται δικαιώματα από το περίπτερο που απλά παίζει ένα ραδιόφωνο συντονισμένο σε μουσικό σταθμό, ενώ αντίθετα τηλεοπτικοί σταθμοί που χρησιμοποιούν μουσική στις σειρές τους αποφεύγουν να καταβάλουν δικαιώματα. Είναι και ζήτημα παιδείας το πώς θα χειριστεί κανείς ένα μουσικό έργο.

Από την άλλη, η φύση του διαδικτύου είναι τέτοια που δεν μπορούν να υπάρξουν αυστηροί περιορισμοί τελικά. Από την εποχή που καταδικάστηκε το Napster μέχρι σήμερα, το ελεύθερο downloading εξακολουθεί να υφίσταται φτάνοντας να γίνεται και εργαλείο προώθησης από τις ίδιες τις εταιρείες. Η πειρατεία δεν σκοτώνει τη μουσική, αλλά την κακή μουσική. Η ποιότητα

πάντα νικάει, γιατί πίσω από ένα δωρεάν download κρύβεται μια ποιοτική κυκλοφορία που ο ακροατής δεν μπορεί να αρνηθεί.

3) Το διαδίκτυο, με τις δυνατότητες τεράστιας και δωρεάν προσβασιμότητας, βοηθάει τη μουσική, την εξέλιξή της και την καλλιέργεια της μουσικής παιδείας; Ποιο το μέλλον της δισκογραφίας σε αυτές τις νέες συνθήκες;

Alltogether Now

Ναι, σίγουρα βοηθάει αλλά θα μπορούσε και ακόμα περισσότερο. Αλλά να μην ξεχνάμε επίσης ότι η μουσική ζει καμιά φορά καλύτερα με παρέα, με ανταλλαγή γνώσης, συναισθημάτων και απόψεων. Δεν είναι μόνο το τι ακούς αλλά και πώς το ακούς! Επίσης το mp3 είναι ένα συμπιεσμένο αρχείο που πολλές φορές έχει τεράστιες διαφορές από το κανονικό αρχείο ήχου! Να μην το ξεχνάμε αυτό. Ορισμένα πράγματα, οφείλουμε να τα διαφυλάξουμε! Άλλωστε, ως πότε θα είναι η προσβασιμότητα δωρεάν ; Πρέπει ίσως να φτιάξουμε τα δικά μας κανάλια...

Το μέλλον της δισκογραφίας έχει να κάνει με αυτά που αναφέρουμε στην προηγούμενη ερώτηση για τις εταιρείες. Ήδη ανακοινώθηκε το τέλος του cd, ένα φτηνό και πολύ ποιοτικό ηχητικά μέσο όπως διαφημίστηκε τότε, που αν και έχει κόστος κατασκευής 1,50 ευρώ μέσο όρο, στην Ελλάδα δεν κατάφερε ποτέ να φτάσει με μια αξιοπρεπή τιμή στα ράφια των δισκοπωλείων. Σήμερα όμως τα δισκάδικα καταρρέουν.

Οι εταιρείες θα στραφούν στο πιο δημοφιλές μέσο σήμερα δηλαδή το διαδίκτυο που σε συνδυασμό με την αυξανόμενη αστυνόμευσή του θα αποτελέσει ένα θαυμάσιο πεδίο για μεγάλους τζίρους. Και για χειραγώγηση επίσης.

Και επειδή η μουσική αλλάζει όποτε αλλάζουν τα μέσα, ένας θεός ξέρει τι κατασκευάσματα θα δούμε (πρώτα) και θα ακούσουμε (μετά).

Για τις ανεξάρτητες εταιρείες μια τέτοια κατάσταση ίσως να μειώσει πραγματικά το κόστος επιβίωσής τους και να δώσει λίγο οξυγόνο παραπάνω. Στην Ελλάδα ίσως. Γιατί μια ανεξάρτητη στο εξωτερικό έχει μέγεθος όσο της EMI εδώ. Και μια τέτοιου μεγέθους ανεξάρτητη δεν θα έχει και πρόβλημα να πληρώσει τη Google με το κλικ για κάθε πελάτη που θα της «δρομολογεί».

Για την Alltogethernow
Μανώλης Σφακιανάκης

Puzzlemusik

Η τεράστια και η δωρεάν προσβασιμότητα είναι απλώς εργαλεία. Και όπως όλα τα εργαλεία έχουν καλή και κακή χρήση.

Η μουσική ανά τους αιώνες βρίσκει τρόπους να εξελίσσεται συνεχώς, ενίοτε ταχύτατα – μια έστω και πρόχειρη ματιά στην ιστορία της μουσικής απλά και μόνο στον 20ο αιώνα το αποδεικνύει εύκολα αυτό. Το ότι το διαδίκτυο συμβάλλει σημαντικά στην εξέλιξη της μουσικής είναι ένας μύθος. Και μάλιστα Μύθος υπόπτου προελεύσεως κατά τη γνώμη μου. Ταυτίζεται η προσβασιμότητα με την εξέλιξη της μουσικής. Έχει χαθεί το νόημα των εννοιών πια.

Απόδειξη αυτού είναι ότι τα τελευταία περίπου 10 χρόνια (περίοδος καθιέρωσης του διαδικτύου στη συλλογική συνείδηση) υπάρχει διεθνώς στασιμότητα στη μουσική εξέλιξη. Ιστορικά μιλώντας βέβαια, αυτή η χρονική περίοδος είναι πολύ μικρή και δεν συνιστά δείγμα. Μπορεί να είναι συμπτωματικό, μπορεί να είναι η φυσική αντίδραση σε αυτήν την πανσπερμία ιδεών, σε αυτόν το οργασμό εξέλιξης που σημειώθηκε καθ' όλη τη διάρκεια του 20ου αιώνα. Το επιχείρημα παραμένει όμως. Κατά τα πρώτα χρόνια καθιέρωσης του διαδικτύου η μουσική έχει «φρενάρει» την εξέλιξη. Το θέμα είναι ανοιχτό προς διερεύνηση και συμπεράσματα στο μέλλον.

Όσον αφορά στην καλλιέργεια της μουσικής παιδείας, η υπερβολική έκθεση σε ένα αντικείμενο δεν σημαίνει αυτονόητα ότι θα σε καλλιεργήσει στο συγκεκριμένο αντικείμενο. Έχει πάντα να κάνει με τις ικανότητές σου. Είναι άρα ένα εργαλείο και αυτό. Ένα εργαλείο που δίνει την ευκαιρία στα μέλη μιας κοινωνίας να αποκτήσουν πρόσβαση σε γνώση που διαφορετικά δεν θα είχαν. Η δυνατότητα όμως δεν υποκαθιστά την ίδια τη γνώση. Μπορεί, άρα, το διαδίκτυο να συμβάλει στην καλλιέργεια της μουσικής παιδείας. Αλλά ως εργαλείο. Για ακόμη μια φορά η χρήση του εργαλείου και το να καταφέρεις να το αξιοποιήσεις στο μέγιστο παραμένει ένα ζητούμενο.

Το μέλλον της δισκογραφίας διαγράφεται... ζοφερό. Όχι όμως, θεωρώ, για τους λόγους που συνήθως προτάσσονται, αλλά για το εξής:

Όταν άρχισε να αναπτύσσεται το διαδίκτυο οι περισσότερες δισκογραφικές εταιρείες το είδαν σαν απειλή και όχι ως εργαλείο (αρχικά ορισμένοι ήταν ακόμη και κατά του... streaming(!), πόσο μάλλον κατά της πειρατείας). Κανείς δεν θέλησε να δει και να παραδεχτεί πως το βασικό αίτιο για την από δεκαετίας πλέον σταδιακή πτώση των πωλήσεων μπορεί και να ήταν το γεγονός ότι το κοινό είχε αρχίσει ολοένα και να χάνει το ενδιαφέρον του για τη μουσική. Ή σωστότερα για τη μουσική βιομηχανία.

Και –λίγο αργότερα– ότι αυτό μπορεί και να συνετέλεσε στη ραγδαία ανάπτυξη των καρκινωμάτων της μουσικής βιομηχανίας (π.χ. πειρατεία).

Και γιατί άραγε το κοινό έχασε σταδιακά το ενδιαφέρον του; Πιστεύω ότι έχω τις απαντήσεις σε αυτό, αλλά προφανώς αυτό είναι θέμα μιας άλλης συζήτησης.

Χρήστος Αλεξόπουλος
Συνθέτης, ενορχηστρωτής, μουσικοπαραγωγός, καθηγητής μουσικής – ο άνθρωπος πίσω από την Puzzlemusik.

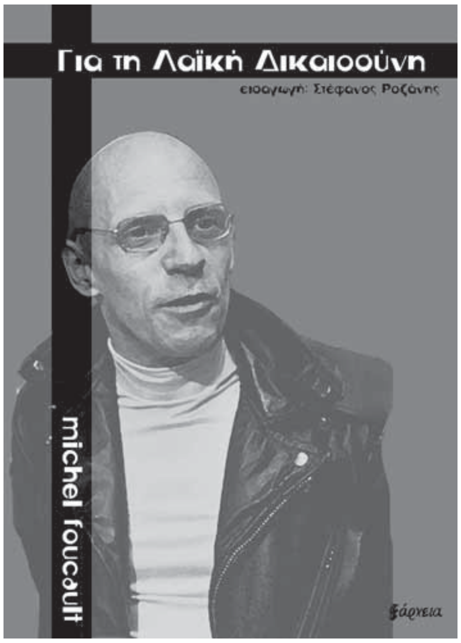
Inner Ear

Σίγουρα βοηθάει στην ποικιλία και στη διαθεσιμότητα αλλά αυτό δεν σημαίνει απαραίτητα εξέλιξη και μουσική παιδεία, γιατί μαζί με τα καλά κυκλοφορούν και σκουπίδια. Επίσης τελευταία όλοι λένε για τα εκατοντάδες mp3 που κατεβάζουν, αλλά που τελικά δεν προλαβαίνουν να ακούσουν και αυτό σημαίνει σίγουρα ότι δεν αρκεί κάποιος να έχει απλώς πρόσβαση στη μουσική, αλλά και να ενδιαφέρεται πραγματικά. Το σίγουρο είναι ότι το κακό έχει γίνει και τίποτα δεν αλλάζει πια. Σε μερικά χρόνια τα cd θα είναι μουσειακά κομμάτια. Οι πολυεθνικές έχουν ήδη στραφεί σε άλλα «προϊόντα» και δραστηριότητες προκειμένου να επιβιώσουν (διοργάνωση συναυλιών, μπλουζάκια, premium cd σε εφημερίδες κ.λπ.) Όσο κι αν θέλουμε να παραμένουμε ρομαντικοί, η αλήθεια είναι ότι αν κάποιες ανεξάρτητες δισκογραφικές επιβιώσουν στο μέλλον, θα αποτελούν κάτι σαν αίρεση με λίγους και φανατικούς οπαδούς.

ΓΙΑ ΤΗ ΛΑΪΚΗ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

Michel Foucault
Εκδόσεις Εξάρχεια

Φιλήμονας Πατσάκης

Καθώς πήρα στα χέρια μου το βιβλίο του Φουκώ για τη λαϊκή δικαιοσύνη μου ήρθε στο νου η προηγούμενη έκδοσή του από το περιοδικό Μαρμίτα. Η προσπάθεια του Γιάννη Μπουκετσίδη μετουσιώθηκε σε μια επιτυχία που στηριζόταν κυρίως στο εσωτερικό του κειμένου. Αυτή εδώ η έκδοση είναι σαφώς πιο καλαίσθητη και με την εισαγωγή του Στέφανου Ροζάνη αποκτά ιδιαίτερο βάθος. Γιατί όμως κάποιος να μπει στον κόπο να πάρει αυτό το βιβλίο; Θα πρέπει να τονίσω ότι είναι σήμερα που το συγκεκριμένο βιβλίο δείχνει πολύ επίκαιρο και κυρίως αναδεικνύει ένα σημαντικό μέρος της προβληματικής του Φουκώ. Θα ήθελα, όμως, πριν επεκταθώ σε αυτά τα θέματα να θίξω μια ιδιαίτερη συνθήκη που αναδύεται από τις γραμμές του βιβλίου. Ο Φουκώ σε όλη την έκταση του συγκεκριμένου κειμένου αμύνεται και απολογείται, αν κι ευτυχώς παραμένει απόλυτα προσηλωμένος στην κριτική του σκέψη, απέναντι σε μια απίθανη μαρξιστική προβληματική. Διαβάζουμε λοιπόν πως «είναι αναγκαίο να υπάρχει μια οργάνωση για να ρυθμίσει την κατεύθυνση της λαϊκής δικαιοσύνης και να της δίνει προσανατολισμό. Στην περίπτωση της Κινέζικης Επανάστασης ο θεσμός αυτός ήταν ο κόκκινος στρατός»!!!! Η αντίληψη που ορίζει τη λαϊκή δικαιοσύνη όπως και κάθε τι το λαϊκό με όρους κρατικής και κομματικής αναγκαιότητας εκ πρώτης όψεως φαίνεται πλήρως αναχρονιστική και βαθιά αντιδραστική, και σαφώς είναι, καθορίζει ωστόσο ένα πλαίσιο ερωτημάτων και διαχωρισμών που κάνει το κείμενο ακόμα πιο ελκυστικό.

Ο Φουκώ ασχολείται με την προβληματική της τρέλας κατά τη μετάβαση από την Αναγέννηση στην Κλασική εποχή, την προβληματική της ποινής από την κλασική εποχή στη νεωτερικότητα και την προβληματική της σεξουαλικότητας από την αρχαιότητα στην εποχή του Χριστιανισμού. Ο Φουκώ εξετάζει τις προβληματικές αυτές ως παραδείγματα ανάλυσης της εξουσίας. Μόνο μέσα από την εξέταση αυτή σκιαγραφείται η ιστορία του σκέπτεσθαι με τις ριζικές τομές της και τα ρήγματα και κατά συνέπεια διαμορφώνονται οι κατάλληλες συνθήκες για τη ριζική κριτική του Λόγου και της μεταφυσικής. Το τρελοκομείο, η φυλακή και η κλινική αποτελούν μέρη της άρθρωσης του αποκλεισμού. Για τον Φουκώ όσοι γεννιούνται στη μεθόριο δεν χωράνε σε σχέδια και δεν έχουν προοπτικές επιβίωσης. Αυτό το θεωρητικό σχήμα σήμερα έχει επεκταθεί σε μια νέα θεωρία της εξαίρεσης. Στη βάση αυτή, είναι απόλυτα κατανοητή η αρνητική θέση του Φουκώ, στο βιβλίο που εξετάζουμε, απέναντι στη συγκρότηση ενός λαϊκού δικαστηρίου. Το ζητούμενο δεν είναι μια άλλη εξουσία με τη διατήρηση μιας νέας μορφής αποκλεισμού, αλλά η διάλυση της έννοιας του δικαστηρίου ως λόγου αφομοιωτικού ως ομογενοποιητικού μηχανισμού, ως έκφραση της εξουσιαστικής δομής.

Στη λογική που αναπτύσσει ο Φουκώ δύο έννοιες κυριαρχούν: η επιμέλεια του εαυτού που προσφέρει τη δυνατότητα να αναγνωρίσουμε τη σωματικότητα των ποινών και η έννοια του αυτοπροσδιορισμού, εμείς θα λέγαμε του αυτεξούσιου. Ο ιστορικός άνθρωπος ως ολότητα δυνατοτήτων μπορεί πλέον να αυτοπροσδιοριστεί χωρίς να χρειάζεται να κατασκευαστεί ένα πλαίσιο υπερβατικών νόμων στους οποίους πρέπει να υπακούει. Όπως σωστά επισημαίνει ο Ροζάνης «η δομή του νόμου επικρατεί ως αναμφισβήτητο κοινωνικό θεμέλιο». Ο Φουκώ θεωρεί ότι ο νόμος ως μια πολιτική τεχνολογία και ο δικαστικός θεσμός ως μέρος ενός συνεχούς μηχανισμών ορίζουν ένα κανονιστικό μέρος, κοινωνικές θεσμίσεις και αιτιακούς δεσμούς. Η εξουσία, ως παραγωγική δύναμη, συνδέεται άρρηκτα με το σώμα, δηλαδή με τις κοινωνικές αιτιακές σχέσεις. Επιπλέον, ως παραγωγική δύναμη μέσω των πειθαρχικών τεχνικών διαμόρφωσε το νεωτερικό υποκείμενο, το πειθαρχημένο άτομο.

Ξέροντας ότι η δημιουργία ενός μηχανισμού εσωτερίκευσης κοινωνικών ενοχών και φόβου είναι στην ουσία η βιοποικιλία της εξουσίας, δεν πείθεται για την ανάγκη συγκρότησης ενός δικαστικού λαϊκού θεσμού. Λέει ότι «η πράξη της λαϊκής δικαιοσύνης είναι ανοιχτά αντιδικαστική και αντιτίθεται στην ίδια τη μορφή του δικαστηρίου». Εδώ, για μένα, είναι και το ζουμί του βιβλίου, η διαχρονικότητά του.

Το σύγχρονο του αιτήματος των αντιθεσμών, μια κοινωνία που αυτοστοχάζεται, πρέπει να μπορεί να αντιμετωπίζει τέτοια ζητήματα. Το τέλος της διάκρισης των εξουσιών έχει τοποθετήσει το δικαστήριο στο κέντρο της εξουσιαστικής οριοθέτησης και η μάχη με αυτόν είναι καθοριστική για τη συγκρότηση άλλων δυνατοτήτων. Η εναντίωση στην τεχνολογία του αποκλεισμού, της κατάστασης εξαίρεσης, μπορεί να στηριχθεί στη διάλυση των εξής αντιπαραθέσεων: τη διάκριση αυτών που επιτρέπονται απέναντι σε αυτά που απαγορεύονται, τη διάκριση αυτού που θεωρείται λογικό απέναντι σε αυτό που θεωρείται παράλογο, τη διάκριση του αληθούς από το ψευδές. Μπορεί ίσως να φαίνεται περίεργο να μην υπάρχουν αυτές οι διακρίσεις, αλλά υπάρχουν δύο επίδικα: πρώτον, η σχετικότητα τέτοιων λόγων και, δεύτερον, η θεσμική τους υποβολή που οριοθέτησε την εξουσιαστική δομή. Οι νέες αμεσοδημοκρατικές δυνατότητες πρέπει να στοχεύσουν στον πυρήνα της εξουσιαστικής συγκρότησης και να βρουν τους όρους υπέρβασης αυτών των αντιπαραθέσεων και συγκρότησης νέων σωμάτων που δεν θα συγκροτούν δικαστήρια. Διαβάστε οπωσδήποτε αυτό το βιβλίο που συμβάλλει τα μέγιστα προς αυτή την κατεύθυνση.

ΟΜΑΔΑ ΣΗΜΕΙΟ ΜΗΔΕΝ

ΟΙ ΔΙΚΑΙΟΙ

του Αλμπέρ Καμύ

Η ομάδα Σημείο Μηδέν, επαναλαμβάνει για 2η χρονιά το θεατρικό έργο του Αλμπέρ Καμύ Οι Δίκαιοι. Μετά την παρουσίαση του έργου στον Χώρο Ιστορικής Μνήμης '41-'44, η παράσταση συνεχίζεται στην KNOTGALLERY.

Η Ένωση Ελλήνων Θεατρικών Κριτικών απένειμε Έπαινο Νέου Δημιουργού 2011 στην ομάδα Σημείο Μηδέν για τη δυναμική πρότασή της στο ανέβασμα της παράστασης «Οι Δίκαιοι» του Αλμπέρ Καμί.

Ο Νομπελίστας Γάλλος φιλόσοφος και συγγραφέας των εμβληματικών μυθιστορημάτων «Ο Ξένος» και «Η Πανούκλα» και των δοκιμίων «Ο Μύθος του Σίσυφου» και «Ο επαναστατημένος άνθρωπος», τοποθετεί τη δράση των «Δίκαιων» στη Μόσχα του 1905. Ο Καμύ διερευνά τα κίνητρα και τις εσωτερικές συγκρούσεις μιας ομάδας επαναστατών, οι οποίοι σχεδιάζουν και πραγματοποιούν τη δολοφονία του μεγάλου Δούκα Σέργιου, θείου του Τσάρου. Μέσα σε αυτόν τον παράλογα σκληρό κόσμο που γεννά τη βία και τη βαρβαρότητα, τίθεται το θεμελιώδες ερώτημα: Δικαιούται ο εξεγερμένος να σκοτώνει; Τεκμηριώνονται ηθικά οι πράξεις του; Ή οφείλει να περάσει σε μια εξέγερση της ίδιας της ηθικής και να επαναστατήσει, εν τέλει, ενάντια στο πεπρωμένο του με γνώμονα την αγάπη στον άνθρωπο και τη ζωή;

Η παράσταση "Οι Δίκαιοι" θα παίζεται από τις 11 Δεκεμβρίου 2011, κάθε Κυριακή, Δευτέρα και Τρίτη στην KNOTGALLERY (Μιχαλακοπούλου 206 & Πύρρου, Αμπελόκηποι). Ώρα έναρξης 9 μ.μ.. Διάρκεια 90 λεπτά.

Μετάφραση – σκηνοθεσία: Σάββας Στρούμπος

Παίζουν: Μαρία Αθηναίου, Ελεάνα Γεωργούλη, Ρόζα Προδρόμου, Σάββας Στρούμπος, Μιλτιάδης Φιορέντζης.

Επιμέλεια Μετάφρασης – Δραματουργική Συνεργασία: Νίκος Γιαννίκας
Σκηνικά: Γιώργος Κολιός
Κοστούμια: Rebekka Gutsfeld
Φωτισμοί: Κώστας Μπεθάνης
Φωτογραφίες: Χρήστος Κυριακόγγονας

Τηλέφωνα επικοινωνίας: 210-3225207 και 6942-841714

Knot Gallery
Μιχαλακοπούλου 206 & Πύρρου [εισ. από Πύρρου], Αμπελόκηποι (χάρτης)
πλησιέστερος σταθμός μετρό: Αμπελόκηποι
λεωφορεία: Α5, Β5 (στάση Ζαγορά)

FREE
OCCUPIED
MINDS